

TÁMOGATÁSRA ÉRDEMES A HAZAI ZENEI ÉLET

AZ ELOSZTÁS NE KERÜLJE MEG A TÖRVÉNYT

JUBILÁLÓ ZENEKAROK

**HOL TART MA A ZENEKARI
MUZSIKUSOK KÉPZÉSE MAGYARORSZÁGON**

KALENDÁRIUM

3

4

Zenei díjak, kitüntetések 2013

ZENEI KÖZÉLETÜNK

KÖZPÉNZEK

„A kormány nem ígérget, hanem valóban támogatja a zenei életet”

Az EMMI kulturális államtitkára szerint a mostani, közel kétmilliárd forintos plusztámogatás is jelzi, a kormány megbecsüli a kultúrát, s ha a gazdaság teljesítménye engedi, akkor jövőre ez az összeg növekedni fog. Halász János döbbenetesnek tartja, hogy néhány önkormányzat éppen a zenei együtteseken spórol, s már gondolkozik azon, hogyan lehetne a biztonságos működés garanciáit megteremteni. (RZs)

6

„A zenén most nem spórol a kormány”

Hatalmas összegű plusz állami támogatást, közel 2 milliárd forintot kaptak a zenekarok és énekarok. Az összegből ez alkalommal a vidéki együttesek is kiemelten részesültek. Devich János, a Zeneművészeti Bizottság elnöke úgy véli, a zenei együttesek helyzetét ez a rendkívüli támogatás stabilizálta. (RZs)

8

Különvélemények a rendkívüli támogatások margójára

A jelentős és váratlan támogatásnak minden együttes örül, de több olyan társulat akad, amely így is mínuszban lesz az önkormányzati elvonások miatt. Hiába tűnik olyan hatalmasnak ez az összeg, a fenntartó vagy az önkormányzatok csökkentett támogatása miatt sok együttesnél így is csak a szinten tartáshoz elegendő. (RZs)

9

20 ÉVES A DOHNÁNYI ZENEKAR

Büszke „kisváros” születésnapos zenekarral

Budafok-Tétény alpolgármestere, Karsay Ferenc úgy véli, teljesen egyedülálló módon teljesít a társulat, amely világszerte híret viszi kerületüknek, a „kisvárosnak a nagyvárosban”. (RZs)

15

MISKOLC

Miskolci igazgatóválasztás – harmadszor

Szabó Péter tavaly őszi távozását követően kétszer írtak ki igazgatói pályázatot a Miskolci Szimfonikus Zenekar élére, sikertelenül. A városvezetés bízik abban, hogy harmadik nekifutásra találnak olyan szakembert, aki az ország egyik legjobb zenekarának szakmai koncepció alkotása mellett azzal a menedzsment szemlélettel is rendelkezik, amely a stabil gazdálkodási feltételek megteremtésében is garanciát jelent. (RZs)

17

PFZ

A hegycsúcsra érkezésben

A Pannon Filharmonikusok igazgatója számos eredményről számolhat be, amelyet a pécsi zenekarral elért az elmúlt évtized alatt. Horváth Zsolt úgy véli, társulata valódi XXI. századi zenekar, amely a többi együttesnek is példát mutatott, s ma már az ország számos részéről utaznak Pécsre a koncertjeik kedvéért. Az előadó-művészeti törvény további módosítását várja, melyben a teljesítménymutatók relevanciája nőni fog, hogy a törvény és finanszírozás tovább ösztönözze a szakmai fejlődést. (RZs)

18

NFZ

Bogota = Beethoven

Az első zenei maraton Bogotában

Évek óta a Nemzeti Filharmonikusok partnere az egyik legrangosabb európai zenei ügynökség, amelyik a legnagyobb zenekarokkal és szólistákkal dolgozik. A sikeres együttműködés napjainkra odáig fejlődött, hogy most már nem csak a németországi turnéit szervezi a zenekarnak, hanem számos koncerttervünk van a világ többi részére is. Ebből az első megvalósult nem németországi turné a kolumbiai vendég szereplés volt. (KR)

19

50 ÉVES AZ EGRI ZENEKAR

Ötven év Eger szolgálatában

Fennállásának fél évszázados jubileumát ünnepelhette április közepén az Egri Szimfonikus Zenekar. Az együttes vezetője, Szabó Sipos Máté vezényletével tartott jubileumi koncertet a Gárdonyi Géza Színházban. A hangverseny – szokás szerint – telt ház előtt került színre, s nagy sikert aratott, hiszen az eltelt ötven év alatt az együttes nagyon fontos szereplőjévé vált régiójának. (RZs)

21

PORTRÉ

„Meg kell érezni a műszempilla szagát”

Sosem szeretett összegezni, visszatekinteni, mindig csak a jövő, az újabb kihívások izgatják, mégis tavaly megjelent az életéről szóló kötet, amelyben hitről, zenéről, hivatásról mesél. Azóta is akadnak azonban újabb és újabb történetek, hiszen Medveczky Ádám három szakon tanít a Zeneakadémián, emellett az Operaházban is rendszeresen vezényel, s tele a naptára koncertfelkérésekkel. (RZs)

22

ZENE ÉS SPORT

III. komolyzenész futball-kupa – 2013

Idén is találkoztak a szimfonikus zenekarok a Bodor János hegedűművész szervezésében meghirdetett, sorrendben immár a harmadik futball-kupán. A találkozó népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, hogy míg az első alkalommal kilenc, a második alkalommal 11, most pedig már 12 csapattal és nagyszámú, a családtagokból álló közönséggel zajlott, amely már beillett egy hétvégi „komolyzenész-pikniknek” is. Az idei alkalom azért is különleges, mert első ízben vett rajta részt határon túli zenekar, a Kolozsvári Opera csapata. (WJ)

24

KRITIKA

Hangversenykritika a Pannon Filharmonikusok, a MÁV Szimfonikus Zenekar, a Duna Szimfonikus Zenekar, a Nemzeti Filharmonikusok, az Óbudai Danubia Zenekar, a Budafoki Dohnányi Ernő Zenekar és a Zuglói Filharmónia koncertjeiről.

26

(Csengery Kristóf, Fittler Katalin, Kovács Ilona)

CD

37

A MÁV Szimfonikusok

és a Honvéd Férfikar új lemezeiről.

(Fittler Katalin)

MŰHELY

Hol tart ma a zenekari muzsikuskok képzése Magyarországon?

Miközben a világ számos helyén felismerték azt a tényt, hogy a zenei pályát választók legnagyobb része zenekari muzsikusként fogja hivatását gyakorolni, és ennek megfelelően optimalizálták az oktatási rendszerüket, addig Magyarországon – a zenekari próbajátékok tapasztalati alapján – úgy tűnik, hogy erősen egyoldalú, technikai jellegű és a szólistikus művek elsajátítását célba vevő oktatás zajlik, amely többnyire figyelmen kívül hagyja a legnagyobb „felvevő piac” igényeit. (zk)

40

Együtt kell a csatát megnyerni

Interjú Falvay Attilával, a Nemzeti Filharmonikus Zenekar koncertmasterével

1977-ben Strém Kálmán könyvet adott közre „Hol vannak a magyar vonósok” címmel, amelynek egyes interjúi akkoriban a Muzsikában is megjelentek. Az azóta eltelt közel négy évtizedben rengeteg változás történt, és a magyar muzsikuskok előtt is megnyíltak a határok. De mintha a magyar hegedűsök kevésbé lennének eredményeseek a nemzetközi próbajátékokon, mint más hangszeren játszó kollégáik. (KR)

41

Rengeteg kamarazenét kell játszani

Beszélgetés Almási Zoltánnal, a Berliini Filharmonikusok hegedűművészeivel

Az „Orchesterakademie” egy posztgraduális képzés, amikor már túl vannak a muzsikuskok az alapképzésen, vagyis nem kell megmondani, hogy merre van a lefelé meg a felfelé, és nagyon komoly felvételi követelmények alapján lehet csak bejutni. Ösztöndíj fejében kiképzik őket, vagyis az ott játszó muzsikuskok egyéni, kamarazenei és zenekari oktatást adnak ezeknek a fiataloknak, és természetesen játszanak a zenekarban is. Néha még keresnek is hozzá egy kis pénzt, de itt nem arról van szó, hogy ők fizetést kapnak. (KR)

43

HANGVERSENYNAPTÁR

47

PRÓBAJÁTÉKOK

49, 50

KULTÚRPOLITIKAI KONFERENCIÁT rendeztek „Fókuszban a nemzeti érdek” mottóval. Halász János kultúráért felelős államtitkár megnyitójában hangsúlyozta: a kultúrpolitikának a közösséget kell szolgálnia, be kell fejezni a kulturális rendszerváltást, és új alapokra helyezni a terület finanszírozását és igazgatását. A kultúrának szüksége van az erős politikai érdekképviseletre, és a művészeti élet szereplőinek legalább az alapkérdésekről párbeszédet kellene folytatniuk – állapították meg a konferencia résztvevői. „Kevesebb pénzt fordítottunk a kultúrára, mint amennyit kellett volna, de többet, mint amennyit a magyar gazdaság teljesítménye elbírt” – jegyezte meg L. Simon László, kifejtve, hogy a kultúrpolitikának nem szociális feladatokat kell betöltenie, a kulturális mecenatúrának csak a minőségelv lehet az alapja.

TIZENKETTEDIK ALKALOMMAL rendezték meg Székesfehérváron az Alba Regia országos kamarazenei versenyt. A háromnapos eseményen 34 intézményből 185 diák vett részt. A bemutató hangversenyek neves zsűri előtt zajlottak, amelynek elnöke Szabadi Vilmos Liszt-díjas hegedűművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem adjunktusa volt.

LISSZABONBAN tartotta soros találkozóját az európai koncertpaloták szövetsége (ECHO). A hét végi tanácskozáson az ECHO elfogadta a magyar jelöltet a Rising Star elnevezésű projekt 2013–2014-es évadára, így Banda Ádám hegedűst Balázs János Junior Prima-díjas zongorista váltja. A legjelentősebb európai hangversenytermek és koncertpaloták igazgatóinak fórumát először 2012-ben tartották Budapesten, 2014 januárjában a tagintézmények marketingvezetői térnek vissza a Művészetek Palotájába szakmai megbeszélésre. A szervezet missziói közé tartozik a kortárs zene elfogadtatása és népszerűsítése, Lisszabonban ezen a téren is elfogadtak magyar javaslatot: Eötvös Péter új, a Paradise reloaded (Lilith) című operáját – amelyet a magyar fővárosban 2014-ben mutat be a Müpa a bécsi Neue Operrel közös produkcióban – alkalmasnak látják arra, hogy a többi koncerthelyszínen is előadják.

HÁROM MAGYAR zeneszerző, Orbán György, Vajda János és Iván Sára új, illetve első művének ősbemutatójával várja a nézőket június 14. és 23. között a Miskolci Bartók Plusz Operafesztivál, amelyen idén is eljuttatják Bartók Béla három színpadi alkotását.

RICHARD WAGNER születésének 200. és halálának 130. évfordulója alkalmából a zeneszerző egyetlen vígoperáját, A nürnbergi mesterdalnokokat mutatja be világsztárokkal a Művészetek Palotája (Müpa) a Budapesti Wagner-napokon.

A BUDAPESTI WAGNER-NAPOK programját a bécsi Museum Caféban mutatta be újságíróknak Káel Csaba, a Müpa vezérigazgatója és Fischer Ádám, a Wagner napok művészeti vezetője, a premier karmestere. A nürnbergi mesterdalnokokban Hans Sachsként a fiatal brit bariton, James Rutherford mutatkozik be a Művészetek Palotájában. Stolzingi Walter szerepében először hallható a világ egyik legkeresettebb Wagner-tenorja, Klaus Florian Vogt, akinek a zeneszerző bicentenáriuma jelenti meg új, Wagner-áriákat tartalmazó lemeze. Évát Annette Dasch alakítja. Eric F. Halfvarson, aki a korábbi Wagner-napokon Gurnemanzot és Hagent játszotta, A nürnbergi mesterdalnokokban idén Veit Pogner lesz. A közelmúltban a Müpában bemutatott Capriccio Grófja, Bo Skovhus pedig Sixtus Beckmesserként tér vissza Budapestre. A produkciót Michael Schulz állítja színpadra, aki néhány napja a 2013-as Salzburgi Húsvéti Fesztiválon a Parsifalt rendezte. A díszlet Dirk Becker, a jelmez Renée Listerdal munkája. A Budapesti Wagner-napok „alapító előadása”, Párditka Magdolna és Szemerédy Alexandra sikeres rendezése, a Parsifal idén ismét hallható. A 2011-ben bemutatott Lohengrin szintén színre kerül a 2013-as sorozatban, a címszerepet most is Kovácsné István formálja meg Marton László rendezésében.

PÉNZHIÁNY MIATT lemondott az ország legrégebbi szimfonikus zenekara, az 1829-ben alapított soproni Liszt-zenekar teljes vezetése. „Legyőzött bennünket a kilátástalanság. A zenekar működési feltételei katasztrofálissá váltak” – közölte a Kisalfölddel az alapítványi elnökkel, a titkárral és a koncertmesterrel együtt leköszönt Dárdai Árpád, aki 33 évig dirigálta az együttest. Fodor Tamás fideszes polgármester a lappal azt közölte, hogy a helyzet megoldása mindenképpen a Liszt-zenekar kezében van, és az egyik lehetséges forgatókönyv résztvevőjének tekintik a Sopron önkormányzatának kulturális ügyeivel foglalkozó Pro Kultúra Kft. – Az Emmi a hírrel kapcsolatban közölte: információi szerint a soproni zenekar alapítványi formában működik, tehát regisztrálnia kellett volna, hogy részt vehessen az Emmi által kiírt pályázatokon a Nemzeti Kulturális Alap pályázataival. „A Soproni Zenekar ezt nem tette meg, így nem is indult a pályázaton”

ORBÁN VIKTOR miniszterelnök avatta fel a Budapest Music Centert (BMC) a IX. kerületben. A Mátyás utcai zenei központban koncertterem, több stúdió, zenei könyvtár, információs központ, tanterem, kétszintes dzsesszklub és étterem is helyet kapott. „A zene hozott össze ma este bennünket” – fogalmazott Orbán Viktor megnyitó beszédében. Kiemelte, hogy Magyarország nyelvi elszigeteltségét a zene csökkentheti. „A jóisten – nyilván jókedvében – úgy rendezte, hogy a magyarok a zenében is tehetséges nép legyen” – mondta a miniszterelnök, aki szerint nem telik el nap, hogy ne csendüljön fel egy-egy magyar zeneszerző műve a legelőkelőbb koncerttermekben. Ez páratlan lehetőség a magyar géniusz számára, hogy kifejezze magát úgy, hogy az egész világ megérthesse, mi célból is teremtette a jóisten a magyarokat és a magyarok mit értettek meg belőle – vélekedett Orbán Viktor, hozzátéve: a zene révén az egész világhoz szólhatunk. A miniszterelnök hangsúlyozta: a magyaroknak különösen fontos a zene, ezt mutatja az is, hogy a gazdasági válság „tektonikus lökéshullámai” ellenére jut pénz a Zeneakadémiára, a Magyar Állami Operaházra, az Erkel Színházra és most a BMC-re is. Kiemelte: a Budapest Music Center a magyar zenészek zsenialitásából, az alapító-igazgató Gőz László „férfias bátorságából”, valamint a kormány által biztosított köztámogatásból és közakaratból adódott össze. Szerinte az igazgató beleírta nevét Budapest és a magyar művelődéstörténet történelmébe. A mintegy 2,5 milliárd forintos magánberuházáshoz a kormányzat 500 millió forinttal járult hozzá.

ZENEI ANTIKVÁRIUM nyílt a Király utcában, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem és a Bartók Konzervatórium közelében.

ŐSBEMUTATÓK a Miskolci Bartók Plusz Operafesztiválon. Három magyar zeneszerző, Orbán György, Vajda János és Iván Sára új, illetve első művének ősbemutatójával várja a nézőket június 14. és 23. között a Miskolci Bartók Plusz Operafesztivál, amelyen idén is eljuttatják Bartók Béla három színpadi alkotását. Federico García Lorca műveinek ihletésére készült Vajda János két egyfelvonásos operája, a Don Perlimplin és a Don Cristobal. Az ikerdarab egy történet két olvasata: az öregedő férfi és a fiatal lány szerelmét meséli el szomorú és vidám játékként a debreceni Csokonai Színházzal koprodukcióban - hangzott el a fesztiválszervezők pénteki budapesti sajtótájékoztatóján. A Kolozsvári Magyar Opera Orbán György Bűvölet című operáját mutatja be a miskolci operafesztiválon.

CSAKNEM 40 FIATAL ZENESZERZŐ részvételével zajlott az Eötvös Péter Kortárszenei Alapítvány által szervezett kamaraopera mesterkurzus a nemrég megnyílt Budapest Music Centerben. Szinte minden kontinensről – Európa és Ázsia több országából, az Egyesült Államokból, Ausztráliából, Japánból és Brazíliából – érkeztek fiatal zeneszerzők a négynapos mesterkurzusra. A kurzus hallgatói nemzetközi híru professzorokkal, Eötvös Péterrel és az olasz Luca Francesconival dolgozhattak együtt egy kamaraoperai produkción, amely az ArtMentor Foundation Lucerne és az Európai Unió Kulturális Programjának támogatásával jött létre. Munkájukat Almási-Tóth András rendező és Horváth Balázs zeneszerző, zeneakadémiai tanárok segítették.

EÖTVÖS PÉTER művei állnak az idei Wien Modern fesztivál középpontjában, a műsorban a zeneszerző új operájának premierje is szerepel. Az október 24. és november 15. között zajló bécsi modernzenei fesztivál keretében mutatják be Eötvös Péter Paradise Reloaded (Lilith) című, új operáját. A megnyitón a The Gliding of the Eagle in the Skies című zenekari mű csendül fel a világhírű zeneszerzőtől az osztrák rádió szimfonikus zenekarának (RSO Wien) előadásában, Cornelius Meister vezényletével. Az est során elhangzik még Salvatore Sciarro Presso il lago nero című szerzeményének ausztriai bemutatója is. Luigi Nono Il Canto Sospeso című művével a második világháborús ellenállónak állít emléket az Anschluss 75. évfordulója alkalmából. A fesztivál további fénypontjai közé tartozik a zeroPoints című 1999-es Eötvös Péter-szerzemény, amely a Baden-Baden-i és a Freiburg-i Szimfonikus Zenekar tolmácsolásában hangzik el.

ZÁGRÁBBAN vezényelt Kocsis Zoltán. A Nemzeti Filharmonikusok főzeneigazgatója szeptemberi szívműtétje óta először szerepelt külföldön, a Zágrábi Filharmonikusok élén. Berlioz Benvenuto Cellini nyitánya, Schubert IX. (nagy) C-dúr szimfóniája mellett Rahmanyinov II. zongoraversenye szerepelt a Lisinski koncertpalot műsorán, a versenymű szolista a horvát sztárzongorista, Lovro Pogoder volt.

Díjak és kitüntetések 2013

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere nemzeti ünnepünk alkalmából, a köztársasági elnök megbízásából március 14-én adta át a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje, valamint a Magyar Arany, Ezüst és Bronz Érdemkereszt állami kitüntetéseket.

A MAGYAR ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZT A CSILLAGGAL POLGÁRI TAGOZATA

Erdélyi Zsuzsanna

Kossuth-díjas néprajztudós, folklorista részére,

Hamari Júlia

operaénekes részére, aki a díjat egy későbbi időpontban veszi át

A MAGYAR ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZT POLGÁRI TAGOZATA KITÜNTETÉST ADOMÁNYOZZA

Kodály Zoltánné Péczely Sarolta énekművész részére,

Pitti Katalin

Liszt Ferenc-díjas operaénekes, érdemes művész részére,

MAGYAR ÉRDEMREND TISZTIKERESZT (POLGÁRI TAGOZAT)

Berkesi Sándor

Liszt Ferenc-díjas karnagy, a Tiszántúli Református Egyházkerület és Debreceni Református Kollégium egyházzene-igazgatója, főiskolai docens, karnagy

Pászthy Júlia

Liszt Ferenc-díjas operaénekes, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyetemi docense

MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZT (POLGÁRI TAGOZAT)

Berkes Kálmán

Liszt Ferenc-díjas klarinétművész, a Győri Filharmonikus Zenekar karmestere részére,

Deseő Csaba

hegedű- és brácsaművész

Ökrös Oszkár

cimbalomművész, a 100 tagú Cigányzenekar szolista

Szvétek László

operaénekes, a Magyar Állami Operaház magánénekes

MAGYAR ARANY ÉRDEMKERESZT (POLGÁRI TAGOZAT)

Herencsár Viktória

cimbalomművész, a besztercebányai Művészeti Akadémia docense

Károly Róbert

karmester, zeneszerző, a Magyar Táncművészeti Főiskola óraadó oktatója

Pechan Rudolf

a MAFILM Audió Kft. ny. hangmérnöke, a Műegyetemi Szimfonikus Zenekar koncertmestere

MAGYAR EZÜST ÉRDEMKERESZT (POLGÁRI TAGOZAT)

Gombai Tamás

a Hagyományok Háza – Magyar Állami Népi Együttes népzeneésze

Nagyné Szabó Mária

a nyíregyházi Muzsika Zeneiskola zongoratanára

Vasvári Pál előadóművész

Magyarország köztársasági elnöke – a miniszterelnök előterjesztésére – nemzeti ünnepünk, március 15-e, az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc kezdetének, a modern parlamentáris Magyarország megszületésének napja alkalmából adományozott művészeti díjakat:

KOSSUTH-DÍJAK 2013

Dubrovay László,

a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, érdemes művész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem nyugalmazott egyetemi tanára részére,

Szvorák Katalin

Liszt Ferenc-díjas népdalénekes,
előadóművész, a szentendrei Vujcsics
Tihamér Zeneiskola tanára

A **KOSSUTH-DÍJAT MEGOSZTVA**

adományozza az **Omega Együttes**
tagjainak:

Benkő László Liszt Ferenc-díjas
előadóművész részére,

Debreczeni Ferenc

Liszt Ferenc-díjas előadóművész
részére,

Kóbor János Liszt Ferenc-díjas
előadóművész részére,

Mihály Tamás Liszt Ferenc-díjas
előadóművész részére, és

Molnár György Liszt Ferenc-díjas
előadóművész részére,

a **Csik Zenekar** tagjainak:

Csik János előadóművész részére,

Bartók József előadóművész
részére,

Barcza Zsolt előadóművész részére,

Kunos Tamás

előadóművész részére,

Majorosi Marianna

előadóművész részére,

Makó Péter előadóművész részére,

és **Szabó Attila** előadóművész
részére

SZÉCHENYI-DÍJAK 2013

Dr. Eősze László,

a Magyar Művészeti Akadémia rendes
tagja, a zenetudomány kandidátusa,
Erkel Ferenc-díjas zenetörténész részére,

Dr. Halmos Béla,

a Magyar Művészeti Akadémia levelező
tagja, a zenetudomány kandidátusa,
népzene kutató, előadóművész, a Liszt
Ferenc Zeneművészeti Egyetem óraadó
tanára részére,

KIVÁLÓ MŰVÉSZ

–

ÉRDEMES MŰVÉSZ

Tillai Aurél Ede,

Liszt Ferenc-díjas zeneszerző, karnagy

ERKEL FERENC-DÍJ

Horváth Barnabás,

zeneszerző

Aldobolyi Nagy György,

zeneszerző, dalszövegíró

LISZT FERENC-DÍJ

Boldoczki Gábor, trombitaművész

Zsoldos Béla, ütőhangszeres művész

Rálik Szilvia, operaénekes

Bubnó Tamás, karnagy, énekművész

Bretz Gábor, operaénekes

NÁDASDY KÁLMÁN-DÍJ

Káel Csaba, rendező

SZABOLCSI BENCE-DÍJ

Miháltz Gáborné dr. Tari Lujza,

zenetörténész, népzene kutató

Idén is kiosztották

a BARTÓK-PÁSZTORY-DÍJAKAT.

Az elismerésben, amelyet minden évben
Bartók születésének évfordulóján
nyújtanak át a díjazottaknak, 2013-ban

Hőna Gusztáv harsonaművész,

Tóth Péter zeneszerző,

Gráf Zsuzsanna karnagy

és a **Győri Filharmonikus Zenekar**
részesült.

A díjat Bartók második felesége, Pásztory
Ditta zongoraművész végrendelete
alapján hozták létre, forrása a befolyó
jogdíjak egy része.

**A legnagyobb magyar zenei szervezetek levélben fordultak Balog Zoltánhoz
a művészeti közép-díjak odaítélésének kapcsán:**

Balog Zoltán
miniszter úrnak
Emberi Erőforrások Minisztériuma
Budapest

Tisztelt Miniszter Úr!

Alulírottak, a magyar zenei élet legjelentősebb szakmai szervezeteinek képviselői megdöbbenéssel tapasztaltuk, hogy a döntéshozók 2013-ban a március 15. alkalmából odaítélt Kiváló és Érdemes Művész díjak terén a zeneművészetet érthetetlen és megmagyarázhatatlan módon negligálták. Az átadható 21 díjból egyetlen zeneművészt találtak kitüntetésre érdemesnek, a tiszteleltre méltó életpályájú karnagy-pedagógust, Tillai Aurélt. A zenei alkotó- és előadó-művészet egyetlen további képviselőjét sem méltatták e két rangos elismerésre. Ilyen, a magyar zenei életet diszkrimináló és megalázó döntés e díjak alapítása óta nem született. Mindez azért is mellbevágó számunkra, mert itthon és külföldön közmegegyezés van azt illetően, hogy zeneművészetünk a világ élvonalába pozicionálja hazánkat.

Tudjuk, hogy e döntést nem a Miniszter úr egymaga hozta, s nagyra értékeljük a zenei együtteseket segítő minapi támogatását is, azt kérjük viszont, hogy a következőkben segítsen e fontos díjak körében is – figyelembe véve a szakmai szervezetek felterjesztéseit – zeneművészeink rangjukon való megfelelő arányú elismerését képviselni.

Budapest, 2013. április 5.

Tisztelettel:

Zimányi Zsófia
elnök

Magyar Zenei Tanács

Hollós Máté
elnök

Magyar Zeneszerzők Egyesülete

dr. Tóthpál József
elnök

Magyar Muzsikus Fórum

Levelezési cím:
Magyar Zenei Tanács
1012 Budapest, Pálya u. 4-6.
Tel: 318-4243
E-mail: info@hunmusic.hu

„A kormány nem ígérget, hanem valóban támogatja a zenei életet”

Halász János azt szeretné, ha minél többen hallhatnának élő muzsikát

Az EMMI kulturális államtitkára azt mondja, a mostani, közel kétmilliárd forintos plusztámogatás is jelzi, a kormány megbecsüli a kultúrát, s ha a gazdaság teljesítménye engedi, akkor jövőre is jelentős támogatásban részesül. Halász János döbbenetesnek tartja, hogy néhány önkormányzat éppen a zenei együtteseken spórol, s már gondolkodik azon, hogyan lehetne a biztonságos működés garanciáit megteremteni. Örül, hogy a közelgő NEÉT ülésen alkalmat lesz tanácskozni a szakmai szervezetekkel, mert számára fontos az egyeztetés. A következő időszak lényeges céljai között pedig a magyar zenei élet nemzetközi rangjának megőrzését, valamint a kóruséneklés népszerűsítését említi.

I A zenekarok és az énekarok örültek a plusz támogatásnak, hisz a nemrég szétosztott összeg jelentősen magasabb volt a tavalyinál. S bár elindította még L. Simon László államtitkár volt, átvéve a posztot, Ön is megtett mindent azért, hogy ez a pénz minél előbb eljusson az együttesekhez.

– A zenei élet rendkívüli támogatása még Szócs Gézához köthető, hiszen 2012-ben, az ő államtitkársága idején született kormánydöntés arról, hogy a rendkívüli kormányzati intézkedési keretből több mint 1,3 milliárd forint támogatást kapjanak a zenekarok. Köztük a Concerto Budapest, a BFZ, az NFZ jutott jelentősebb összeghez. A vidéki együttesek kimaradtak, mert csupán ennyi pénz állt rendelkezésre. Viszont a támogatásból a költségvetésben állandó soron erre az évre is többszáz millió maradt, így kap például a Concerto Budapest 300 millió forintot. Ez a támogatás korábban nem létezett.

I Ezt az összeget címkézett támogatásként a Zeneakadémia kapja, amelynek rezidens zenekara lesz ősztől a Concerto. De ez azt jelenti, hogy az összeg jövőre is az együttes rendelkezésére áll?

– Az a célunk, hogy ezt a támogatást évről évre megkapják. Egyébként a BFZ támo-

gatási sora is emelkedett a költségvetésben. Idén, már államtitkárságom ideje alatt dolgoztunk ki és nyújtottunk be javaslatot az idei plusz támogatásról – a rendkívüli kormányzati intézkedések terhére –, márciusban egyeztettünk arról, hogy a keret mekkora legyen, és mely együttesek között osszuk szét. A tavalyi, nagyszerű döntés után én azt az álláspontot képviseltem, hogy mindezt folytatni kell, s a listát a minősített, vidéki zenekarokkal is ki kell egészíteni. Ez a döntés is mutatja, hogy a kormány megbecsüli a kultúrát, hiszen a zenei élet támogatására közel kétmilliárd forintot biztosít.

I Ebből az összegből nemcsak az együttesek, hanem még a Művészetek Palotája is 200 millió forintot kapott.

– Szervezetileg nyilván más egy zenekar és egy zenei programokat szervező intézmény, de mindegyik egyformán fontos, s egyaránt a magyar zenei életet szolgálja, hiszen a Műpa számos együttesnek biztosít fellépési lehetőséget. Egyébként azért is örülök a többlettámogatásnak, mert mindhárom államtitkárnak része volt a kidolgozásában: Szócs Géza indította, L. Simon László idején néhány része beépült a költségvetési támogatásokba, nekem pedig sikerült mindezt

folytatnom. Persze ez nem államtitkári eredmény, hiszen a kormány vélekedik úgy, hogy támogatásra érdemes a hazai zenei élet.

I Elképzelhetőnek tartja, hogy ez az összeg jövőre is rendelkezésre áll? S ha igen, akkor továbbra is egyszeri plusz támogatásként osztják szét, vagy beépül a támogatási rendszerbe?

– Nagyon fontos, hogy egy folyamatról van szó, figyelembe kell venni azonban a lehetőségeinket is. Nő a kulturális területre fordítható támogatás összege, haladunk előre, hiszen ez a keret tavaly jelent meg, egy része idén már beépült a támogatásokba, s emellett ismét jelentős összeget oszthattunk szét a zenekarok, énekarok között. Az a célunk – ha az ország gazdasági teljesítménye engedi –, hogy jövőre még nagyobb mértékben épüljön be mindez a támogatásokba, és nőjön a szétosztható összeg is. Sokak szerint az lenne a jó, ha ez a több milliárd belekerülne a költségvetésbe, kérdés azonban, hogy milyenek a lehetőségeink. A kormány kulturális politikája nagyon támogató, gondoskodó, de nem felelőtlen. Nem ígérget, hanem valóban támogatja a zenei életet. Amit lehet, azt pedig meg is valósítja. Korábban sok olyan ígéretet kaptak a zenekarok, amelyeket nem váltottak be, de mi

nem kívánunk ezen az úton haladni. Emlékeztetek mindenkit arra, hogy az előző években a zenekarok életét a teljes bizonytalanság uralta, s nem volt semmilyen előrelépés. Most azt látom, mindenki bizakodva és megnyugodva tevékenykedik, s nagyon örülök, hogy a vidéki együttesek is részesülhettek a plusz támogatásból.

■ Viszont több együttes panaszkodott amiatt, hogy hiába kapott emelt támogatást az államtól, az önkormányzat eközben jelentős elvonással sújtotta. Van olyan zenekar, amely emiatt több tízmillió mínuszban van a tavalyi év költségvetéséhez képest...

– Sajnos ez nemcsak zenei területen, hanem a színházaknál is megfigyelhető. Nagyon meg vagyok döbbenne néhány önkormányzat viselkedésén, s amikor találkozom az érintettekkel, ezt szóvá is teszem. Nem jó szemlélet a települések részéről, hogyha a központi támogatás emelkedik, akkor a város az általa nyújtott büdzsét azonnal csökkenteni kezdi. Szerencsére azonban nem ez a jellemző. Az önkormányzatok többsége szépen helyt áll a saját együtteseinek működtetésében. Azon gondolkodom, milyen garanciákra lenne szükség, hogy ilyen esetek ne fordulhassanak elő, s születessen egy előírt együttműködés az önkormányzatok és az állam között.

■ Az együttesek életében az utóbbi években egy újabb támogatási forrás is megjelent, a TAO. Azonban ennek kapcsán számos kritikai megjegyzés megfogalmazódott az elmúlt időszakban. Ön hogyan vélekedik erről?

– A TAO rendszer valóban elindított olyan folyamatokat is, amelyek nem művészetbarátok. A jelenlegi rendszerben a jegybevételük 80%-át kaphatják meg támogatásként az együttesek, így az a társulat, amely nagyon népszerű, több pénzhez jut, pedig egyáltalán nem biztos, hogy a legszínvonalasabb vagy a legrászorultabb műhely. Mindez bennem is kérdéseket vet fel, ezért gondolkodnunk kell a TAO-ról, arról, hogy az utóbbi évek tapasztalatai alapján kell-e változtatnunk valamit. Az érintettekkel mindenképpen szükség van konzultációra, és ebbe hamarosan bele is kezdünk. A NEÉT-en is felvetem a témát. Az elmúlt évek finanszírozási helyzetében fontos volt a társasági adókedvezményből kapható összeg, a válság idején is anyagi biztonságot nyújtott az előadó-művészeti intézményeknek, még furcsaságai ellenére is. Ez is arra ösztönözte az együtteseket, hogy minél több em-

berhez jussanak el, keressenek maguknak támogatókat. A partnerség is erősíti a kultúra helyét, szerepét a társadalomban, és így a vállalkozói közegben is másképp tekintenek a művészeti életre. Sok olyan eleme van hát a TAO-nak, ami nagyon hasznos, s nemcsak pénzben mérhető.

■ Úgy értesültünk, hogy ismét alapvetően kívánják módosítani az Előadó-művészeti törvényt, legalábbis az Operaház részéről érkezett ilyen javaslat, s erről is szó lesz a NEÉT-ülésem. Történt-e az egész szakmát felölelő előzetes egyeztetés a változtatások kapcsán, hasonlóan a korábbi gyakorlatokhoz?

– Ez lesz az első egyeztetés az Operaház javaslatáról, én kértem, hogy ismertessék felvetésüket az ülésen a NEÉT-tagokkal, és mi véleményt mondunk róla. Azért tartom fontosnak, hogy ezen a fórumon is beszéljünk erről, mert számomra fontos a tanács véleménye. Lényegesnek tartom a szakmai egyeztetéseket, s bár már korábban szerettem volna összehívni a NEÉT-et, végül csak az államtitkárság első két hónapjának a végén sikerül. De fontos, hogy találkozzam, beszéljek a régi kollégákkal.

■ Egyért-e az Emtv legutolsó módosításakor elfogadott „létszám” fogalmával, amely egyértelműen a tényleges munkahelyeket teremtő együtteseket támogatja?

– Megszavaztam ezt a módosítást, mert fontos szabálynak tartom. Ilyen javaslatok esetében az ember látja az irányt, megkérdézi a szakmát, s meggyőződik arról, hogy érdemes-e a javaslatot támogatni. Egyébként az évek során dől el, mennyire segíti a változtatás az adott ügyet. Ha nem, akkor ismét módosításra van szükség. Ezért nem is kezelek semmit lezárt ügyként.

■ A regionális zenekarok számára is fontos volna, ha létezne olyan keret, amelyre kimondottan ezek az együttesek pályázhatnak, hiszen sok helyre egyetlenként viszik el az élő zenét...

– Örömmel várom a regionális zenekarok egyesületté szerveződését, és velük is partnerként fogunk tárgyalni. Azért jó egy ilyen szerveződés, mert rávilágít arra, milyen fontos csomópontok léteznek – szervezeti értelemben is – a magyar zenei világban. Fontos feladatot látnak el, hiszen olyan helyekre juttatják el a zenét, a koncertmuzsikát, ahová más nem. Az előadó-művészeti világnak kiváló rendszere van a törvénnyel, a bizottságokkal, ami lehetőséget nyújt ezeknek a felvetéseknek a megvitatására.

■ Van viszont olyan zenekar és kórus, amely kiesik az előadó-művészeti törvény hatálya alól, s az utóbbi években igen aggasztó a helyzete. Mit tudnak tenni a Magyar Rádió Zenei Együtteseire? Van arra biztosíték, hogy a számukra most megítélt, 100 milliós támogatás valóban hozzájuk jusson el?

– Továbbra is figyelemmel kísérjük ezeknek az együtteseknek a sorsát, a mostani támogatás is ezt bizonyítja. Nem egyszerű a helyzet, hiszen átalakulás zajlik minden területen, a zenei együttesek terén is, ha nem is akkora mértékű, mint közgyűteményi téren. Jó rendszer született, de egy cég nem minősül olyan fenntartónak, mint az állam vagy az önkormányzat... A Rádió Zenei Együtteseinek léte valóban bizonytalanra vált az elmúlt években, de a 100 millió is azt jelzi, segítünk, és próbálunk megnyugtató megoldást találni arra, hogy ők is az Emtv hatálya alá kerülhessenek.

■ Ha már a szervezeti átalakulásokról tartunk, mi indokolta az Filharmónia Kft-k összevonását?

– Biztosabb lesz a működés, a profil, ha nem három, hanem egyetlen cégen belül dolgoznak. A budapesti zenekarok vidéki megjelenését is könnyebb lesz egy ilyen cégen keresztül koordinálni. Természetesen a forrásaik változatlanok maradnak.

■ Államtitkárként milyen céljai vannak a zenei területen? Hová szeretne eljutni a következő időszakban?

– Jól kialakult szervezeti rend szerint működik a magyar zenei világ. S szeretném, ha a jelenleg bizonytalanabb helyzetben lévő együttesek sorsa is rendeződne. Arra törekszünk, hogy az előadó-művészeti törvény zenei területen is minél inkább lefedje a minőségi zenekarokat. Azt szeretném, hogy minél több emberhez eljuthassanak, minél biztonságosabban működhessenek a vidéki műhelyek. Ezáltal minél többen megismerhessék az élő muzsikát. Fontos az is, hogy a magyar zeneélet nemzetközi téren is megőrizhesse vezető pozícióját. Lényeges, hogy a művészvilág teljes spektrumára figyeljünk, és minden területét megfelelő módon támogassuk. Kiemelten fontosnak tartom a kórusmuzsikát, amelyre a Klebelsberg Intézzel közösen dolgozunk ki közösségi, művelődési programot. A KLIKK közművelődési intézményhálózatán keresztül nagyon sokat tudunk tenni a kórusmuzsika újbóli népszerűsítéséért. Az együttes éneklés ugyanis nemcsak nagyszerű közösségi élmény, hanem zeneszeretetre is nevel. R. Sz.

„A zenén most nem spórol a kormány”

Devich János elosztásról, értékelésről, bizottsági munkáról, telefonokról

Hatalmas összegű plusz állami támogatást, közel 2 milliárd forintot kaptak a zenekarok és énekkarok. Az összegből ez alkalommal a vidéki együttesek is kiemelten részesültek. Devich János, a Zeneművészeti Bizottság elnöke elmondta, örül, hogy most nem kap telefonokat a zenekari igazgatóktól, mert ez az elégedettséget jelzi. Úgy véli, a zenei együttesek helyzetét ez a rendkívüli támogatás stabilizálta. Emellett beszélt az elosztásról, a hiányzó együttesekről, és arról, mi mindennel foglalkozik jelenleg is a Bizottság.

! *Az együttesek valóban nagyon örültek ennek a nem várt összegnek, viszont ismét elhangzott az is, hogy a szakmai szervezetek megkérdése nélkül döntöttek...*

– Ez csak részben igaz, mert az érdekképviseleti szervezetekkel valóban nem konzultáltak, de a Zeneművészeti Bizottsággal, a miniszter közvetlen tanácsadó testületével igen. Amikor a minisztérium a saját ismereteire és tanácsadóira alapozva összeállított egy támogatási tervet, akkor ezt – igaz, az utolsó pillanatban –, de elküldték nekem azzal, hogy van-e korrekciós javaslatom. Néhány módosítást be is nyújtottam, volt, amit elfogadtak, de akadt olyan is, amit nem.

! *Mi az, amin például az Ön felvetése alapján változtattak?*

– Az eredeti listán nem szerepelt a Concerto Budapest, s én javasoltam, hogy ez az együttes is kapjon 20 millió forintot. A zenekar tavaly egy szalmaszálba kapaszkodott, amikor az államhoz fordult segítségért, és ebből egy egész mentőcsónak lett. Hiszen nemcsak egyszeri, nagyobb összeghez jutottak, hanem elindult a betagozódásuk a Zeneakadémia alá, ami már szeptembertől meg is valósul. Révbe értek. 300 millió forintos, címkézett támogatást kapnak, kft.-ként fognak működni, és új ügyvezető igazgató fog felelni a gazdálkodásukért, Reményeim szerint arra is találnak majd megoldást, hogy a zenekar tagjai az Előadó-művészeti törvény rendelkezései szerint legyenek foglalkoztatva. A Zeneakadémia rezidens zenekaroként muzsikálnak majd, új névvel. Nagyon számít rájuk mind Dr. Batta András rektor, mind a rendezvényeket szervező igazgató, Csonka András. A Concerto sorsa – vezetőjük, Keller András szívós és kitartó munkájának köszönhetően – megnyugtatóan rendeződött.

Arról se feledkezzünk el, hogy tavaly, amikor közel 1 milliárd 300 milliót osztottak szét a zenekarok között, akkor az öröm mellett sok sérelem is született, hiszen a vidéki együttesek abból az összegből egyáltalán nem részesültek. Bizottságunk is jelezte, ez mennyire igazságtalan. Ahogy a tavalyi besorolás után is többször hangsúlyoztuk, a címek és a melléklet rendelt plusz feladatokhoz több pénz is járna. Igaz, óvatosabbak voltunk, hiszen csak 100–150 millió forinttal kértünk

többet, akkor még L. Simon László államtitkártól. Ezt a folyamatot a többletforrásért még ő indította el. Nagyon örülök, és köszönet érte, hogy Halász János kinevezésével ennek az összegnek a többszöröse jut a nemzeti és kiemelt besorolású együtteseknek. Ahogy annak is, hogy az államtitkár új szorgalmazására május helyett már márciusban döntöttek a támogatásról. A pénz egyharmadát azonnal megkapják a zenekarok, énekkarok. Ez számomra azt jelzi, a kormány fontosnak tartja ezt a területet.

! *Tavaly 1, 3 milliárd, ebben az évben 1 milliárd 950 millió. Elképzelhető, hogy ez az összeg ne pluszként, hanem állandó támogatásként jelenjen meg a költségvetésben?*

– Most azért harcolunk, hogy a mostani összeg bázisként szolgáljon, a jövőbeni költségvetés alapja legyen, ne pedig egyszeri segély a kormányzati tartalékból. Be kell valljam, tavaly azt sem tartottam biztosnak, hogy az a 100–150 millió forint többlet, amit a Bizottságunk kért, valahonnan előteremthető, most pedig, egyik pillanatról a másikra, több mint tízszeresét osztotta szét a kulturális kormányzat. Erre alapozva optimista vagyok, hiszen úgy látszik megértették, hogy nyugodt, alkotó, értékteremtő munka akkor folyhat a komolyzene műhelyeiben, ha a művészek anyagi biztonságban dolgozhatnak. Optimista vagyok azért is, mert most nem kapok panaszkodó, felháborított telefonokat az együttesek vezetőitől, s ez azt jelenti számomra, hogy mindenki örült az emelésnek.

! *Mennyire érzi igazságosnak, hogy mérettől, koncertszámtól függetlenül mind-egyik nemzeti zenekar 55 millió forintot kapott?*

– Persze, a számok oldaláról némileg ez támadható, hiszen más a foglalkoztatottak létszáma, az ellátott terület nagysága, a jegybevétel mértéke. Mégis úgy vélem, abban is van igazság, hogy mindenki egyformán kapott, hiszen a Bizottság eredeti koncepciója szerint minden vidéki nagyváros zenekara illetve énekkara elnyerte a nemzeti címet.

! *A listát olvasva volt némi hiányérzetem, hiszen a Budapesti Filharmóniai Társaságot nem találtam meg...*

– A Budapesti Filharmóniai Társaság eddig a mindenkori miniszteri keretből pályázott, majd kapott támogatást. Ettől az esztendőktől azonban ez az együttes bekerült az Operaház költségvetésébe és emellett még pályázhatnak is. Ugyanakkor jelezni szeretném, hogy a Duna Szimfonikusok támogatásának megítélése, mivel állami fenntartásúak, nem a Zeneművészeti Bizottság feladata.

■ *Akad azért, ahol ennek a plusz támogatásnak az összege kisebb, mint a tavalyi. A Concerto külön ügy, róluk már beszélt, de tavaly például a Danubia Zenekar 15 milliót kapott, idén pedig csak 10-et. A Zuglói Szent István Király Szimfonikus Zenekar pedig ugyanannyit kapott, mint tavaly.*

– A Danubia Zenekar valóban problémás együttes... Mióta az alapító karnagyuk, Héja Domonkos az Operaház főzeneigazgatója lett, a társulat kétségtelenül veszélyben van. De hírek szerint az Erkel Színház zenekarába muzikusokat keresnek... A zuglóiak pedig az elmúlt évben hihetetlen sokat fejlődtek, státuszokat teremtettek, s mivel profivá váltak, többet kaptak, mint az elmúlt esztendőkből. És még mint Nemzeti Ifjúsági Zenekar, szintén forrásokhoz jutnak.

■ *Újdonság, és nagyon lényegesnek tartom, hogy végre a Rádió Zenei Együttese is kaptak támogatást, 100 millió forintot.*

– Fontosnak és iránymutatónak érzem az EMMI döntését. Úgy vélem, a tárca felismer-

te azt a veszélyt, ami a Rádió Zenei Együtteseit fenyegeti, s próbálnak a nagy múltú, komoly zenei értéket képviselő zenekaron és énekkaron valamilyen módon segíteni. Így talán az MTVA vezetése is felfigyel arra, milyen értéknek van birtokában. De a javaslat-tétel nem a Zeneművészeti Bizottság kompetenciája.

■ *A plusztámogatással talán a fél évszázados fennállását ünneplő Liszt Ferenc Kamarazenekar gondja is megoldódott.*

– Remélem, hogy a 30 millió forint mellett más forrásokból is számíthatnak támogatásra, hogy méltó módon ünnepeljék a jubileumukat. De azért az elosztás kapcsán hadd hangsúlyozzam még egyszer, kisebb korrekciókra volt csak lehetőségem, nem a Bizottságunk döntött az NFZ, a BFZ félmilliárdjáról, vagy arról, hogy ebből a keretből a Műpa is 200 milliós támogatást kapjon. Bár természetesen örülünk, hogy a koncertszervezéshez ők is újabb forráshoz jutottak.

■ *A zenekarok, énekkarok idei értékelése megtörtént már?*

– Igen, a múlt hónapban rendezett ülésünkön döntöttünk a nemzeti, kiemelt, pályázati kategóriákról, s az egyetlen változás annyi volt, hogy a Szent Efrém Énekkar a pályázó együttesek közé került. Mindezt még április végén a NEÉT bírálhatja felül. Emellett a Bizottságunk feladata az is, hogy a különböző igazgatói pályázatokat elbíráló grémiumokba tagokat delegáljunk. Az el-

múlt időszakban a miskolci, a szegedi, a győri igazgatói pályázatokhoz jelöltünk zsűritagokat. Igyekszünk a területet jól ismerő szakembereket küldeni, akik között igazgató, karmester, zeneszerző, menedzser is akad.

Bizottságunk dönt továbbá a pályázati kategóriába tartozó együttesek támogatásáról, ezt a hatáskört magukhoz vontuk. Nagyon örülök, hogy végre idén már CD-n kapjuk meg tőlük az anyagot, ez takarékosabb és hatékonyabb módszer. Ami szintén lényeges, hogy nemrég Balog Zoltán miniszter úrnak is beszámolhattunk az elmúlt időszak tapasztalatairól, gondjairól egy olyan beszélgetésen, amelyen a Tánc- és a Színházi Bizottság tagjai, valamint Halász János államtitkár úr és Hammerstein Judit helyettes államtitkárásszony is részt vett.

■ *Összegezve hogyan látja a zenei terület helyzetét?*

– Soha nem lehet azt mondani, hogy minden a legnagyobb rendben van, és minden gondot megoldottunk, de jelenleg úgy látom, remek együtteseink nyugodtabb légkörben dolgozhatnak. Most a kultúrán, a zenén nem spórolt a kormány s ezt nagyon jó hírnek tartom. Hiszen közben születnek az új művészeti helyszínek is, átadták a BMC-t, őszre befejeződik a Zeneakadémia rekonstrukciója, s lassan kész a Pesti Vigadó! Akinek ennyi jó keves...
R. Zs.

Különvélemények a rendkívüli támogatások margójára

Március végén 1 milliárd 750 millió forint plusz támogatást osztott szét az EMMI a zenekarok és énekkarok között. A jelentős és váratlan támogatásnak minden együttes örül, de több olyan társulat akad, amely így is mínuszban lesz az önkormányzati elvonások miatt. Hiába tűnik olyan hatalmasnak ez az összeg, a fenntartó vagy az önkormányzatok csökkentett támogatása miatt sok együttesnél így is csak a szinten tartáshoz elegendő. A támogatást többen várva várt hangszervásárlásra, koncertekre, határon túli fellépésekre vagy lemezkiadásra költik, de olyan együttes is van, amely egyszerűen feléli, mert erre az összegre az életben maradáshoz van szüksége. Bár mindenki boldog az új forrás miatt, sokan vélekednek úgy, jó lenne, ha ez a pénz is a normatív rendszer alapján kerülne elosztásra.

„AZ EMTV-BEN SZEREPLŐ MÓDON SZÉTOSSZTHATÓ KERET NÖVELÉSÉT TARTANÁM HELYESEBBNEK”

Szegedi Szimfonikus Zenekar,
Gyüdi Sándor

■ *Március végén közel kétmilliárd forintot osztott szét a zenekarok között az EMMI. Hogyan vélekednek erről a támogatásról?*

– Minden forint jól jön a zenekarunknak, mivel 2013-ban éves állami támogatásunk 3 millióval több az előző évinél, de ez még mindig 25 millióval kevesebb a 2011-es összegnél. Az új, rendkívüli támogatás a költségvetési törvény szerinti

A központi költségvetésből származó normatív és rendkívüli támogatások alakulása

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének adatbázisából	2012				+/-	+/-	2013				+/-	+/-	+/-	+/-
	Kiemelt kategória	I. és II. kat normatív támogatása az EAMTV alapján	Kormány-határozat alapján nyújtott rendkívüli támogatás	A 2012. évi központi költségvetésből származó összes támogatás			A 2011. évhez viszonyított összeszerült eltérés	A 2011. évhez viszonyított százalékos eltérés	A nemzeti és kiemelt kategória normatív támogatása az EAMTV alapján	Kormány-határozat alapján tervezett rendkívüli támogatás**				
Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar	90,533,969	15,000,000	105,533,969	36,419,524	53%	91,800,000	40,000,000	131,800,000	26,266,031	46%	1,800,000	1%		
MÁV Szimfonikus Zenekari Alapítvány	56,869,486	20,000,000	76,869,486	20,715,057	37%	74,000,000	40,000,000	114,000,000	37,130,514	100%	70,000,000	159%		
Zuglói Szent István Király Szimfonikus Zenekar	6,000,000	30,000,000	36,000,000	31,000,000	620%	40,000,000	30,000,000	70,000,000	34,000,000	1067%	53,000,000	312%		
Concerto Budapest	36,359,486	480,000,000	516,359,486	480,877,519	1355%	18,900,000	20,000,000	38,900,000	-477,459,486	7%	24,900,000	178%*		
Óbuda Danubia Szimfonikus Zenekar	30,363,356	15,000,000	45,363,356	13,025,912	40%	12,000,000	10,000,000	22,000,000	-23,363,356	-28%	-68,000,000	-76%		
Szolnoki Szimfonikus Zenekar	62,532,402	-	62,532,402	-10,064,054	-14%	38,500,000	40,000,000	78,500,000	15,967,598	26%	42,000,000	115%		
Kiemelt szimf. zen. kategória összesen	282,658,699	560,000,000	842,658,699	11,973,958	4%	275,200,000	180,000,000	455,200,000	-387,458,699	61%	123,700,000	37%		
Budapesti Vonósok	18,656,680	-	18,656,680	512,914	3%	15,000,000	15,000,000	30,000,000	11,343,320	61%	26,000,000	650%		
Mendelssohn kamarazenekar	11,500,000	-	11,500,000	2,500,000	28%	15,000,000	15,000,000	30,000,000	18,500,000	161%	30,000,000	355%		
Orfeo Zenei Alapítvány	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Orfeo kamarazenekar	19,200,000	-	19,200,000	9,200,000	92%	15,000,000	15,000,000	30,000,000	10,800,000	56%	24,000,000	400%		
Kiemelt kam. zen. összesen	49,356,680	-	49,356,680	12,212,914	33%	45,000,000	45,000,000	90,000,000	40,643,320	82%	80,000,000	800%		
Orfeo Zenei Alapítvány	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Purcell kórus	9,300,000	-	9,300,000	300,000	3%	10,400,000	5,000,000	15,400,000	6,100,000	66%	10,400,000	208%		
Szent Efrém férfikar	5,500,000	-	5,500,000	5,500,000	100%	8,100,000	5,000,000	13,100,000	7,600,000	138%	13,100,000	138%		
Szolnoki Bartók Béla kamarakórus	17,481,785	-	17,481,785	-4,283,333	-20%	20,300,000	5,000,000	25,300,000	7,818,215	45%	22,300,000	743%		
Kiemelt kórus összes	32,281,785	-	32,281,785	1,516,667	5%	38,800,000	15,000,000	53,800,000	21,518,215	67%	45,800,000	573%		
KIEMELT KAT. ÖSSZES	364,297,164	-	364,297,164	25,703,539	8%	359,000,000	240,000,000	599,000,000	-5,297,164	64%	249,500,000	71%		
NEMZETI KATEGÓRIA	2,012	-	2,012	+/-	+/-	2,013	-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		
Győri Filharmonikus Zenekar	111,262,968	-	111,262,968	459,433	0%	106,000,000	55,000,000	161,000,000	49,737,032	45%	19,000,000	13%		
Kodály Filharmonia – Debrecen	105,376,080	-	105,376,080	14,876,449	16%	112,700,000	55,000,000	167,700,000	62,323,920	59%	41,700,000	33%		
Miskolci Szimfonikus Zenekar	130,188,321	-	130,188,321	-5,270,892	-4%	123,000,000	55,000,000	178,000,000	47,811,679	37%	28,000,000	19%		
Pannon Filharmonikusok	162,118,130	-	162,118,130	-2,234,592	-1%	147,700,000	55,000,000	202,700,000	40,581,870	25%	42,700,000	27%		
Savaria (Szombathelyi) Szimfonikus Zenekar	89,322,686	-	89,322,686	7,572,253	9%	97,200,000	55,000,000	152,200,000	62,877,314	70%	22,200,000	17%		
Szegedi Szimfonikus Zenekar	126,528,823	-	126,528,823	-27,954,594	-18%	129,500,000	55,000,000	184,500,000	57,971,177	46%	49,500,000	37%		
Nemzeti szimf. zenekar összes	724,797,008	-	724,797,008	-12,551,943	-2%	716,100,000	330,000,000	1,046,100,000	321,302,992	44%	203,100,000	24%		
Liszt Ferenc Kamarazenekar	18,601,775	-	18,601,775	-2,314,069	-11%	16,500,000	30,000,000	46,500,000	27,898,225	150%	22,500,000	94%		
Nemzeti kz. összes	18,601,775	-	18,601,775	-2,314,069	-11%	16,500,000	30,000,000	46,500,000	27,898,225	150%	22,500,000	94%		
Kodály Kórus – Debrecen	58,398,460	-	58,398,460	-1,233,061	-2%	61,000,000	15,000,000	76,000,000	17,601,540	30%	13,000,000	21%		
Nyíregyházi Cantemus Kórus	29,919,756	-	29,919,756	5,516,395	23%	29,500,000	15,000,000	44,500,000	14,580,244	49%	20,500,000	85%		
Nemzeti kórus összes	88,318,216	-	88,318,216	4,283,334	5%	90,500,000	30,000,000	120,500,000	32,181,784	36%	33,500,000	39%		
NEMZETI KAT. ÖSSZES	831,716,999	-	831,716,999	-10,582,678	-1%	823,100,000	390,000,000	1,213,100,000	381,383,001	46%	259,100,000	27%		
ÖSSZES KÖZP. KÖLTSÉGV. TÁMOGATÁS a nemzeti és kiemelt kategóriában	1,196,014,163	560,000,000	1,756,014,163	15,120,861	1%	1,182,100,000	630,000,000	1,812,100,000	616,085,837	52%	508,600,000	39%		

* A Concerto Budapest 2013. évi támogatásánál még nem szerepel az a 300 millió forint, amelyre a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rezidens zenekaroként kaptak ígéretet.

** Lapzártáig nem kaptunk arra vonatkozóan információt, hogy az összegek mikor és milyen formában lesznek az együttesek számára bozzárférbetők.

összeghez képest 42 százalékkal növeli meg az államtól származó támogatásunkat. Tavaly tavasszal, a fővárosi zenekaroknak juttatott, rendkívüli támogatás kapcsán azt mondtam, milyen jó, hogy szükség esetén megnyílnak további állami források a mi szféránk megsegítésére, egyben reméltem, hogy ez a jövőben nem csupán a budapestiekhez jut el; az év végén pedig, a költségvetési törvényben rögzített összegek ismertté válásakor

annak a reményemnek adtam hangot, hogy a nemzeti minősítésű zenekarok által vállalt többletfeladatok fedezetére az állam külön pénzt is fog adni. Ha nem is pusztán ezt a kört érinti – és nem is ezen az alapon – a rendkívüli támogatás, a lényeg, hogy a megelőző évekhez képest összességében nagyobb összeget ad az állam, és így reményt keltően bővültek a forrásaink a minisztériummal kötött, közszolgáltatási szerződés teljesítéséhez.

I Mennyire jelent gyorssegélyt ez a támogatás, volt-e az együttesnél ebben az esztendőben az önkormányzati pénzből elvonás, s ennek tükrében hogyan látja ezt az összeget?

– A segély nem gyors, hiszen egyharmada a nyár elején, nagyobbik része még később érkezik majd csak hozzánk, de jól jön az év bármely szakában. A napi működést megoldja önkormányzatunk előző évvel megegyező fenntartói támo-

gatása. Ezen felüli, jelentősebb kiadásainkat – elsősorban szakmai jellegű beruházásokat, így a hangszervásárlást – majd akkorra ütemezzük, amikor az összeg hozzáférhető; a programok pedig az önkormányzati támogatás időarányost meghaladó lehívásával finanszírozhatók, és erre indokolt esetben lehetőségünk van.

■ Tavalý többen sérelmezték, hogy csak a fővárosi együttesek kaptak egyszeri segítséget. Mennyire tartja igazságosnak a mostani összegeket? Jó az, hogy az összes nemzeti egységesen 55 millió forintot kap? Elégedett az összeggel, vagy többre lett volna szükség?

– Erről már szoltam egy korábbi válszómban: akkor nem örültem, de optimistán úgy gondoltam, eljön majd a mi időnk is – ez most bizonyos mértékig bekövetkezett. Hogy igazságosan-e? – nehéz kérdés, mivel természetesen a megítélésben senki nem lehet teljesen elfogulatlan. A vidéki nemzeti minősítésűek azonos összegű támogatását viszont hátróztatottan szerencsétlennek tartom, mert már a költségvetési törvényben meghatározott támogatások odaítélésénél is bizonyos nivelláló szándékot véltem felfedezni, azaz az együttesek méretéből, egyéb működési paramétereiből, aktivitásából számított, nagyobb mértékben különböző értékeket egy szubjektív korrekció közelítette egymáshoz. A rendkívüli támogatás ismét nivelláló hatása: a kisebb költségvetésű (azaz kisebb létszámú, ebből következően kisebb aktivitású) együttesek számára ugyanaz az összeg nagyobb arányú forrásbővülést jelent.

■ Mi mindenre fordítják a most kapott milliókat?

– Tulajdonképpen nem másra, mint az eddigi állami támogatást: szakmai beruházásokra (több és jobb minőségű hangszert tudunk vásárolni, be tudjuk fejezni a székház fejlesztését, ezzel javítjuk a munkakörülményeket), koncertprogramokra (a műsorválasztást kevésbé fogja korlátozni a fizetendő jogdíj és kottabérleti díj, több és nevesebb szólístát tudunk felkérni), utazásokra (elsősorban a határon túli magyar területekre vihetünk több hangversenyt), lemezkiadásra (amire évek óta nem jutott a költségvetésünkben), a teljesítménykövetelmény-rendszerünkben biztosított művészeti pótlékok és a művészeink számára adható, jóléti típusú juttatások finanszírozására.

■ Mit támogat inkább: évente egyszeri nagyobb összegű támogatást vagy az együttesek között szétesztható keret növelését?

– Őszintén szólva az állami támogatás az emtv-ben rögzített elosztási rendszerének komolyságából sokat levon az a tény, hogy a sok paraméterből, nagy műgonddal számított értékekhez képest váratlanul 40–50 százaléknyi plusz összeg érkezik, és nem a normatív jellegű támogatások arányában, hanem lényegében ad hoc jelleggel, így a törvény szerinti elosztást teljesen átrajzolva. Nem vagyok feltétlen híve a jelenlegi elosztási rendszernek, bizonyos problémáira egy másik kérdésre adott válaszómban most is utaltam, de folyamatos jobbításával együtt mégiscsak ez biztosíthatná az állam arányos, méltányos részvételét az együttesek működtetésében. Tehát az emtv-ben szereplő módon szétesztható keret növelését tartanám helyesebbnek – ez mellesleg azt jelentené, hogy az egyszeri növekmény beépül az állami költségvetésbe, azaz nem veszhet el egy kedvezőtlenebb nemzetgazdasági szituáció következtében.

„VALÓS TELJESÍTMÉNYEN ALAPULÓ, DIFFERENCIÁLT TÁMOGATÁST!”

Pannon Filharmonikusok,
Horváth Zsolt

A Pannon Filharmonikusok örömmel üdvözlí, hogy a 2013-as, állami támogatása kiegészül 55 millió forinttal. A nemzeti minősítés számos plusz feladat kijelölését eredményezte, amelyhez a korábban a központi támogatásból kapott, 10%-kal csökkentett támogatás nem nyújtott fedezetet. A pécsi zenekar azonban a várossal folytatott előzetes egyeztetések ellenére váratlanul jelentős forrásmegvonást szenvedett el 2013-ra a fenntartói támogatásban is. Így a mostani 55 millió forinttal az állam mintegy „kiszegíti” az önkormányzatot, így elkerülhető, hogy jelentős program-átalakításra, szűkítésre, és létszámleépítésre legyen szükség.

Zenekarunk elfogadja az EMMI mostani döntését, azonban hosszú távon az egyetlen építı jellegű megoldást az alap-támogatási összeg megemelésében, és minőségi, valamint teljesítményen alapuló támogatásban látja, amely a különböző sávokon belül – nemzeti, kiemelt – meg-

enged a valós teljesítményen alapuló, differenciált támogatást.

Bízunk abban, hogy a nemzeti minősítés mentén kötelezően aláírt fenntartói megállapodásban foglaltaknak a város jövőre már eleget tud tenni, és nem a létszámleépítés veszélye áll fenn minden évben, amely spirálszerűen a teljes működést akadályozná.

Hosszú távon az esetleges évközi, plusz források odaítélését nem az alaplóműködés támogatásának kiegészítésére, hanem nagyprojektek finanszírozására kell használni.

„KONZULTÁLNI KELLENE A SZAKMA KÉPVISELŐIVEL”

MÁV Szimfonikusok,
Lendvai György

A támogatásról a következőket mondja: *„Örülünk neki, és nagy dolognak tartjuk, hogy a kormány nem csak szavakban deklarálta, hogy a sport mellett a komolyzene ügyét kiemelten kezeli.” Náluk is akad az összegnek gyorssegély jellege, hiszen „bár a pontos számokat még nem ismerjük, de nagy valószínűséggel a fenntartói támogatásunk ez évben (is) jelentősen csökken. Ezért ez életmentő lehet számunkra.”* A tavalyi elosztásról, az igazságosságról pedig a következőképp vélekedik: *„Nyilván minden együttes szeretne többet kapni (még a fél milliárdtal támogatott is). Úgy gondolom, hogy néhány évvel ezelőt a szakma létrehozott egy nagy többséggel támogatott normatív alapú elosztási rendszer, s a konszenzus azt mutatta, ezzel elégedettek az együttesek. Talán nem volna olyan rossz megint ezen az úton elindulni. Minden esetre úgy gondolom, hogy egy ilyen borderejű döntés előtt mindenképp konzultálni kellene a szakma képviselőivel, a Zenekari Szövetséggel.”*

Arra a kérdésre, hogy az évi, egyszeri nagyobb összegű támogatást vagy a keret növelését támogatná-e, ő *„a már fent említett, normatív rendszer visszaállítását”* tartaná jónak.

„ÖSSZESEGÉBEN ELÉGEDETT VAGYOK”

Kodály Filharmonikusok,
Somogyi-Tóth Dániel

– A Kodály Filharmonikusok és a Kodály Kórus számára természetesen nagyon jó

TÁMOGATÁS

hírnek számított, mikor a végleges döntésről hírt kaptunk. Azt remélem, hogy a folyósítás a valóságban is meg fog történni, bízunk benne, hogy az önkormányzat is gond nélkül át fog futni a pénz, hiszen sok szempontból nagy szükségünk van rá.

■ Mennyire jelent gyorssegélyt ez a támogatás, volt-e az együttesnél ebben az esztendőben az önkormányzati pénzből elvonás, s ennek tükrében hogyan látja ezt az összeget?

– Mire én 2011-ben Debrecenbe érkeztem, megtörtént egy nagymértékű fenntartói támogatás-csökkenés: ez több tíz millió forintot jelentett. Ennek megfelelően sajnos a minisztériumi forrásoknak, hiába sikerült azt mindkét, azóta eltelt évben növelnünk, a jelentős részét bérekre és rezsire kellett, hogy fordítsuk. Koncertszervezésre, szakmai kiadásokra csak töredék rész maradt. Így leegyszerűsítve úgy tudnám összefoglalni a mostani finansziális kiegészítés jelentőségét, hogy mi most tudunk végre körülbelül valóban annyi pénzt zenei és ahhoz kapcsolódó feladatokra áldozni, mint eddig tettük volna, ha a központi költségvetési forrásaink jelentős része nem bérre ment volna el. Azt a növekményt pedig, amit a 2013-as évre a pályázati támogatás tekintetében elértünk, elvonta az önkormányzat, tehát a fenntartói támogatásunk annyival kevesebb lett. Bízunk benne, hogy ez a mostani kiegészítés semmiképpen nem kerül erre a sorsra, és ez valóban szakmai előrelépéseket fog tudni jelenteni a számunkra.

■ Tavaly többen sérelmezték, hogy csak a fővárosi együttesek kaptak egyszeri segítséget. Mennyire tartja igazságosnak a mostani összegeket? Jó az, hogy az összes nemzeti egységesen 55 millió forintot kap? Elégedett az összeggel, vagy többre lett volna szükség?

– Azt gondolom, hogy központi költségvetési finanszírozás elosztásnál nagyobb súllyal szerepelhetne az, hogy melyik együttes milyen formában foglalkoztatja a művészeit, s ilyen módon mennyi pénz kerül vissza az államhoz adók és járulékok formájában. Én összességében azonban most elégedett vagyok, azt gondolom, hogy figyelmes gazdálkodással így is, kívülről és belülről egyaránt látható és érezhető eredményeket fogunk tudni elérni. Nekünk a legfőbb problémánk az

ingatlanjaink körül vannak, a hangverseny- és próbatermeinkkel, hiszen sajnos, egyik sem alkalmas professzionális munkára. Ehhez azonban nyilván olyan forrásokra lenne szükség, ami teljesen más nagyságrendet jelent. Törekszünk ennek az előteremtésére, és nagy könnyebbség, hogy operatív szinten viszont most jóval nagyobb biztonságban működhetünk.

■ Mi mindenre fordítják a most kapott milliókat?

– A munkakörülményeink javítására és művészeink, munkatársaink megbecsülésének minőségi alapon történő fejlesztésére mindenképpen szeretnénk fordítani, de olyan kiadásokat, amelyek évekre, évtizedekre meghatározóak lehetnek (hangszer, műszaki berendezések, stb.) is fontosak lehetnek, hiszen nem tudhatjuk, a jövőben milyen forrásaink lesznek. Ez kívül a közönséggel való kapcsolatunk további fejlesztéséről sem feledkezünk el, különös tekintettel az ifjúságra.

■ Mit támogat inkább: évente egyszeri nagyobb összegű támogatást vagy az együttesek között szétosztható keret növelését?

– Ha ezek közül bármelyik megvalósul, azt gondolom, az már nagyon nagy eredmény mindannyiunk számára. Ha még időben tervezni is tudunk vele, annak külön örülünk.

„AZ ELOSZTÁS NE KERÜLJE MEG A TÖRVÉNYT”

Szolnoki Szimfonikusok,
Patkós Imre, Ignác Ervin

Örülünk, hogy az EMMI a nehéz gazdasági helyzet ellenére jelentős összeget osztott szét a szimfonikus zenekarok megsegítésére. Továbbra is meggyőződésünk azonban, hogy az előadó-művészeti törvény, csak akkor tudja elérni célját, ha több pénz lesz elosztható az együttesek között.

Térségünkben vannak komolyzenével kevésbé ellátott és teljesen ellátatlan területek is, és ebből a szempontból is szerencsés, hogy nem hagyták figyelmen kívül a vidéki zenekarokat.

Az összeg persze mindig kevés és a támogatásokat mindig kritizálták a törvény életbe lépésétől kezdve. Nem szeretnénk

panaszkodni, mások zsebében kotorászni, de végső soron mégiscsak az lenne a jó, hogy maga az elosztás ne kerülje meg a törvényt.

A támogatás felhasználásakor a normák szerint elszámolható koncertek továbbra is elsőbbséget élveznek, továbbra is teljesíteniük kell a kiemelt kategória besoroláshoz szükséges feltételeket.

A Szolnoki Szimfonikus Zenekarnak eddig nem volt akkora fedezete, hogy alkalmazotti struktúrában működjön. Az átmeneti évek leteltek és mi vállaltuk, hogy a szabályozás szerinti megfelelő létszámot biztosítjuk. A fenntartónk – látva a törekvéseinket és az eredményeinket – igyekszik a működési háttér megteremtésével lehetőséget adni számunkra, segíteni a felzárkózást.

Együttesünk 2012-ben megrendezte az első nagyszerű nyári fesztivált. Bár nem vagyunk nemzeti zenekar, a fenntartónk – pályázati támogatástól függetlenül – igényli és el is várja tőlünk ezeket a programokat.

Kevés a törvény szerint osztható pénz, ez egyértelmű, s nem értünk egyet azzal az eljárással, amelynek keretében az előadó-művészeti törvényt megkerülve, a szakmai szervezeteket mellőzve osztják fel.

„TÖRTÉNELMI PILLANAT A ZENEKAR ÉLETÉBEN”

Savaria Szimfonikus Zenekar,
Merei Tamás

„Nem túlzás azt mondani, hogy a mostani történelmi pillanat a zenekar életében, hiszen a Savaria Szimfonikusok ekkora összeget még sosem kaptak a központi költségvetésből. Az előadó-művészeti törvény alapján megítélt és a plusz támogatás együtt 152 millió forint. Úgy vélem azonban, minden együttes elmondhatja, hogy ebben az évben jutott a legmagasabb összegű támogatáshoz. Persze, helyi elvonás nálunk is van, hiszen az önkormányzat 38 millióval csökkentette a büdzsénket, ezen azonban nem is lehet csodálkozni, hiszen a város egyedül vállalta magára az együttes fenntartását, amit korábban a megyével együtt oldottak meg. A település valóban kevés pénzből gazdálkodhat, s rengeteg a kulturális intézmény, amelyek közül sokat korábban a megye látott el. Hangszert 2000-ben tudott utoljára venni a zenekar, s olyan méltatlan hangszer-

parkkal rendelkezünk, amelyben kilyukadt trombiták is akadtak... Ezen a helyzeten szerencsére a mostani támogatási összegekkel segíthetünk. Végre tudunk instrumentumokat vásárolni, és az Iseumi Szabadtéri Játékokra is jut pénz, amelyet tavaly már támogatott az EMMI és az NKA 26 millió forinttal. A mostani támogatási összegekkel elismerték a Savaria Szimfonikusok teljesítményét. Nagyon fontosak a miniszter úr szavai, hogy ezzel a plusz támogatással arra törekedtek, hogy Magyarország a XXI. században is zenei nagybatalom maradjon. Az álunk és vágyunk, hogy ez ne csak 2013-ban legyen így. S annak nagyon örülünk, hogy a nemzeti cím párosult az anyagi elismeréssel is. Korábban, az előadó-művészeti törvény módosítása előtt, azt nem tartottam jónak, hogy azért, mert a szombathelyi önkormányzat szegényebb volt, a nagy kalapból is kevesebb pénzt kapott, miközben a feladata ugyanaz volt, szóról szóra, mint a többi nagy, vidéki együttesnek, akárcsak a mérőszámok. Most ugyanannyit kapott mindegyik vidéki nemzeti címmel rendelkező együttes, és ezt jónak tartom. Az, hogy lehetne-e differenciálni és milyen szempontok alapján, nehéz kérdés...

Tavaly valóban nagy fájdalmat okozott, hogy a vidékiek nem kaptak ebből az egyszeri, plusz keretből, most viszont Balog miniszter úr szavaiból azt vettem ki, az a célja, hogy ez a két keret megmaradjon, és így van remény, hogy a Savaria Szimfonikusok az összehasonlítást tekintve is méltó támogatásban részesüljenek a jövőben is. Az idei év átmenetinek számít helyi szinten az adósságátvállalások miatt, jövőre majd meglátjuk, hogy az önkormányzatok ténylegesen mennyiből, hogyan gazdálkodhatnak. „

„NEHÉZ EGYMÁSHOZ MÉRNI AZ EGYÜTTESEKET”

Miskolci Szimfonikus Zenekar,
Kovács László

„Nagyon örömteli a mostani plusz támogatás a mi együttesünk számára is, de annak talán még jobban örültem volna, ha nem lobbik eredményeként érkezett volna ez a többletforrás, hanem lehetett volna korábban tudni róla, számítani rá, és ez alapján tervezni. A ze-

nekarunknak persze így is óriási segítséget jelent, hiszen nagyon nehéz helyzetben vagyunk. Az önkormányzat elképesztő méretű elvonást tervezett, az eredeti elképzelés szerint a költségvetésünket a felére kívánták csökkenteni, de a tiltakozások eredményeként végül ez az összeg „csak” a 25% -a lett. Ami azért összegeként 90 millió forintot jelent. S jelenleg az önkormányzat úgy véli, jó helyzetben vagyunk, hiszen visszaadta a költségvetésünk 25%-át... Tudom, a városnak is aggasztó a költségvetése, ezt a lépést akkor is túlzásnak tartom. A plusz támogatás kapcsán jó lenne az együttesek helyzetét stabilizálni, s adott esetben előírni, hogy a fenntartó önkormányzat legalább a bérköltséget és a rezsit biztosítsa. Ha ugyanis az előadó-művészeti törvény által megítélt támogatást és a most érkezett pluszforrást összeadom, akkor a 90 milliós mínusz „eredményeként” a rendelkezésemre álló összeg még mindig 20 millió forinttal kevesebb, mint tavaly, miközben a feladataim növekedtek, hiszen az együttesünk elnyerte a nemzeti címet. Fesztivált kell például rendeznünk, miközben az önkormányzattól érkező pénz nem fedezi a rezsit és a bért, így ezt kénytelenek vagyunk az egyéb forrásokból pótolni. A bérekről pedig már évek óta nem beszélünk, s annak ellenére, hogy nemzetiek lettünk, bizony a rangsorban a hátulsók között kullogunk... Mióta kft-vé alakultunk, azóta attól a minimális közalkalmazotti béremeléstől is elesetek a muzsikusaink, amit korábban évente kaptak. Mivel bértömeg-gazdálkodást folytatok, természetesen bárkinek bármennyit adhatok, csak ennek sehol sincs meg a fedezete. A nemzeti kategória kritériumainak pedig évről évre meg kell felelni. Megfelelő számú nézőt kell produkálni, s megküzdni minden koncertért. Most már az összes rendezvény életre-halálra megy. S ez alulméretezett marketinggel nem egyszerű... Visszatérve a plusztámogatásához, nagyon nehéz egymáshoz mérni a zenekarokat. Azt a fajta felelősséget pedig senki sem fogja vállalni, hogy kimondja, ez a zenekar sokkal jobban teljesít, mint a másik. Maradnak hát a statisztikai adatok. De jó lenne, ott sem lennének olyan számok, amelyek statisztikai lebetetlenségek... Fontos lenne az igazságos elosztás, de ennek egyelőre csak a nehézségeit látom. Mindenesetre bízom abban, hogy ez a pénz valóban eljut hozzánk! „

„A SZÉTOSZTÁS A ZENEKARI BEOSZTÁSOKNAK MEGFELELŐEN LEGYEN SÜLYOZVA”

Zuglói Szent István Király Szimfonikus Zenekar,
Záborszky Kálmán

A kultúra támogatása létkérdés a fiatalok egészséges személyiségfejlődésének kialakulásához, ez mindannyiunk közös társadalmi felelőssége. A Zuglói Filharmonia saját keretei között mindent megtesz azért, hogy ennek a misszióknak megfeleljen, és nagyon hálásak vagyunk azért, hogy az EMMI támogatásában mi is részesülhettünk. A jelenlegi gazdasági helyzetben minden kultúrára költött forintot megbecsülve, tudásunk legjavát adva igyekszünk felhasználni.

A Zuglói Filharmonia, elismerve értéktérmető munkáját, Zugló önkormányzata erején felül támogatja. Az EMMI támogatás összege segíti professzionális munkánkat.

A Zuglói Filharmonia különösen nagy figyelmet fordít a gyermek és ifjúsági programjai kiemelkedő tartalmú összeállítására. Fontos számunkra, hogy szórakoztató, ismeretterjesztő programjaink eljussanak olyan fiatalokhoz is, akik esetleg más módon nem juthatnának kulturális élményekhez.

Az együttesek között szétosztható keret növelését támogatjuk oly módon, hogy a szétosztás a zenekari beosztásoknak megfelelően legyen súlyozva, és nagy szükség lenne az elosztható keret növelésére is.

„KIVÁNCSI VAGYOK, MILYEN ADATOK ALAPJÁN LETT SZÉTOSZTVA A TÁMOGATÁS”

Óbudai Danubia Zenekar,
Ács Péter

„Az Óbudai Danubia Zenekar részére megítélt, 10 millió forintos támogatás sajnos nem jelentett valós megoldást a zenekari művészek munkaviszony keretében történő szerződötetésével kapcsolatban, de természetesen programfinanszírozás tekintetében minden egyes forintnak nagyon örül egy igazgató. 2013-ban jelentősen kevesebb állami támogatás jut az ODZ-nek, mint 2012-ben. Az idei évi állami támogatásaink összege a tavaly megítélt állami támogatásaink összegének kevesebb, mint a fele. Nagyon kíváncsi vagyok, hogy milyen

TÁMOGATÁS

alapon vagy adatok alapján lett szétosztva ez a kétmilliárd forint összegű, rendkívüli támogatás.

A fenntartó Óbuda-Békásmegyér Önkormányzata idén emelte a zenekar támogatását, de sajnos ezzel a többlettel sem éri fel a tavalyi állami támogatás összegét. Lévé, hogy mi a kiemelt kategóriában szerepelünk, és a működésünk is jelentős különbségeket mutat, nem szeretném a nemzeti kategória zenekarainak szempontjából megítélni az 55-55 milliós támogatás szerepét és hatásait. Mi a saját 10 milliós támogatásunkat önmagában soknak semmiképp nem tartjuk, de megítélesem szerint nincs is értelme e résztámogatás mértékét külön elemezni, mert a zenekar szempontjából az összes forrás mértéke és megléte fontos.

Pontos információt még nem kaptunk, de gondolom, hasonlóan a tavalyi évhez, programfinanszírozásra lehet fordítani az összeget.

Természetesen minden esetben öröm és segítség, ha egy zenekar rendkívüli támogatásban részesül, de nyilvánvalóan előnyösebb egy előre tervezhetően rendelkezésre álló, nagyobb összeggel számolni és gazdálkodni. Költségvetési oldalról mindenképp előnnyel bír, ha a zenekari támogatási keretek kerülnek növelésre.”

„NEM ENGEDJÜK ÉRVÉNYESÜLNI A VALÓSÁGOT”

Budafoki Dohnányi Zenekar,
Hollerung Gábor

„Már kicsit tartok a körkérdésektől, mert félek, ismét olyan szerkesztőségi reakciót, megjegyzéseket kapok, amelyekre újfent nem lesz módomban reagálni... A negyven millió forintos többlettámogatás természetesen az együttesem számára is nagy öröm, még akkor is, ha nem tudjuk, miért ennyit kaptunk és miért ebben a formában. A mostani elosztás is adhat okot kisebb konfliktusokra, bár egy kisebb körben igyekeztek homogén támogatást adni, amelyből értelemszerűen kilóg a BFZ és az NFZ. Arról, hogy mindez a helyén van-e vagy sem, most sincs értelme vitatkozni. A zenekarok közül mi kapjuk a legkisebb forrást az önkormányzattól, így a mostani támogatás nem kompenzációt jelent számunkra, hanem csökkenti a létbizonytalanságunkat, hiszen az összes állami támogatást követően sem áll rendelkezésünkre például az egész évre elegendő bérköltség...”

A működésre fordított összegekről nem is beszélve, hiszen azt is a bevételekből teremtyük elő. A plusz támogatás a költségvetésünk 10 százalékát jelenti, s nagy szükségünk van rá.

A tavalyi sérelmek alapján logikus, hogy idén a vidéki együttesek is kaptak pénzt, hiszen az egyébként általam vitathatónak tartott besorolást követően a nemzeti együttesek jelentős része rosszabbul járt, mint korábban, emellett csökkentek az önkormányzati támogatásaik is. Hogy egyforma összeget kell-e kapni, hogy a vidékieket valóban ilyen mértékben kell-e támogatni, ez már más kérdés. Az, hogy a mostani elosztás mögött milyen megfontolások húzódnak, s hogy mindez milyen célt szolgál, most sem világos. Persze tudom, létezik egy tradicionális értékrend arról, hogy kinek hol a helye. Számunkra ez nem előnyös. Úgy vélem, az utóbbi években a Dohnányi Zenekar igazolta, hogy a magyar zenei élet egyik vezető ereje, mind a közönségbázisát, mind a színvonalát tekintve. Mégis, örülök, hogy ennyi pénzt kaptunk, hiszen tavaly 15 milliót, idén 40-et, s ha ez így folytatódik, akkor talán eljutunk oda, hogy tudunk végre normálisan gazdálkodni. Tavaly a saját bevéte-

leink növekedtek, így idén igyekszünk többet költeni PR-ra, hangszerekre.

Logikai alapon mérlegelve természetesen annak lenne értelme, hogy ezek a plusz támogatások a nagy közös kalapba kerüljenek, ha az elosztás jól működne. De nem működik jól. A szorzók a nemzeti zenekarok kapcsán is azt jelzik, nem engedjük érvényesülni a valóságot. Nem baj hát, ha van egy mindenkori, korrigáló összeg. Tartok tőle, hogy egyébként nem is reális, hogy a jövőben a támogatási összeg ennyivel emelkedjen...

Úgy gondolom hát, arra kellene törekedni, hogy a szakma koherensebb, korrektebb, egymás különböző helyzetét és a tényleges értékeket, a potenciált figyelembe vevő rendszer mellett törjön lándzsát, a kompenzáció pedig azokat segítse, akik – különösen a teljesítményük figyelembe véve - erre valóban rászorulnak. Ehhez a kormányzatnak megfelelő segítséget kellene adnunk, hiszen a tárca bizonyosan örülné, ha nem neki kellene döntenie ilyen részletekről. S úgy vélem, a jelenlegi helyzetben - teljesítményéhez és tanácsalanságához képest – viszonylag nagyvonalú a kormányzat a zenekari, énekkari területtel...”

(Réfi Zsuzsanna)

A központi költségvetésből származó normatív, pályázati és rendkívüli, valamint a fenntartói (vagy más, egyes önkormányzatokkal kötött közszolgáltatási szerződés keretében juttatott) támogatások aránya 2012-ben

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének adatbázisából

NÉV	A fenntartói és/vagy az önkormányzatokkal kötött közszolgáltatási szerződések keretében kapott összes támogatás	A központi költségvetésből származó összes támogatás (normatív, kiemelt műv. célok, NKA/miniszteri keret, kormányhatározat alapján)	A fenntartói támogatás és a központi költségvetésből származó támogatások aránya
MÁV Szimfonikus Zenekari Alapítvány	284,000,000	91,269,486	311%
Zuglói Szent István Király Szimfonikus Zenekar	111,896,000	36,800,000	304%
Pannon Filharmonikusok	370,000,000	162,618,130	228%
Szegedi Szimfonikus Zenekar	292,499,000	129,528,823	226%
Győri Filharmonikus Zenekar	230,244,000	111,262,968	207%
Kodály Filharmonikusok (Kodály Filh. Debrecen)	207,038,000	107,876,080	192%
Savaria (Szombathelyi) Szimfonikus Zenekar	163,086,000	91,822,686	178%
Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar	140,000,000	107,033,969	131%
Szolnoki Szimfonikus Zenekar	80,000,000	62,532,402	128%
Miskolci Szimfonikus Zenekar	113,028,000	130,188,321	87%
Óbuda Danubia Szimfonikus Zenekar	10,000,000	45,863,356	22%
Concerto Budapest Magyar Telekom Szimf. Zenekar	5,000,000	516,359,486	1%

A táblázat nem tartalmazza az együttesek saját bevételeit.

Büszke „kisváros” születésnapos zenekarral

Karsay Ferenc kwét évtizedről, koncertekről, gazdálkodásról, kerületről

Budafok-Tétény alpolgármestere, Karsay Ferenc családjával rendszeres vendég a Budafoki Dohnányi Zenekar koncertjein, és már a kezdetektől figyelemmel kíséri az együttes sorsát. Úgy véli, teljesen egyedülálló módon teljesít a társulat, amely világszerte híret viszi kerületüknek, a „kisvárosnak a nagyvárosban”. Nemcsak zenei, hanem gazdasági szinten is sokra tartja a Dohnányi Zenekar teljesítményét, hivatalossá válásuk huszadik évfordulóján pedig még jobb lehetőségeket kíván az együttesnek.

I Emlékszik a két évtizeddel ezelőtti állapotokra, arra, hogy a művészeti iskola amatőr zenekara hogyan vált hivatalos együttesé?

– Megadattott nekem, hogy már a kezdő lépéseknél is jelen legyenek, hiszen az alapító atya, Nemes László tanár úr, aki ez idő tájt a kerületi művészeti iskolát és művelődési központot irányította igazgatóként, kollégám volt, együtt dolgoztunk. Láttam, ahogy a hagyományos zeneiskolából komplex művészeti intézményt hívott életre, s azt is, ahogy az itt felnövő muzikusokból professzionális zenekart teremt. A tovább tanulóknak ugyanis örömmel jöttek vissza zenélni, s így vált egyre nagyobbá, jobbá az együttes. Hollerung Gábor, az együttes mostani vezetője is rendszeresen dolgozott a fiatalokkal, így később természetes öröklődés során került hozzá a zenekar.

I Könnyen meg lehetett győzni a kerület vezetését a kilencvenes években, hogy vállalják egy szimfonikus zenekar költségeit?

– Nagy küzdelem volt, s ez a mai napig, évről évre komoly harcot jelent, mert a képviselő-testületben akadnak olyanok is, akik nem értik, miért erre költjük a pénzt, hiszen ebből az összegből akár három km-es autótutat is építhetnénk... Az biztos, hogy az együttes fenntartásáért – költségvetéséhez képest – a legnagyobb áldozatot a mi önkormányzatunk hozza. *(Szerk.: öszszehasonlító táblázat. az 14. oldalon.)*

De mindig elmondom, a mi életünket itt, a kerületben is Maslow motívációs piramisa határozza meg, hiszen először az alapvető szükségleteinket egészítjük ki, erre törekszik az önkormányzat is, s mindaz, amiért pedig érdemes élni, a piramis tetején kap helyet. Szükség van olyan együttesekre, rendezvényekre, amelyekről az itt lakók otthon érzik magukat. A kerületünk jelmondata: „Kisváros a nagyvárosban”, s nálunk a zenekart mindenki magáénak érzi. Teljesítményükre büszkének lehet lenni, identitást ad, és ettől lesz többek között Budafok-

Tétény Budafok-Tétény. Ezért van rá szükségünk. Arról nem is beszélve, hogy ez a zenekar már bizonyított. Amit az együttesre költünk, nem kidobott pénz, hanem olyan költség, amelynek van értelme. A zenekar kiveszi a részét a programjainkból, újévi koncertet ad, a tavasztól őszig tartó fesztiválsorozatainknak is egyik állandó fellépője. Már a nevével is ránk irányítja a figyelmet, hiszen Budafoki Dohnányi Zenekar, így a világon mindenütt jó hírünket viszi. Emblematikus képviselői Budafok-Téténynek, s bárhol lépnek is fel, büszkén hirdetik, hogy a fenntartójuk egy kisebb település, ezért sokszor kapunk más önkormányzatoktól visszajelzést, elismerést.

I Rendszeresen meghallgatja koncertjeiket?

– Igen, de nemcsak én, hanem az egész családom. A nagyszülők szintén tántoríthatatlan Dohnányi zenekar-rajongók, akik akár száz kilométeres körzetben is követik az együttest, és igyekeznek minden fellépésükön jelen lenni.

I Visszatekintve milyennek találja ezt a két évtizedet?

– A zenéhez nem értek, csak azt tudom megállapítani, hogy tetszik-e produkció vagy sem. S igen, a Dohnányi mindig tetszik, ahogy az is, hogy repertoárjuk érzékeny határon mozog a populáris és a komolyzene között, de remekül lavíroznak, s ez mindkét oldalon népszerűvé teszi a társulatot. Ha visszaidézem a húsz évvel ezelőtti helyzetet, úgy látom ahhoz, hogy professzionális társulattá váljanak, szükség volt a megfelelő adminisztratív és szakmai háttérre, s ezt együtt teremtette meg Nemes László és Hollerung Gábor. A kerületünk pedig mindehhez szakmailag és gazdaságilag is szilárd alapot nyújtott, erre azonban az épületet ők emelték. Az együttműködésünk lényege a kiszámíthatóság és a folyamatosság. A zenekar teljesen egyedülálló szinten produkál. Az önkormányzatnál a gazdálkodásért felelek. Bár szeretem a zenét, amihez egészen biztosan értek, az a

gazdálkodás. A Dohnányi pedig ezen a téren is professzionális. Ami nem kis teljesítmény, hiszen a költségvetésük felét a saját bevételeikből fedezik. Az önkormányzat teherviselő képessége véges, ezért nincs is számukra más út, minthogy a saját munkájukkal teremtsék meg a további lehetőségeket. Kicsit ördögi spirálba keveredtek, hiszen minél jobban dolgoznak, annál több pénzre van szükségük... Remélem, még sokáig bírják ezt a küzdelmet!

■ *Az utóbbi években az állami támogatásuk is növekszik.*

– Az elmúlt két esztendőben szinte az összes zenekar állami támogatásának az összege nőtt, ami nagy öröm. Másrészt, gazdasági szakemberként, nem értem, miért vannak egyenlőbbek az egyenlőknél. Akadnak ugyanis együttesek, amelyek tízszer annyit kapnak, mint más, miközben a szakmai teljesítményük nem tízes szorzóval mérhető... Mi mindenesetre ennek az ösz-

szegnek is örülünk, bár a támogatást még mindig nem érezzük arányosnak.

■ *Mit kíván a születésnapos társulatnak?*

– Azt, hogy fejlődjenek az eddigi ütemben, mert akkor hamarosan a világ élvonalába tartoznak. Mi már most is nagyon büszkék vagyunk rájuk, hiszen eljutottak a pillanatyoni lehetőségeik nyújtotta csúcra. Még jobb esélyeket kívánok hát számukra!

R. Zs.

Egy alkalomból több évtized

Nemes László emlékei a Dohnányi Zenekar születéséről

„Zenetanári munkámban kezdettől fogva arra törekedtem, hogy tanulóim minél előbb beleszólhassanak a közösségi muzsikálásba, s élvezzék az együttes zenélést” – mondja Nemes László, aki 1970-ben alapította a XXII. kerületi Nádasy Kálmán Művészeti Iskolát, s ez az intézmény szolgált a Dohnányi Zenekar bölcsőjéül. „Az addigi négy-öt hangszerre korlátozott oktatást a zenekari partitúra alapján fokozottan kiszélesítettem, s már néhány év elteltével az iskola vonózenekara komoly sikereket ért el a különböző, országos zenei versenyeken. Igyekeztünk bátran hozzájárulni eredeti művekhez, később pedig már a vonósok mellé fúvósokat is meghívunk. Diákjaink közül jó néhányan zenei pályán továbbtanultak, de mindig visszajártak zenélni, nagyon erősen élt bennük a lokálpatriotizmus, s ez mind a mai napig így van a kerületben. A vonózenekar is egyre magasabb színvonalat ért el, 1984-ben a bécsi nemzetközi ifjúsági zenekari versenyen vonós kategóriában I. díjat nyertek, és a kategóriák közti verseny nagydíját is elnyerték. Egy évvel később pedig a Münchenben megrendezett Első Európai Ifjúsági Zenei Fesztiválra az együttest szimfonikus zenekarrá bővítettük. A terveink szerint mindez csak erre az alkalomra szólt volna, de aztán az együttes Budafoki Ifjúsági Zenekar néven szimfonikus zenekarként működött tovább. Ebben közrejátszott az a lehetőség, hogy a KÓTA akkori ügyvezető titkára megkeresett bennünket, hogy volna-e kedvünk a közalkalmazottak szakszervezetének

szimfonikus zenekarával fuzionálni, mivel az együttes eléggé kiöregedőben volt. Éltünk a lehetőséggel, és így a főváros felé is kitértek a kapuk, hiszen megkaptuk a koncertjeiket és a közönségbázisukat. Néhány idősebb úr játszott egy-két évig a fiatalokkal, s a fővárosi tanács dísztermében léphetett fel a társulat, ami számunkra óriási előrelépést jelentett. Sokat segített az is, hogy már ekkor hivatásos színvonalat képviseltünk, neves karmesterekkel, szólistákkal muzsikáltunk, köztük volt Hollerung Gábor is, aki nagyon nagy lendületet adott az együttesnek. A kerület önkormányzata pedig mindig nagyon nyitott volt, már az amatőr ifjúsági zenekart is befogadta és támogatta. A hangversenyeink táblás házak előtt hangzottak fel, és sokat segítette a munkánkat az is, hogy ebben az időben nemcsak az iskola igazgatója voltam, hanem a művelődési ház is. Dohnányi Ernő nevét 1988-ban vettük fel. Két évvel később pedig már a Zeneakadémián is saját bérletsorozatot rendeztünk, s ebben az időben a tagjaink többsége a Zeneakadémia hallgatója volt.

Mindez már az előszobáját jelentette a hivatásossá válásnak, hiszen közművelődési és az intézményi oldalról nagyon sok segítséget kaptunk, így néhány nehéz esztendőt követően, 1993-ban a XXII. kerület Budafok-Tétény önkormányzata intézményesítette a zenekart, és ezzel a profi zenekarok közé léptünk. A Nádasy Kálmán Művészeti Iskola igazgatása mellett az önkormányzat engem bízott meg a

zenekar igazgatásával, Hollerung Gábor pedig a vezető karmester lett, és így dolgoztunk egészen 2000-ig. Miután zenei pályám első szakaszában zenekari muzsikusként is dolgoztam nyolc évet a Győri Filharmonikus Zenekarban, megtapasztaltam, hogy mit jelent egy városnak, ha saját zenekara van, meghatározója a város kulturális életének. A XXII. kerület is mindig sajátjának érezte a Dohnányi Zenekart, s az együttes az évek során rengeteget fejlődött, egyre több hangszeres művész muzsikált a pultoknál, s kiváló vendégművészekkel, karmesterekkel léphettek pódiumra. Úgy látom, hogy a zenekar és a menedzsmentje kiválóan alkalmazkodik a sokféle zenei igényhez, sokoldalúak, rendhagyó koncerteket rendeznek, számos oratóriumot adnak elő, ennek ellenére ma sem könnyű az életük... Budafok-Tétény önkormányzata erőn felül igyekszik fenntartani, segíteni az együttest, és mára már a zenekar a magyar zenei élet egyik meghatározó együttesévé vált.

Bevallom őszintén, annak idején, amikor életre hívtam az együttest, elsősorban Budafokban gondolkodtam, s most, hogy már a hivatásossá válásának is a huszadik évfordulóját ünnepli, azt kell mondanom, azokat a vágyakat, amelyekkel útjára indítottam a társulatot, messze túltesztelték, s nagyon sok álmomat megvalósították! Büszke vagyok a zenekarra, és Budafok-Tétény XXII. kerület lakosai, zenekarátai is szívükbe zárták az együttest. További sok sikert kívánok!

Miskolci igazgatóválasztás – harmadszor

Szabó Péter tavaly őszi távozását követően kétszer írtak ki igazgatói pályázatot a Miskolci Szimfonikus Zenekar élére, sikertelenül. A városvezetés bízik abban, hogy harmadik nekifutásra találnak olyan szakembert, aki az ország egyik legjobb zenekarának szakmai koncepció alkotása mellett azzal a menedzsment szemlélettel is rendelkezik, amely a stabil gazdálkodási feltételek megteremtésében is garanciát jelent. Kiss Gábor alpolgármester emellett elmondta azt is, hogy a Szimfonikus Zenekar és a színház zenekarának összevonása nincs napirenden. Az 50 éves jubileumát ünneplő zenekart a város kiemelkedő értékének tekinti. S biztonságos működésük érdekében, a költségvetés tárgyalása során, módosító indítvánnyal élt, annak érdekében, hogy 60 millió Ft-tal megnöveljék a zenekar támogatását, amely a Közgyűlés döntésének megfelelően meg is történt.

■ *Mi volt az oka az előző igazgató, Szabó Péter távozásának?*

- Szabó Péter bejelentette, hogy meg kíván pályázni egy pozíciót a versenyszférában, ezért felmentését kérte az ügyvezetői feladatok ellátása alól.

Szabó Péter távozása után a Miskolci Szimfonikus Zenekar igazgatói posztjára eddig kétszer írtak ki pályázatot. Bár első alkalommal a Művészetek Házának a zenekarról történő leválasztását jelölték meg új pályázat kiírása okának, valójában mindkét-szer figyelmen kívül hagyták a szakmai bizottság álláspontját, miszerint a pályázók között találtak alkalmas személyt az igazgatói teendők ellátására. Milyen esélye van a zenekarnak arra, hogy a harmadik pályázati kiírás után kineveznek végre egy olyan igazgatót, aki szakmai szempontból és a városvezetés szempontjából is alkalmas az ország egyik legjobb vidéki zenekarának vezetésére?

A városvezetés ügyvezetőként egy olyan szakembert látna a zenekar élén, aki az ország egyik legjobb zenekarának szakmai koncepció alkotása mellett rendelkezik azzal a menedzsment szemlélettel, amely a stabil gazdálkodási feltételek megteremtésében is garanciát jelent.

■ *Miért nem találták megfelelőnek azt a jelöltet, akit a szakmai bizottság és a zenekar is támogatott?*

A zenekar véleménye szakmai kérdésekben természetesen fontos, de a gazdálkodási, cégvezetési koncepció vonatkozásában nem feltétlenül megalapozott.

■ *Milyen igazgatót szeretnének? Mit kell tudnia annak, akit szívesen kineveznének az együttes élére?*

Olyan menedzsert szeretnénk, aki a jelenlegi jogszabályi, finanszírozási helyzetben megtalálja azokat a lehetőségeket, forrásokat, amelyek biztosítják a zenekar szakmai jövőképét. A színház új vezetése is bizonyította, hogy a város költségvetési lehetőségei miatt az előzőekhez hasonló vagy kis mértékben csökkenő, városi támogatás mellett is elindulhat egy szakmai megújulás, lehetőség van újabb források pl. pályázati támogatások megszerzésére.

■ *A jelenlegi helyzetben a művészeti vezető, Kovács László karmester tölti be ezt a posztot is megbízottként, pedig számos olyan ügy van, amely szaktudást igényel. Hogyan, mivel tudják megkönynyítani számára ezt az átmeneti időszakot, amikor már tervezni kellene (anyagi szempontból is) a következő szezont?*

A megbízott ügyvezető munkáját a zenekar gazdasági vezetője mellett a város gazdálkodási vezetői támogatják.

■ *Milyen elképzelésük van a bosszú évtizedes munka során a legjobbak közé fejlesztett szimfonikus zenekar továbbműködtetését illetően? Valóban van igazságalapja, hogy azért nincs új vezető, mert össze akarják vonni a színházi együtessel?*

A Szimfonikus Zenekar és a Színház zenekarának összevonása nincs napirenden. Az 50 éves jubileumát ünneplő zenekart a város kiemelkedő értékének tekinti.

■ *Olyan híreket is hallani, hogy a felére akarták csökkenteni a zenekar önkormányzat támogatását, s aztán ezt a felére, azaz negyedére csökkentették, de a 25%-os elvonás is nagyon komoly összeg az együttes számára, s a minőség romlásához is vezethet...*

A város által biztosított támogatás összegét a teljes költségvetés lehetőségei határozzák meg. A biztonságos működés érdekében a költségvetés tárgyalása során módosító indítvánnyal élt, annak érdekében, hogy 60 millió Ft-tal megnöveljék a zenekar támogatását, mely a Közgyűlés döntésének megfelelően meg is történt.

■ *Mi a véleményük L. Simon László, volt államtitkár a média-felületeken is megjelent kijelentéséről, melynek lényege az, hogy befejezve a kultúra terén is a pályázatát eddigi „álszent gyakorlatát”, a politikusoknak kellene dönteni a vezetők személyéről, természetesen vállalva ezért a szakmai felelősséget is?*

Az intézmények és non-profit gazdasági társaságok jövőjének egyik meghatározója tényezője a vezető alkalmassága. Ezért nagy felelősség a pályázatokban megfelelő

A hegycsúcsra érkezőben

Horváth Zsolt hosszú távú tervekről, új zenekari kultúráról, sikerekről és szakmai irigységről

A Pannon Filharmonikusok igazgatója számos eredményről számolhat be, amelyet a pécsi zenekarral elért az elmúlt évtized alatt. Horváth Zsolt úgy véli, társulata valódi XXI. századi zenekar, amely a többi együttesnek is példát mutatott, s ma már az ország számos részéről utaznak Pécsre a koncertjeik kedvéért. Az előadóművészeti törvény további módosítását várja, melyben a teljesítmény-mutatók relevanciája nőni fog, hogy a törvény és finanszírozás tovább ösztönözze a szakmai fejlődést. Szeret Pécsen élni és dolgozni, és alig várja, hogy átbillenjen a mostani állapot, és a mindennapi anyagi gondok megoldása helyett az igazi alkotótevékenységre fókuszáljon, hiszen azért lett muzsikás.

! Februárban ünnepelhetett zenekari igazgatóként tíz éves jubileumát. Amikor belekezdett ebbe a munkába, évtizedekben vagy inkább években gondolkodott?

– Az a program, amit annak idején kidolgoztunk, és amelynek megvalósítására szegődtem igazgatónak, hosszú távra terveződött. Az igazgatói ciklusok azonban rövidebb időszakok, és a hosszú távú tervet mindig tudatosan lebontottam egy-egy következő ciklusra. Mindig hosszú távon gondolkodó, de közép és rövid távra is stratégiát alkotó, és annak mentén dolgozó típus vagyok.

! Milyen hullámvölgyeket, -hegyeket emel ki ebből a tíz esztendőből?

– Hullámvölgyet nem tudok említeni, a hegycsúcsra pedig érkezőben vagyunk. Nagyon keveseknek adatik meg az életpályája során az, ami nekünk, pécsieknek, nekem megadatott. A 2003-ban megkezdett innovatív folyamatra ráerősített az EKF és a Kodály Központ felépülése, ami így együtt alapjaiban képes volt megmozgatni, megváltoztatni a város kulturális és zenei életét.

! Mire a legbüszkébb, s mi volt az, ami a legjobban elkészerítette?

– A legbüszkébb arra vagyok, hogy azok a tervek, amelyeket elképzeltünk, bebizonyították, hogy reálisak voltak, valóban a minőség iránti elköteleződés az előre mutató út. Büszke vagyok a hatalmas közönségbázisunkra, a Kodály Központra, a nemzetközi szinten elismert zenei „bölcsőre”, amelynek megépülte, és színvonalas zenei tartalma elsősorban a Pannon Filharmonikusoknak köszönhető. A zenekar és a komolyzene helyi társadalmi megbecsültsége – amely számokban mérhető – országosan kiemelkedő, olyan közönséget és közösséget teremtettünk, amely példa nélküli. A Pécsre érkező befektetők számára a Kodály Központot és zenekart elsőként mutatják meg, mint a kulturális ipar kiemelkedő jelenségét. Meggyőződésünk, hogy gazdasági, társadalmi felemelkedéshez a kultúra, művészetek és a tudományok eredményei nélkülözhetetlenek. A zenekarunkat ebben jó példának látom.

Pécsről nézve, a mindennapokban, az egyének szintjén megvalósult a decentralizáció: már nem elutaznak Pécsről Budapestre azok, akik színvonalas koncertet akarnak meghallgatni, hanem – és ezt az értékesítési adatokból látom – sokan Pécsre utaznak az ország bármely tájáról.

Büszke vagyok arra is, hogy szakmai példát is mutattunk, hiszen láthatóan megújul a magyar szimfonikus zenekari élet országosan. A BFZ megalapítása és az NFZ átalakítása után a PFZ volt a harmadik együttes Magyarországon, amely tudatosan kívánt modern szimfonikus zenekari működést, új zenekari kultúrát megvalósítani a szakmai szempontok maximális szem előtt tartásával. Tapasztaljuk, hogy gátat törtünk e téren, „innovátorok” voltunk, és a több magyar zenekar számára követendő példa lettünk. A BFZ és NFZ ilyen értelemben nem tölthette be igazán a „motiváló példa” szerepét, hiszen egész más anyagi kondíciók mentén dolgoznak, mint az összes többi zenekar az országban. Ami nehézség számomra, számunkra, az az, hogy azt hittük, hogy fentiek országosan is nagyobb relevanciával bírnak majd. A decentralizáció fővárosi szemszögéből megvalósíthatatlannak tűnik: a nyilvánosság előtt csak az számít igazán, ami a fővárosban történik. Sajnos közel másfél százados magyar jelenségre világít rá újra és újra ez a problematika. Minden nap meg kell küzdeni mindenért, holott az eredmények magukért beszélnek: Magyarország egyik legrosszabb gazdasági állapotban levő régiójában tudtunk ilyen eredményt elérni anélkül, hogy extra forrásaink lettek volna.

! Az Ön által tervezett átalakításokban mennyiben volt partner a zenekar és a város?

– Ennek a dinamikus fejlődésnek nagyon sok lépcsője volt, amely mellé a kezdetektől 100%-os, egyhangú döntésekkel állt mellé a mindenkori pécsi közgyűlés és a zenekar egyaránt. Összefogás és egy irányba nézés nélkül nem is sikerült volna mindaz, amit elértünk.

! Mennyiben változott meg a zenekari igazgató feladata az eltelt évek során? Mennyiben nebezedett a munkája?

– Nagyon sokat. Az első évtől kezdve folyamatosan változott, hogy mikor mi volt nehez, egy viszont elmondható volt: a feladatokat kijelöltük, és szorgalmas munkával meg tudtuk oldani. Rajtunk múlt. Az utóbbi két évben ez változott meg gyökeresen. A Kodály Központ rezidens zenekarként, majd nemzeti zenekarként olyan regionális szerepkörű, kötelező feladatkörrel ellátott együttesé váltunk, amelynek nagyon feszített az élete, ugyanakkor a feladatok ellátására ugyanaz – ha nem kevesebb – forrás áll rendelkezésünkre, mint annak előtte. Örvendetes, hogy törvényi erejű rendeletek szabályozzák a zenekarok finanszírozását, azonban nagyon nehéz a szempontokat jól súlyozni, azok sosem fogják igazából lefedni a valóságot. A szimfonikus zenekarok csak látszólag egyformák, valójában a nominálisan odaadott azonos összeg más-más reálértékkel bír, mind a fenntartó városok, az adott gazdasági mikrokörnyezet és a zenekari kötelezettségek függvényében. Nagyon nehéz feladat a támogatások „igazságos” odaítélése, én elismerem. Igazgatóként talán a legnehezebb feladatom, hogy a döntéshozókkal újra és újra láttassam az eredményeket, annak bonyolult strukturális hátterét, és a rezidens zenekarra háruló országosan egyedien nagyon magas kötelezettség nehézségeit.

■ *Mi mindennel bővült a feladatköre, mióta felépült a Kodály Központ? Mennyire lehet megtölteni, milyen programokra van igény Pécsen? Mennyiben alakította át a terem az együttes és az Ön életét?*

– A rezidens zenekari szerepkör a Kodály Központ üzemeltetőivel összehangolt működésben állít sokféle új kihívás elé – az üzemeltetői és művészeti feladatok közötti bérfelezéstől a „hangversenytermi” funkcióval való elképzeléseken át a programok összehangolásáig bezárólag –, ugyanakkor a legnagyobb feladat a kijelölt kötelezettség állandó magas színvonalon való ellátása. A programokra folyamatos, és magas az érdeklődés, ugyanakkor ezt a megemelkedett koncertszámot anyagi okokból ugyanannyi zenésszel és menedzsmentkollégával látjuk el, mint annak előtte. Ebből a szempontból nagyon megváltozott az életünk, mindenki az utolsó cseppig kihasználja minden energiáját.

■ *Hogyan hatott tennivalóira az előadóművészeti törvény megszületése, majd különböző változásai?*

– A megszülető törvény, amely eredetileg teljesítménymutatókat is tartalmazott, egyrészt visszaigazolta azt a fejlődési pályát,

amire szakmai indokok miatt állt rá a pécsi közösség egy évtizede, másrészt az akkor még születőben levő programok, döntések irányát is befolyásolták. Például a közönségnevelő programokat. Az új változások – amelyben a teljesítménymutatók relevanciája csekély – véleményem szerint nem ösztönzik kellően a szakmai fejlődést. Vezetőként minden szakmai fórumon hangot adok a véleményemnek, ugyanakkor ha nem történik változás, nem tehetek mást, mint a pénzügyi feltételek maximalizálása érdekében hozok döntéseket.

■ *Milyennek találja most a Pannon Filharmonikusok helyzetét, az országos és a külföldi állapotokhoz viszonyítva?*

– A Pannon Filharmonikusok A-kategóriás zenekar, amely regionális szerepkört lát el sok külföldi példához hasonlóan. A közönségünk nagyon kifinomult Pécsen és Budapesten egyaránt, hallja, s visszaigazolja a különböző színvonalú zenekarok nyújtotta élmények közti különbséget. A vendégművészeink úgyszintén. Biztosan állíthatom, hogy az ország vezető zenekarainak sorába tartozunk. Nem mi vagyunk az ország zenei nagykövetei, nekünk a Pannon régió zenei szolgálata a feladatunk, így külföldre csak felkérések esetén tudunk utazni, és ezekből nincsen sok napjainkban. A felkérésekkor azonban minden alkalommal büszkék lehetünk arra, amit Magyarországról közvetítünk.

■ *Tartott már előadást a XXI. század szimfonikus zenekaráról. Mennyire igaz ez a Pannon Filharmonikusokra?*

– Maximálisan igaz, bár a már említett törvényi szempontok sajnos nem ezirányba tolják a zenekarokat. Ezért is gondolom téves útnak. A zenekaroknak a magas minőséget kell védeniük és megőrizniük, s differenciált programokkal kell megtalálniuk a komolyzene közönségét. A crossoverek és könnyűzenei koprodukciónak csak csábító, és nagyon ritka alkalmakkor használható közönségcsalogató, speciális „marketing” eszközök csupán. A jól strukturált és tudatosan felépített, a társadalomba beágyazott szimfonikus zenekar tudja betölteni azt a szerepet, amire hivatott a XXI. században: a legkisebektől az öregekig meggyőzni az embereket arról, hogy igenis Bartók, Beethoven, Mozart, Wagner, és sorolhatnám, az ő mindennapjaiknak is része kell, hogy legyen, mert hozzáad az életükhöz.

■ *Míg a világ nagy zenekaraiban számos magyar cselló-, trombitaművészt talál, mi a helyzet Pécsen?*

egyre kevesebb a hegedűs. Sok zenekar küzd koncertmester-problémával, s akadnak, akik úgy vélik, az oktatással van a gond. Hogyan látja ezt a pécsi együttesnél?

– A pécsi zenekarnál a bérszínvonalal van a gond. Rengetegen jelentkeztek a korábban meghirdetett próbajátékunkra külföldről is – ebből is látszik, hogy híre van a pécsi együttesnek – ugyanakkor az anyagi körülményeket megismerve nem tudunk megfelelő szakmaisággal rendelkező művészt szerződtetni egyelőre. Az oktatással nem csak ezen a területen vannak problémák, de azt is gondolom, hogy ez társadalmi jelenség is egyben. Hegedűsnek lenni elképesztő energiabefektetés, amely csak nagyon sokára térül meg. Az utóbbi húsz év nem ezeknek a folyamatoknak kedvezett, és a zenekari muzsikuskor társadalmi megbecsültsége sincs azon a szinten, hogy egy kisgyereket, kamaszt ezzel motiválni lehetne.

■ *Többször el akarták csábítani más együttesek. Sosem ingott meg egyetlen pillanatra sem? Nincs olyan zenekar (akár külföldön), ahol szívesen lenne zenekari igazgató?*

– Meginogni nem inogtam meg, de voltak helyzetek, amikor magam is feltettem azt a kérdést, amit a családom rendszeresen, hogy mit is keresek én itt?! Azonban Pécs zenei élete léptékváltáson ment keresztül az elmúlt évtizedben, ami nagyon inspiráló feladatokat ad hosszú távon, a nehézségek ellenére is. Nagyon jó a Pannon Filharmonikusokkal együtt, s a Kodály Központban dolgozni, és nagyon szeretem a városomat. A legfontosabb számomra, hogy én egy építő, alkotó ember vagyok, és az is akarok maradni. Nagyon szeretném átélni, hogy átbillen a mostani állapot, és a mindennapi anyagi gondok helyett az igazi alkotótevékenységre fókuszálhassak, hiszen azért lettem muzsikuskor, akkor is a zene az életem, s nem az excel táblázatok világa.

■ *Kapott már Pécs emlékérmét, miniszteri elismerő oklevelet. Elég visszajelzés mindez a munkájáért?*

– A legnagyobb elismerés nem egy kitüntetés – bár véleményem szerint az együttes megérdemelné – hanem az, ha mindenki, függetlenül attól, hogy akár „ellenérdekel” is benne, elismeri azt a munkát és teljesítményt, amit a pécsiek letettek az asztalra, s amely lehetővé tette, hogy folyamatosan teltházak előtt játszunk.

R. Zs.

Bogota = Beethoven

Az első zenei maraton Bogotában – Kovács Géza főigazgató a Nemzeti Filharmonikus Zenekar bogotai vendégszerepléséről

■ *Kolumbiáról általában csupa sztereotípiát jut a magyarok eszébe: drogbarók, gerillák, erőszak, Shakira, zumba, kávé, tengerparti fiesta és hasonlók.*

– Nem tagadom, hetekig szorongással néztem a zenekar kolumbiai fellépése elé, mert bármennyire is resteltem, de én is azok közé tartoztam, akik ezeknél a sztereotípiáknál nem tudtak sokkal többet Kolumbiáról, talán a világhírű Gábrriel Garcia Marquez, illetve Fernando Botero műveit kivéve, akiknek alkotásait három évvel ezelőtt a Szépművészeti Múzeumban is megcsodálhattuk. Szerencsére azonban ismertem a Nemzetközi Előadóművészeti Társaság vezetéséből Maria Claudia Pariast, aki korábban a Bogotai Filharmonikusok igazgatója volt, és egy ideje a Kolumbiai Kulturális Minisztérium regionális főosztályát vezeti. Tőle tudtam, hogy Bogotában milyen pezsgő kulturális élet zajlik. Egyik fesztivál követi a másikat, jóllehet eddig elsősorban színházi és táncfesztiválokat rendeztek, került sor, amelyeken többek között a budapesti Katona József Színház, valamint a kolozsvári Állami Magyar Színház is részt vett.

■ *Ezek szerint ez volt az első nagyobb zenei fesztivál?*

– Zenei fesztiválok híre eddig nem jutott el hozzám. Amikor az útra készülődve elolvastam a honlapot, megdöbbentem. Azt láttam, hogy négy nap alatt nyolc helyszínen ötvenöt koncertre kerül sor, köztük olyan világsztárok részvételével, mint Borisz Berezovszkij és Tzimon Barto zongoraművészek, Viktoria Mullova hegedűművész, a Szymanowski kvartett, a Ysaÿe kvartett, a Rotterdami Szimfonikus Zenekar vagy a Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar.

■ *Kinek vagy minek köszönhetően került sor a megbívrásra?*

– Évek óta partnerünk az egyik legrangosabb európai zenei ügynökség, amelyik a legnagyobb zenekarokkal és szólistákkal dolgozik. A sikeres együttműködés napjainkra odáig fejlődött, hogy most már nem csak a németországi turnéit szervezi a zenekarnak, hanem számos koncerttervünk van a világ többi részére is. Ebből az első megvalósult nem németországi turné a kolumbiai vendégszereplés volt.

■ *Hogyan viselték a radikális klímaváltozást a szűk egy hét alatt, hiszen abhoz kevés volt az ott töltött idő, hogy akklimatizálódjon az együttes?*

– Bogotába érkezve szinte minden addigi szorongásunk elmúlt. Tény, hogy néhány muzsikusz panaszkodott légszomjról a 2600 méteres magasságban, elsősorban a fúvós hangszeresek. A koncertek azonban olyan forró és lelkes hangulatban zajlottak, ami kárpótolta az együttes tagjait. Több muzsikuszunk elmondta, hogy ilyen szeretetteljes fogadtatásban utójára talán tavaly, a határon túli magyar területeken adott hangversenyeken volt része.

■ *Milyen volt a közbiztonság. Hiszen sokan attól tartottak, hogy önállóan majd egyetlen lépést sem tehetnek a városban?*

– Bogota tízmilliós nagyváros. Dél-Amerika Athénjeként is szokták emlegetni. És ahogy Budapesten is vannak körzetek, ahol éjjel nem tanácsos egyedül sétálgatni, nyilvánvaló, hogy Bogotában is akad ilyen. A buszablakán kitekintve láttunk is ilyen utcákat. A városközpont azonban, ami a régi koloniális idők emlékét őrzi, gyönyörű építészeti emlékekkel, katedrálisokkal, gazdagon díszített templomokkal és palotákkal –, amelyek magukon viselik az indián kultúra képzőművészetének stílárjegyét is –, lenyűgöző. Az utcákon sétálva kávéházakban, bevásárlóközpontokban és elsősorban a fesztivál fő helyszínén a Teatro Mayorban szinte kivétel nélkül nagyon kedves, nagyon kulturált, jóarcú és nagyon nyitott emberekkel találkoztunk. Ha fennhézó európai módján, lekezelően gondolunk Dél-Amerikára vagy történetesen Kolumbiára, akkor az előbb említett tény, hogy négy nap alatt ötvenöt koncert kizárólag Beethoven-művekből, világsztárokkal és minden esetben zsúfolt házzakkal zajlott, akkor azt gondolom, hogy több okunk lehet a szerénységre.

A Bogotában töltött napok legtapasztaltabb muzsikuszainkban is megérlelték azt a véleményét, hogy minden idők egyik legjobb turnéjában vettünk részt, és nagy örömmel fogadtuk a fesztivál vezetésének azt az ígérését, hogy a két év múlva megrendezendő második bogotai zenei maratonra, amelynek középpontjában Mozart életműve áll, is visszavárják a zenekart.

■ *Hány koncertet adtak, és milyen műsorral?*

– Az együttes március 28. és 29. között három egymást követő napon lépett fel, két esti és egy délutáni koncerten, eltérő műsorral és más-más szólistákkal. Kocsis Zoltán főzeneigazgató úrnak nemrég lezajlott betegsége miatt orvosai nem javasolták a tengerentúli utat. Helyette Kovács János vállalta a vezénylest, aki az évad elején is nagy sikerrel mentette meg az együttes szezonnyitó hangversenyét. Az eredeti program szerint Kocsis Zoltán a G-dúr zongoraversenyben nem csak karmesterként, hanem szólistaként is fellépett volna, helyette Ingrid Fliter argentin zongoraművész nő vállalta a közreműködést. Ingrid Fliter játékát a budapesti közönség is több alkalommal hallhatta, ezúttal pedig Argentínából ugrott át, hogy legyen tegyen a felkészülésünknek, és a tőle megszokott parádés technikával és rendkívüli érzékenységgel tolmácsolta Beethoven talán legbensőségebb zongoraversenyének magánszólamát. Viktoria Mullova a moszkvai Csajkovszkij-verseny egyik korábbi győztese is rendszeres vendége a legnagyobb koncerttermeknek. Ő volt a szólistája a Hegedűversenynek, és nagyon nagy öröm volt a IX. szimfóniában fellépni két egyesített helyi kórusral, a bogotai Operaház és a Santa Cecilia Társaság énekkarával. Lenyűgöző volt a fegyelmettségük, fölényes zenei tudásuk és latinosan flexibilis, szép, meleg hangzásuk. Meg merem kockáztatni, hogy bármelyik olasz operaház is boldogan fogadná a produkciójukat. A Nemzeti Filharmonikus Zenekarnak is nagy örömet okozott a közreműködésük a szimfónia zárótételében, és reméljük, hogy két év múlva valamelyik, kórust is foglalkoztató Mozart-kompozícióban ismét közösen léphetünk fel velük.

???

Ötven év Eger szolgálatában

Szabó Sipos Máté a Regionális Zenekarok Szövetségét szervezi

Fennállásának fél évszázados jubileumát ünnepelhette április közepén az Egri Szimfonikus Zenekar. Az együttes vezetője, Szabó Sipos Máté vezényletével tartott jubileumi koncertet a Gárdonyi Géza Színházban, az esten Wagner, Bartók, Brahms művei hangzottak el, a szólista Szabadi Vilmos volt. A hangverseny – szokás szerint – telt ház előtt került színre, és nagy sikert aratott, hiszen az eltelt ötven év alatt az együttes

nagyon fontos szereplőjévé vált régiójának. Sok helyen az ő előadásukban hallhatnak az érdeklődők először élőzenét, s rengetegen vannak, akik nekik köszönhetően szerették meg a klasszikus muzsikát. Szabó Sipos Máté épp azon dolgozik azon, hogy megszülessen a Regionális Zenekarok Szövetsége, hiszen számos, az övéhez hasonló együttes tölt be ugyanilyen szerepet.

■ *Az együttes történetét elolvastva azt látom, a Gárdonyi Géza Gimnázium zenekaraként született a társulat, amelyben aztán katonazenészek, főiskolai hallgatók is muzsikáltak...*

– Így igaz, sokáig vettek részt a közös zenélésben a helyőrség fúvószenekarának tagjai, s a fiatalok mellett zeneiskolai tanárok is muzsikáltak. Az 1970-es évekre már szépen összeállt az együttes, kamarazenei kurzusokon vettek részt, s lassan egyre nagyobb és komolyabb társulattá fejlődtek.

■ *Hogyan kezdődött kapcsolata az egri szimfonikusokkal? Két dátumot is találok, az 1995 vagy az 1996 az igazi?*

– Hivatalosan 1996, de már egy évvel korábban is kapcsolatba kerültem az együttesel, hiszen akkor diplomáztam, s azt követően kerestek meg, nyáron pedig már közösen koncerteztünk. Szívesen vállaltam a felkérést, az látszott, hogy ezek a muzikusok nagyon nagy lélekkel játszanak. Persze, azon a színvonalon, amelyen akkoriban zenéltek, de nagy örömmel, hatalmas lelkesedéssel vettek részt a próbákon, koncerteken. Egy ilyen zenekarnál, amely ilyen kevés pénzből működik, nagyon fontos, az elkötelezettség. Ez segített a színvonal emelésében is. Az ötven tagú együttesből legalább harmincan hosszú évtizedek óta játszanak az együttesben, de akad olyan tagunk, aki az alapítás óta zenél az Egri Szimfonikusokkal. A zenekar az eltelt évtizedek

alatt rengeteget fejlődött. Integráljuk a környék muzsikusaikat, a miskolci főiskoláról is sokan jöttek ide, de főállású zenészek szintén szívesen érkeznek kisegítőnek. A Gárdonyi G. Színház zenés produkcióiban ugyancsak részt vesznek muzsikusaink, saját bérletsorozatot indítunk minden szezonban, nyáron szabadtéri koncerteken muzsikálunk, s nemcsak Eger, hanem a megye zenei életéért is sokat teszünk. A repertoárunk nagyon színes, a barokktól a kortárs zenéig sokféle műfajban jászunk, számtalan érdekes kísérleti előadást is létrehoztunk a színházzal, bábszínházzal vagy az egri balletegyüttesekkel. Tényleg elmondhatom, hogy az utóbbi években kiváló szólisták vendégeskednek nálunk, hiszen koncerteztünk többek között Miklósa Erikával, Bogányi Gergellyel vagy Ránki Dezsővel és számos kiváló fiatal muzsikussal is. Nagy örömünkre évente vendégeskedik nálunk a Nemzeti Énekkar is.

■ *Miért épp most, a nem épp kedvező gazdasági környezetben döntött úgy, hogy ideje a szervezeti előrelépésnek?*

– Talán pont a nehéz finanszírozási helyzet teszi időszerűvé annak átgondolását, hogy az elérhető forrásokat a teljesített közszolgálati funkció szerint lehessen igénybe venni. A teljesítmények és az elnyerhető támogatások között nem világos az összefüggés. Egy zenekar feladata a zenekultúra terjesztése, koncertek rendezése, a zeneirodalom meg-

ismertetése a jelen és a jövő nemzedékkel, azaz a „klasszikus” muzsika örömeinek eljuttatása az emberekhez. Ugyanezt tesszük mi és a hivatásos zenekarok is, de nagyon különböző feltételek mellett. A mi együttesünket sokkal inkább a zenélés öröme, mint a biztos anyagi ellenszolgáltatás tart egyben, hiszen 50-60-szor kevesebb pénzből gazdálkodunk, mint ők. Eközben a hozzánk hasonló regionális zenekarok, azok akik az ország egy-egy térségében egyedül képviselik és terjesztik a zenekultúrát, ugyanazt a közszolgálati feladatot teljesítik, mint a hivatásos megyei, vagy városi szimfonikus zenekarok: koncerteket rendeznek, bérletsorozatot indítanak, ifjúsági hangversenyeket tartanak, akár sok kis településen is, fenntartják és fejlesztik a város zenei életét, és általában a helyi színházat is kiszolgálják. A funkció tehát hasonló, vagy ugyanaz, de míg történetéből adódóan az egyiknek sikerült nagy szimfonikus zenekarrá válni, státuszokat kapni a településtől és ezáltal, mint első kategóriás zenekar, még a központi támogatásokból is sokszorosán nagyobb forrásokhoz jutva, több száz millióból működni, addig azok akik nem voltak ennyire szerencsések fenntartó városukkal, csupán néhány millióból kénytelenek megoldani mindezt. A minőség és a státuszok tudom, sokba kerülnek, de akkor sem érzem minden esetben indokoltnak az ötvenszeres különbséget. Az ilyen kisebb regionális együttesek foglalkoztatás tekintetében is nagyon komoly szerepet játszanak az adott térség életében. Egy vidéki városba ahol van zeneiskola, színház, zenészek csak akkor érdemes mennie, ha zenekarban is játszhat. A három fizetés talán épp elég a megélhetéshez.

■ *Most összefognak ezek az együttesek?*

– Igen, szövetséget alapítunk, a Regionális Zenekarok Szövetségét, hiszen az egri társulathoz hasonlóan működik a békéscsaba, a váci, a gödöllői, a székesfehérvári, a tatabányai, a kecskeméti, a kaposvári, vagy a szabolcsi együttes is. Nincs a városban, a régióban rajtuk kívül más. Korábban, akik az előbb említettek miatt nem tudták papíron teljesíteni az 1. kategóriához szükséges feltételeket, jól megfértek a második kategóriába, ami megszűnt, illetve követelményrendszer hiányában mindenkit magá-

PORTRÉ

ba foglal a vonósnégyestől a kamarakórusig. Márpedig több koncertet nem tudunk ennyi pénzből adni, saját hangszerparkot sem építettünk - tíz év alatt egy fagottot és két kürtöt sikerült vennünk az egy kvartettnyi saját vonós hangszereink és négy, gyenge minőségű bőgőnk mellé mellé -, de erre is büszkék vagyunk, mert működünk. Tudom, nagyon nehéz a helyzet, csökkennek a lehetőségek, a nagy együttesek élet-halál harcát vívnak, lesznek, akik elvéreznek. Ezeknek a regionális zenekaroknak azonban meg kell maradniuk, mert más nem tudja átvállalni pótolhatatlan feladataikat. Azért a néhány ezer forintos próbapénzért, amit fizetni tudunk, még mindig van zenész, aki örömmel, lelkesen jön játszani. Nagy az ínség. Fontos lenne, hogy ezeknek a zenekaroknak rendeződjön, biztonságosabbá váljon a helyzetük.

■ *Az Egri Szimfonikusok iskolákban is játszik?*

– Rendszeresen. Sokszor egy színpadra a környék összes gyereket odaviszik busszal, olyanokat, akik addig életükben még nem hallottak komolyzenét, és nekik muzsiká-

lunk. Tapogatják a hangszereket, lenyűgözi őket húsz-harminc ember együttes játéka. De volt már olyan ötvenen túli ember is, aki egy hangverseny után azt mondta, eddig továbbtekerte a rádióban a komolyzenét, nem volt korábban koncerten, de az élő zene olyan hatással volt rá, hogy ez lett élete egyik legszebb élménye... Vannak települések, ahol tényleg semmilyen zeneélet sincs. Pedig a mai gépzene túlsúlyos világban az élő zene semmivel sem pótolható élményt ad. Az ilyen módon szerzett élményért valóban hálások a gyerekek és a felnőttek egyaránt. Hiszen látják, hogy ez valódi, közvetlen és a pódiumon ülök most csak nekik, az ő örömükért muzsikálnak.

Egy olyan élményért amiről eddig talán azt se tudták, hogy létezik. Mert a választás lehetőségét meg kell adni mindenkinek. Ma már a közmédia és az oktatás sem foglalkozik ezzel. Budapest zenei élete más, hiszen a fővárosban egyetlen nap akár harminc hangversenyt is adnak, de vidéken nincsenek ilyen lehetőségek...

■ *Milyen céljai vannak a Regionális Zenekarok Szövetségének?*

– Az a szerepkör amit ellátunk, örülnénk, ha a finanszírozásunkban is megjelenne. Szeretnénk stabil keretre pályázni, amelyet nem zárolnak, és számíthatunk rá minden évben, időben. Nem fogjuk persze elérni a nemzeti kategóriát, s a városoktól sem várhatunk több pénzt, bár a foglalkoztatásból is kivesszük a részünket. Nem vagyunk hahnizenekar, ötven tagnak biztosítunk rendszeres munkát. A jelenlegi bizonytalanságot szeretnénk kiszámíthatóbbá tenni, amiért természetesen vállaljuk egy szigorú, de életszerű kritériumrendszer teljesítését, ami jelenleg a nemzeti és kiemelt kategórián kívül nincs. Ne lobbikon múljon, hogy ki mennyit kap a megpályázott összegből, hanem a tényleges teljesítményen. Nem olyan sok pénzről van szó, egy 100 millió körüli keretből, ami nagyjából egy nagyegyüttes támogatása, akár 10 regionális együttes sorát lehetne megnyugtatóan rendezni. És ez legyen biztosan tervezhető. Mi most úgy tervezünk évadot, hogy egyáltalán nem tudjuk, valójában mennyi pénzünk lesz és ami van azt se tudjuk, mikor kapjuk meg. És mégis játszunk.....

R. Zs.

„Meg kell érezni a műszempilla szagát”

Medveczky Ádám arany pálcáról, könyvről és tanításról

Sosem szeretett összegezni, visszatekinteni, mindig csak a jövő, az újabb kihívások izgatják, mégis tavaly megjelent az életéről szóló kötet, amelyben hitről, zenéről, hivatásról mesél. Azóta is akadnak azonban újabb és újabb történetek, hiszen Medveczky Ádám három szakon tanít a Zeneakadémián, emellett az Operaházban is rendszeresen vezényel, s tele a naptára koncertfelkérésekkel. Nagy

öröme még mindig rengeteg olyan darabot talál, amelyet először dirigálhat, s az idei esztendő számos ilyen felkérést tartogat számára.

■ *Gondolta volna, hogy valaha könyv készül az életéről?*

– Soha. A kötet megszületése Simon Erika író nőnek köszönhető, aki egész sorozatot készített művészekről, írókról a Kairosz Könyvkiadó gondozásában. Örömmel vállalkoztam végül én is a beszélgetésekre, s szívesen kiöntöttem elé az életemet, minden szépítgetés nélkül. Korábban mindig azt gondoltam, hogy egy könyv lezárja a pályát, most azonban örülök, hogy megszü-

letett a kötet, amely És mégis megszólal a pálca címet viseli. A növendékeim – amikor a pályám során megesett anekdotákról mesélek –, folyvást bíztatnak, írjak ezekből könyvet, de ez az, amire sosem vállalkozom. Csak muzsikálni szeretnék, amíg lehet... Egyébként tényleg rengeteg zenei történetem akad, hiszen 1960-ban lettem az Állami Hangversenyzenekar ütőse. Remek hazai és külföldi művészekkel dolgozhatam, később a dalszínházban is neves éne-

kesekkel muzsikálhattam. Elég, ha Carlo Bergonzit, José Carrerast vagy Jelena Obrazcovát említem.

■ *Sokkal kisebb fizetésért szerződött el az ÁHZ-től korrepetitornak a dalszínházhoz...*

– Amikor Kórodi András az Operaházba hívott korrepetitornak, azt mondta, anyágilag nagyon rosszul járok, később azonban biztos, hogy nem bánom meg. Hozzá-tette, ha belépek a házba, és megérezem a műszempilla szagát, nem tudok majd tőle szabadulni... Az első korrepetitori év után aztán már megkaptam a karmesteri feladatokat is. Bár rengeteg művet vezényelhettem, sosem gondoltam azt, hogy ez kívánságműsor. Annak persze örültem, ha a wünsch-cédulámról teljesültek a kívánságok, de mindent szívesen dirigáltam. Előfordult, hogy hetven előadásom volt egy évben. Előnyt jelentett, hogy alaposan ismertem a darabokat, 14 éves koromtól ugyanis tudatosan tanultam a partitúrákat.

■ *Ma pedig a korrepetitori mesterfogásokra oktatja a zeneakadémiai hallgatókat. Mit a legnehezebb megtanítani nekik?*

– Az átadási készséget. A stílus könnyű, azaz nincs gondjuk. De az is fontos, hogy tisztában legyenek azzal: nem a szabályok hozzák létre a zenét. Ahogy azt is tudniuk kell, hogy a korrepetitor egyben pszichológus is. Szeretettel, odaadással kell kezelni az énekeseket. Nem szabad soha türelmetlenkedni, s nagyon finoman kell irányítani a művészt. Amikor a dalszínházba kerültem, épp A rózsalovagot játszották, s rögtön kiírtak Házy Erzsébettel próbálni. Kicsit támaszkodva kérdezte meg tőlem, hogy tudom-e egyáltalán a darabot... Az első félóra után azonban már arról érdeklődött, hogyan tanultam meg ilyen jól. A próbánkat követően pedig a titkárságra ment, és azt kérte, hogy őt most már mindig ezzel a „Medve-gyerekkel” írják ki... Sokszor mesélem ezt el a növendékeimnek, akik zömmel zongoristák, s ámulva néznek, amikor kinyílnak előttük az opera kapuja. Kísérők, kitűnően játszanak, de a színházhoz érzék kell, az ottani levegőt kell szívni, s valóban meg kell érezni a műszempilla szagát.

■ *Azt mondja, Ferencsiktől tanulta a legtöbbet...*

– Igen, a tiszta ütéstechnikát, ami nem tűr meg semmi esetlegességet, semmi kétséget, zavart.

■ *A zenekar is érezheti ezt, hiszen az operaházi muzikusoktól aranypálcát kapott, azt mondja, ez a legszebb elismerés.*

– Ezt az operaházi tagságom negyven esztendő jubileumára kaptam az együttestől, és az ajándék nagyon-nagyon meghatott. Nem is láttam még sehol, hogy egy zenekar ilyet adományoz valakinek, aki egyébként nem is a vezető karmestere. A felirat is roppant kedves – „negyven esztendő felejthetetlen együttműködésünk emlékére”. Megszervezték, összeadták, erre nem is találok szavakat. Az operai zenekarral nagyon jó tényleg a kapcsolat.

■ *Most is rendszeresen dirigál a dalszínházban?*

– Igen, az idei szezonra 17 előadást kaptam, ami szép szám, s akad újdonság is, hiszen először vezényelek balettet, Pártay Lilla koreográfiáját, az Elfújta a szél című darabot tavasszal. Vele az utóbbi időben sokat dolgoztam, hiszen készül a következő darabjára, a Munkácsy Mihály életéről szóló Aranyecsetre. Ehhez a XIX. század nagyromantikus zenéinek részletei lettek kiválasztva, a műveket

én raktam össze egészé, partitúrává. De egyébként az Operaházban mindig jól érzem magam, hiszen szinte oda születtem, hetven éve járok a házba, mert édesanyám, Érsek Mária, aki korrepetitor volt, kiskortól hordott magával az Ybl-palotába. A teátrum így a második otthonom, így sosem tudok rá haragudni. S tényleg mostanában jók az előadások, telt házak előtt kerülnek színre a produkciók. Annak is örülök, hogy ismét kinyit az Erkel Színház, s így talán azok is több feladatot kapnak, akiknek nem volt eddig elegendő tennivalójuk. S bár eddig hetven operát dirigáltam, akad azért, ami hiányzik a repertoáromról. Ilyen a Szökötés a szerájából vagy a Figaro házassága, de a Nabuccót vagy a Don Carlost sem dirigáltam még.

■ *Emellett a Zeneakadémián is van jócskán teendője...*

– Három tanszakon tanítok, a korrepetitorok mellett a karmesterekkel és az operanékesekkel foglalkozom. 18-20 órát adok egy héten a Semmelweis utcai épületben, ami azért érdekes, hiszen magam is itt kezdtem annak idején a tanulmányaimat. A főiskolán szintén jó ideje, 1974 óta tanítok. Végigjártam a ranglétrát, s ott is megvan a kör, hiszen óradíjastól eljutottam a docensi rangig, most nyugdíjasként pedig ismét óradíjas lettem. Bízom benne, hogy a jövőben is maradhatok, mert sok olyan kollégám van, akik ha abbahagynánk az oktatást, akkor nagyon-nagy értékek vesznének el. Olyan tudás, amelyet nem szabad kihasználatlanul hagyni...

■ *Mi a helyzet a Győri Filharmonikusokkal, ahol korábban vezető karmesterként tevékenykedett?*

– Másfél éve vezényeltem őket utoljára. Nagyon sajnálom, mert a zenekar tagjaival – kevés kivétellel – nagyon jó a kapcsolat. A vezető karmesteri címem névleges vált, szerződést, hatáskört nem tartalmazott. Az utolsó időszakban egyre csökkent az együttesnél a feladatom, majd a születésnap koncertem megtartása körülötti bonyodalmak voltak azok, ami miatt végül megváltunk. Azóta azonban járom az országot, és több együttessel is rendszeresen koncertezem. A Nemzeti Filharmonikusoktól gyakran kapok felkérést, a szombathelyi, a debreceni és a miskolci együttesnél is vendégszerepelek. Győrben, a színházban szintén sokat dolgozom, jövőre például a Rigolettót dirigálom. De a MÁV Szimfonikusoknál, a Danubiánál is vendégeskedem, ősszel pedig a nemzetközi fuvolaversenynek leszek a

dirigense. A Rádiózenekarral egy hónappal ezelőtt lemezfelvételt készítettem. Legközelebb a Művészetek Palotájában koncertezem velük, különleges műsort mutatunk be március 19-én. A programban Vaughan Williams: II. („London”) szimfóniáját és Britten Tavasz szimfóniáját vezénylem. Érdekes módon egyik darabot sem dirigálhattam még. Igazán különleges számomra ez az esztendő, hiszen számos olyan darab akad a műsoromban, amelyet korábban sosem vezényeltem. Ismeretlen volt például Csajkovszkij III szimfóniája, Richard Strauss Négy utolsó éneke vagy Saint-Saëns Karácsonyi éneke. Ez a jó ebben a pályában, hogy mindig van újdonság, izgalom. Feladat akad hát bőven, csak egészséggel kell bírni!

■ *Hogyan vélekedik a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának jelenlegi felémás helyzetéről?*

– Nagyon jó együttesnek tartom, alkalmam volt velük az utóbbi időben gyakran dolgozni. A lemezfelvételt mellett több koncertet is adtunk, az egyik jobb volt, mint a másik. Mind művészi szempontból, mind a hangzás és a technika terén kiválóak, s emberileg is jó társulat. Több munkára, felkérésre volna szükségük, biztonságot kellene biztosítani a zenészeknek, mert a jelenlegi helyzet felőrli őket, miközben a zenekar és az énekkar is kiváló...

■ *Két évvel ezelőtt, hetvenedik születésnapján azt mondta, elégedett az életével, ha a jó tündértől kívánhatna, akkor több pénzt kérne a kultúrára. Sajnos, ez a kérdés jelenleg is aktuális...*

– Most pedig még az aranypálcám is kölcsönadnám neki... Az anyagi nehézségek sajnos mindenütt egyre súlyosabbak, s ettől kevesebb a koncert, a fellépési lehetőség. Pedig már Kodály Zoltán is megmondta, hogy csak az a nemzet tudja fenntartani magát, amely meg tudja őrizni a kultúráját. A létünkről van szó. Ezért fontosak az iskolák, az ott folyó oktatás.

■ *Őn is tagja a Magyar Művészeti Akadémiának. Mit tud a szervezet tenni azért, hogy több forráshoz jusson a magyar zenei élet?*

– Bár elég friss a tagságom, de tartok attól, hogy a jobb gazdasági helyzetért nem sokat tehetünk. Viszont a magyar kultúra fellendítéséért annál többet, azáltal, hogy különböző programokat szervezünk, s igyekszünk fellépési lehetőséghez, feladathoz juttatni a tagjainkat és a nem tagokat egyaránt.

R. Zs.

III. komolyzenész futball-kupa – 2013

Idén is találkoztak a szimfonikus zenekarok a Bodor János hegedűművész szervezésében meghirdetett, sorrendben immár a harmadik futball-kupán. A találkozó népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, hogy míg az első alkalommal kilenc, a második alkalommal 11, most pedig már 12 csapattal és nagyszámú, a családtagokból álló közönséggel zajlott, amely már beillett egy hétfélig „komolyzenész-pikniknek” is. Az idei alkalom azért is különleges, mert első ízben vett rajta részt határon túli zenekar, a Kolozsvári Opera csapata, melyet Koppándi Jenő, a Nemzeti Filharmonikusok koncertmestere erősített. A zenekarok mellett – most már hagyományként – az egyesített kórusok csapata is pályára lépett.

A résztvevő csapatok:

Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar
Győri Filharmonikus Zenekar
Kodály Filharmónia – Debrecen
Kolozsvári Magyar Opera
Kórusok (Honvéd-, Nemzeti -, Rádió-kórus)
Magyar Állami Operaház
MÁV Szimfonikus Zenekar
Nemzeti Filharmonikusok

A három dobogós csapat (Balról jobbra: NFZ, GYFZ, Kórus)

Pannon Filharmonikusok – Pécs
Rádiózenekar
Szolnoki Szimfonikus Zenekar
Zuglói Filharmónia

A reggel fél kilenctől délután négy óráig zajló küzdelemből végül a győri csapat került ki ezúttal győztesen, így a vándorszerleget nekik adta tovább a tavalyi győztes Rádiózenekar.

Bár az évek óta zajló mérkőzések során egyetlen baleset sem volt, ezúttal többen is megsérültek, feltehetően az ülő foglalkozást végző muzikusok számára nem megszokott, egész napos küzdelem okozta fáradtság miatt. Így a Nemzeti Filharmonikusok kapusa a dobogós helyezést eldöntő „büntető-párbaj” során az utolsó rúgást hősiiesen, de már törött csuklóval védte.

A férjeiket buzdító feleségek mellett a gyerekek is egész napos szórakozást találtak,

hiszen „utánpótlás” mérkőzéseiken már készültek arra az időre, amikor szüleiket nem csak a zenekarban, de a foci pályán is váltani fogják.

A rangadó végeredménye:

Első helyezett lett a Győri Filharmonikusok csapata, amely a vándorszerleg mellett a mérkőzés-labdát és a kereskedelmi mennyiségű sört is megkapta, hiszen velük rúgta a bőrt a rangadó gólkirálya, aki ugyancsak Borsodi sört kapott kiváló teljesítményéért. Második helyezést ért el a Kórus-csapat, a dobogó harmadik helyére pedig a Nemzeti Filharmonikusok gárdája került.

A nagy érdeklődésre való tekintettel Bodor János a következő rangadó selejtező mérkőzéseit már több helyszínen kívánja megrendezni.

Ez itt a reklám helye: A Sales One Kft. által forgalmazott Gilroy Oxygen vizekkel oltbatták szomjukat a rangadó résztvevői

A győriek örökös cselező csatára, Németh Máttyás a rangadó gólkirálya 11 góllal

Edzésben az utánpótlás

Spitzer Zsolt (NFZ/trombita) emlékezetes gólja a Kolozsváriak ellen

A Nemzeti Filharmonikusok legendás kapusa, Lecsó és kisfia. A művész kéz-középcsont törést szenvedett a bronzmeccs utolsó előtti büntetőjénél, az utolsót törött kézzel bírította, nagyban bozzájárulva az NFZ 3. belyezéséhez

A kolozsvári csapat Koppándi Jenő (NFZ/koncertmester) vendégjátékával

A második belyezett „kórus-csapat” csatára nagy súlyt fektet az energiapótlásra

Munkában a tavalyi futballkupa győztes csapatának csatára

A családtagok is bozzájárultak biztatásukkal a Nemzeti Filharmonikusok 3. belyezéséhez

Koncertekről

**Pannon Filharmonikusok
2013. január 18**

„A zongora négy arca” – ezzel a címmel hirdették meg azt a sorozatot, amely – mint az évadnyitó sajtóanyagában szerepel – „jeles magyar és nemzetközi hírv zongoraművészeket állít a középpontba”. Ennek első estjén így módosult a cím: „A zongora arca: Bogányi Gergely”. Aki mit sem tudott az előzményről, méltán furcsállhatta ezt a képzavart. Pedig kétségtelen a zongora centrális szerepe olyankor is, amikor – hangszerként – meg sem jelent” Három, egyazon generációhoz tartozó, zongoraművész-zeneszerző egy-egy alkotása csendült fel: Raveltől az Alborada del gracioso, Bartóktól a II. zongoraverseny, Szkrjabinótól pedig az „Isteni költemény” alcímet viselő III. szimfónia. Mindebből kiderül: Bogányi zongora-arc képe terjedelmében jelentőségében viszonylag kisméretű lehetett csak. Utólag visszagondolva is, legtalálébban „furcsa”-ként jellemezném ezt a hangversenyt; nehezen eldönthető, mi az, ami eleve a tervezésből fakadt, s mi írható az előadás számlájára.

Mindenesetre, ha nincs a (módosított) sorozatcím, aligha tűnik érdekesnek-sajátságosnak a programösszeállítás, s főképp, nem biztos, hogy kizárólag a zongorára irányulna az érdeklődés reflektora. Mert a Szkrjabin-szimfónia is inyeneknek, a ritkaságok kedvelőinek való csemege – akkor is, ha decemberben a MÁV Szimfonikusok is műsorra tűzték. De, mint köztudott, az egy-egy zenekar iránt érdeklődő közönség (értsd, a hűséges bérlétesek) ritkán hallgatja meg más együttes produkcióját. Aki két hónap alatt kétszer részese lehetett a monumentális alkotásnak, kivételezett helyzetben van.

Az Alborada del gracioso elsősorban zongoramű. Tehát, zongora-hangszínnel él ismerői emlékezetében. Éppen ezért a szerzőtől származó zenekari átírat különlegesség, mintegy a mű többdimenziós kivetítése. Prizmára emlékeztetőek a fénytörések, amelyek ezúttal hangszín-dimenzióban jelentkeznek, s örvendetes, ha a nagyforma kereteit immár térben töltik ki, miközben továbbra is átetsző-átlátható marad a struktúra. Gazdag színpalettáról sorjázta az árnyalatok, a részletek pregnánsan jelentek meg, egyértelmű kontúrokkal. Valószínűleg valamennyi zenekari tag érezte a szólisztikus játék felelőségének a súlyát: kidolgozott szegmensek sorjázta, gyönyörűen megoldott szólisztikus

motívumok. Karmester és zenekara egyaránt tudatában volt a pregnáns ritmika jelentőségének. Amin még érdemes finomítani: az egyidejűleg megszólaló anyagok (egymáshoz viszonyított) dinamikai aránya, ugyanis nemegyszer támadt olyan érzése a hallgatónak, hogy „nem jó helyen ül”, tehát, máshonnan talán másként szólna...

Már az, hogy kottából játszotta a zongoraverseny magánszólomát, arra enged következtetni, hogy e mű nem tartozik repertoárdarabjai közé. Persze, a kotta funkciója lehet hasonló, mint a misekönyvé, amelyből a pap a Miatyánkot olvassa... De nem az volt. Vagy ha mégis, akkor érdemes lenne ismételtlen közelebről is szemügyre venni a nyomtatványt. Az I. zongoraverseny „ellendarabjának” tervezett II. sajátos feladatot jelent a zongorista számára, hiszen abból adódóan, hogy tételenként más összetételű a kísérőegyüttes, más-más hangzáshoz kell alkalmazkodnia. Az ötvenéves zeneszerző művében is megkülönböztetett szerep jut a metrikus-ritmikus faktornak – de nem csak arról szól a kompozíció! A zárótétel szintetizáló jellege ezúttal nem jutott érvényre. Bogányi virtuozitásához nem fér kétség, s a zenekar is lelkesen kísérte, de a „csinálás” öröme, lendülete elszabadult, egyszersmind eltávolodott a szerzői szándéktól. Tény, hogy a fölényes biztonság, egyfajta áttekintőkészség, mindenképp imponáló, méltán kapott nagy tapsot e produkcióért a szólista (és voltaképp az egész előadói gárda).

Szkrjabin III. szimfóniája azt mutatja, hogy az elmúlt évek tudatos zenekarnevelő, -fejlesztő törekvései meghozták gyümölcsüket. Akár még egy (pláne két!) évtizede is reménytelen vállalkozásnak tűnt volna e mű megszólaltatása, most pedig úgy hangzott el, hogy áttekintést kapott róla a hallgató, mondhatni, érdemben megismerhette. Számos szép rész megoldásban gyönyörködhettünk – csak a speciálisan felépített tételek statikája tűnt néhol bizonytalannak, s ennek oka ismételtlen a kevéssé átgondolt dinamikai arányokkal magyarázható. Menthető is egyúttal, hiszen tendenciáját tekintve minden a helyén volt, csak épp a „mélységelességekkel” volt baj. A karmester Bogányi Tibor kérései csak részlegesen valósultak meg. Mintha nem „interpretáló”, előadó, közvetítő zenekar játszott volna, hanem szolgálatot lelkesen teljesítő együttes, melynek tagjai felkészültek, de feladatuk kiméretül szólamuk megszólaltatásában. A közönség fogódzót kapott a dirigens láttán – ha

a szólamkotta kevésbé köti majd le a játékosok figyelmét, kétségkívül még fogékonyabban fognak reagálni informatív mozdulataira. S ha többszöri megszólaltatásra lesz lehetőségük, minden bizonnyal erősebben tudatosodik bennük a speciális formai felépítés, az egymásra-következő szakaszok egymáshoz való viszonya. És nyilvánvalóan még pontosabbak lesznek a frázis- és motívumindítások.

Monumentális kompozíciók esetében egyfajta visszajelzést ad az előadás milyenségéről az is, hogy mennyire éreztük hosszúnak a művet. Mert idő-érzékelésünk rugalmas, akár „többsávosan” is képes működni, időszakosan feledve a reális időt. Ezúttal szinte belefáradt a hallgatóság a szimfónia végighallgatásába (feltehetően akkor is, ha nagyon figyelt, s akkor is, ha közben elvesztette a zenei történések fonalát). De ahhoz, hogy első élményt adjon a műről (legalábbis koncerttermi meghallgatás szintjén), mindenképp kielégítő volt.

(Fittler Katalin)

**MÁV Szimfonikus Zenekar
2013. március 1.
Olasz Intézet**

A halmozottan szóhoz többnyire mindenki ugyanazt a másik kifejezést: a hátrányost aszociálja – halmozottan hátrányos helyzetű. Érdekes: halmozottan előnyös helyzetű emberekről, intézményekről nemigen szokás beszélni vagy írni. Ez a nyelvi fordulat nem alakult ki – rejtély, miért. Hadd tegyek kivételt: halmozottan előnyösnek éreztem a MÁV Szimfonikusok helyzetét, amikor a zenekar március első estjén három abszolút közönségcsalogató darabot adott elő, két olyan művész közreműködésével, akiről a kvalitás iránt érzékenyek rendszerint felsőfokon nyilatkoznak. Valóban: az olyan koncert, amelyen Berlioz Római karnevál-nyitányát Liszt Haláltánca és Beethoven 2. szimfóniája követi, kasszasikert ígér, kivált, ha a szólista a fiatal magyar zongoristatársadalom kiválósága, Balog József, a karmester pedig a Nemzeti Filharmonikusok főzeneigazgatója, a betegségből pár hónapja felgyógyult, népszerű muzsik, Kocsis Zoltán. A kedvező előjeleknek kijáró pozitív várakozással mentem el tehát a zenekar mostanában szokásos koncerthelyszínére, az Olasz Intézetbe – és nem csalódtam.

A Berlioz-nyitányban mindenekelőtt arra kellett felfigyelni, milyen tartása van a zenélés

gesztusainak, milyen határozottan és célratorően fogalmazódik meg minden motívum és téma Kocsis Zoltán irányítása alatt. A hangzás erős volt, tömör és dús zengésű, a zenei gesztusokat feszesség jellemezte és energia áradt belőlük. Mindez együtt segített megteremteni azt a sodró tempót és életöröm-ittas légkört, amely a Római karnevál-nyitányt, Berlioz e rendkívül vonzó szimfonikus remeklést jellemzi. Ziccerdarab ez, sikerszám – ám ugyanakkor a legnemesebb költészet, elég talán a lassú szakasz ezúttal is szépen megformált szólójára utalni, amely Berlioz egyik dédelgetett hangszer-kedvencén, az angolkürtön hangzik fel.

A romantika egy másik úttörője, Berlioz fegyvertársa, Liszt Ferenc a maga Haláltáncában a 19. század egyik emblemikus művét komponálta meg: olyan alkotást, amely egyfelől a múltidézés kultuszának hódol (a gregorián Dies irae-dallamot dolgozva fel, és a középkori haláltánc-ábrázolások szélsőséges hangulatát idézve meg a zene eszközeivel, például a dobott vonók „csontzenéjének” naturalizmusával), másfelől a romantikus virtuozitás iskolapéldája, hatásos, versenyműszerű kompozíció egyetlen tételbe sűrített zenei folyamattal, a variációsor formai keretein belül. Látszatra talán hálás darab, mégis könnyű elbukni benne, mert a kifejezőmód a nem eléggé avatott előadó keze alatt könnyen válik egyoldalúan nyerssé, a „mutató” virtuozitás pedig hajlamos kiüresedni, ha nem olyan muzsikussá alkalmazza, aki az elmélyültség többletét is képes latba vetni a kompozíció sikere érdekében. A harmincas éveiben járó Balog József (1979), Schweitzer Katalin, Krause Annamária és Jandó Jenő egykori növendéke, korosztályának kiemelkedő Liszt-játékosa már sokszor bizonyította hangversenyen és hanglemezen, hogy nem a könnyű sikert keresi: egyrészt kerüli az öncélú hatáskeltést, másrészt csak olyasmitt vállal, aminek rendelkezik a technikai aranyfedezetével. Most is ez a komolyság sugárzott előadásmódjából. Ujjai alatt gazdagon zengtek a zongora pörölycsapás-basszusai, ércezen szólaltak meg az akkordikus faktúrájú szakaszok, csilingelt a diszkantreregiszter – a virtuóz kivitelezés azonban nem vált a produkció középpontjává, csupán szolgálta a mű hangulati tartalmainak érvényesülését: azt a sötét látomást, amelyet Liszt ebben a művében élénk idéz. Egyenes következménye volt ennek a tiszta felfogásnak a nagy sikert megköszönő két ráadás, a Liszt kései, szikár művészetét reprezentáló Szürke felhők (1881) és Resignazione (1877). Balog József ismét bizonyította, hogy hangszeres rátermettség és költői elmélyültség dolgában

egyaránt Liszt műveinek méltó tolmácsa. A szünet után olyan szerző következett, akit mind Berlioz, mind Liszt legfontosabb elődeinek egyikeként tisztelt és szeretett: Beethoven. A 2. szimfónia nyitótételének Adagio molto lassú bevezetésében Kocsis Zoltán alaposan megmozgatta a vonós basszust, s ezzel dinamikussá tette ezt a formaszakaszt, amely így természetes gesztussal torkollhatott bele az Allegro con brióba. Élénk-drámai sforzatok tették jelentőség-teljessé és rajzos fúvós szólók tagolták az introdukciót. A szonátatétel gyors főszakaszában nagyra értékelttem a zenei folyamat indulatokban bővelkedő megfogalmazását, a sok életteli hangsúlyt, a sodrást, a szenvedélyt – és mindennek korántsem ellentmondva: a világos színeket. A Larghettót kellemes, lépő tempó tette közvetlenné, a zenélés színvonalát árnyalt dinamika és részletező tagolás jelezte. Ugyanakkor feltűnt, hogy a prímhegedűk a magas fekvésben olykor disztonálnak, s ez a jelenség a fináléban is visszatért. A scherzo egyik fő jellegzetessége az éles kontrasztok és a fordultatos megfogalmazás mellett Kocsis Zoltán pálcája alatt egyfajta „lopakodó” jelleg volt – és örömmel nyugtáztam, hogy mint az érzékeny előadások legtöbbször, ez a mostani is felszínre hozta a tétel színeibőlharmóniáiból az egészen Schumannig előremutató jegyeket. Végül a fináléban az előkés alaptéma szellemes fricskaként hatott, s az egész tételben eluralkodott a derűs szenvedély, a kolerikus gesztusvilág, az előadás tüze, amely oly jól alkalmas a 2. szimfónia fináléjában fontos szerepet játszó hirtelen kitörések szolgálatára.

(Csengery Kristóf)

Pannon Filharmonikusok 2013. március 8.

„A zongora arca” címmel meghirdetett bérleti sorozat szólistája ezúttal Ránki Dezső volt, akinek közreműködésével Mozart c-moll zongoraversenye (K.491) csendült fel a műsor első részében. A szünet utánra Mahler IX. szimfóniája jutott, az a monumentális kompozíció, amely szinte önmagában is elegendő hallgatnivalót kínálna egy hangversenyen. Szokás mondani: minden mű egy kísérlet (más kérdés, hogy valamely szerző csak a sikerült kísérleteket jegyzi-e a továbbiakban, vagy pedig valamennyi próbálkozását) – ennek analógiájára azt is mondhatnánk: minden műsorösszeállítás is az! A dolog természetéből adódóan azonban ez utóbbi sokkal kevésbé „mérhető”, hiszen szubjektív szempontok alapján ítélik meg. Ezúttal sommásan „túlvállalt”-nak.

A sorozatcím azt sugallná, hogy az érdeklődés reflektorfényét a szólistára szándékoznak irányítani az ötlet gazdáit. Ránki Dezső megérdemli, s meg is kapja az érdeklődő szeretetet bármely pódiumralépésekor, ám muzsikuss-partnereire ezúttal rendkívül terhet rótt a műsorszerkesztés. Elvárható-e a játékosoktól, hogy teljes odaadással muzsikáljanak, miközben tudják: az embert-próbáló második részre is tartalékolni kell energiát, figyelmet?

Hiába a MüPa sokat dicsért akusztikája, a hang-intenzitást nem tudja felfokozni. A földszint 21. sorába eljutó hangzás inkább barát-ságos kulisszának tűnt, semmint a pódiumon muzsikálók intenzív-személyes produkciójának. Pedig panaszra nemigen lehet okunk: az ismert-kedvelt zongoraverseny megszóított karakterei sorjázta, alkalmi gikszerektől- esetlegességektől sem kellett tartani, mégis, az egésznek olyan „újrajátszás” íze volt, mintha hosszú turné során sokadszor, immár a szépségekre belefáradva adná elő a zenekar. Még a szólistával való együttjáték lehetősége sem tudta folyamatosan inspirálni a játékosokat, megelégedtek azzal a jóérzéssel, hogy ismét együtt muzsikálhatnak Ránkival – aki eléggé magáramaradt Mozart-szeretetével. A legelőbb perceket – nem először – a kitűnő fafúvósoknak köszönhetjük, akik mindig szólistikus igénnyel kidolgozott szólammal kényeztetik el közönségüket. Leginkább azokban támadt hiányérzet, akik számára jelent valamit (nem is keveset!) a hangnemszimbolika, kíváltképp, ha a szerző életművében meghatározó jelentőségű hangnembről van szó. A c-moll intonációs világával – vagy legalábbis azzal, amit a romantikán átörökítve beleérzünk – maradt adósunk ez az előadás. Nem vitás, aki mindössze Mozart muzsikájában akart megmerítkezni, annak nem okozott csalódást ez az interpretáció. Aki felhőtlen kikapcsolódásra vágyott, annak is teljesült a kívánsága. Csak épp olyasfajta többlet hiányzott, amelytől maradandó lesz az élmény. Ilyenkor nem merül fel a live-felvétel igénye...

A Mozart-versenymű (minden erőtakarékosság és energia-beosztás ellenére) sokat kivett a zenekarból – pedig a szünetet követően érezhetően nőtt a zenekari hangzás intenzitása. Bogányi Tibor irányításával nagyformátumú nyitótételt hallottunk, ám a folytatásban mindinkább érződött a végigjátszással való megelégedés. A tételek egymásutánjából nem érződött pasztikus kialakuló ciklus. Talán a közönség is belefáradt a figyelésbe, s egy idő után csak hagyta hatni magára a változatos hangzásokat. Márpedig e műre aligha mondhatjuk rá, hogy „ennyi”!

A Pannon Filharmonikusok zenélése az utóbbi években rendkívül sokat változott, előnyére. Ugyanakkor a játékosok terhelhetősége korántsem végtelen. Koncertjeik nagy száma önmagában is okot adhat a fáradtságra (csakúgy, mint arra, hogy megtanuljanak „takarékon” is elfogadható produkálni), s ha műsoraik változatosságát tekintjük, kétségkívül igényes zenei feladatokat kell megoldaniuk. Ez a műsor is egy határértékvizsgáló teszt volt, amelynek értékeit jótékonyan befolyásolta az elkötelezett törzsközönség. Ha valakit inkább letaglózott, semmint lenyűgözött a Mahler-szimfónia monumentalitása, vélhetően önmagában kereste a hibát, s nem az előadókat hibáztatta a kevéssé átél/átélhető élményért.

A közönséget is tesztelte a műsorösszeállítás – úgy tűnt, hogy a koncertlátogató annyira kedveli magát az élő-zene-hallgatás élményét, hogy az sem zavarja, ha a program nagyobb léptékű, mint amit ő intenzív figyelemmel követni képes. Amennyire tetszetős ez a gesztus, annyira veszélyes: magában rejti annak a lehetőségét, hogy hozzászokik a passzív elfogadáshoz (később mindegy lesz neki, hogy mit hall, végül pedig az is, hogy hogyan). Márpedig nem lenne szabad feladni az olyan koncertek lehetőségét, amikor működik a bioáram, együtt-lélegző közösséggé formálva a közönséget.

(Fittler Katalin)

Duna Szimfonikus Zenekar 2013. március 8.

A versenymű műfajában a magyar zenetörténeti félmúlt számos olyan kompozíciót teremtett, amely megérdemelné, hogy időről-időre felelevenítsék, ám már fél évszázada vagy még régebben Csipkerózsika-álmot alszik. Ilyen Viski János Hegedűversenye (1947), Dávid Gyula Brácsaversenye (1950), Hidas Frigyes Oboaversenye (1951), Kókai Rezső Hegedűversenye (1952), Mihály András Csellóversenye (1953), Petrovics Emil Fuvolaversenye (1958), Járdányi Pál Hárfaversenye (1959) – és tovább is sorolhatnánk a példákat. Kétségkívül e darabok csoportjában foglal helyet – mégpedig igen előkelőt – Szervánszky Endre (1911–1977) Fuvolaversenye is, melyet a zeneszerző 1952-ben alkotott, és előadóművész-barátjának, a kor legnagyobb magyar fuvolaművészenek, Jeney Zoltánnak (1915–1981) ajánlott. Aki meg akarja tapasztalni, hogy Jeney (aki a Budapesti Fúvósötös vezéralakjaként, négy muzsikustársával, az oboás Szeszler Tiborral, a klarinétos Meizl Ferencsel, a kürtös Ónozó Jánossal és a fagottos Hara Lászlóval seregnyi

kortárs magyar ősbemutatót abszolválta, felmérhetetlen szolgálót téve ezzel a hazai zenének) milyen gyümölcsöző művészi és emberi kapcsolatot ápolt zeneszerző kortársával, Szervánszky Endrével, Járdányi Pállal, Dávid Gyulával, lapozza fel a művész Fuvolaiskoláját, amely telis-tele van az említettek apró darabjaival. Tanárára nem múló hálával emlékező hajdani Jeney-növendékként örömmel fedeztem fel a Duna Szimfonikus Zenekar koncertjének műsorán Szervánszky Fuvolaversenyét, annál is inkább, mivel a darabot soha nem játsszák, és tudomásom szerint kereskedelmi forgalomba került hangfelvétel is csupán egyetlenegy készült belőle – persze Jeney Zoltán szólójával. (2012 februárja óta az interneten is meghallgatható Szervánszky Fuvolaversenye, egy nagyon szép felvételen, de csupán zongorakíséretes változatban: egy újabb korszak meghatározó fuvolása, Matuz István és Gábor József érzékeny és ihletett előadásában.)

A művet Györi Noémi tolmácsolta, aki a koncertet vezénylő (és karmesteri tevékenysége mellett szintén fuvolaművész) Madaras Gergely társaságában az elmúlt évek során sokat tett az új magyar zene megszólaltatásáért. Most megmutatta, hogy a már nem új magyar zenék iránt is van affinitása. Telt, gazdag, szárnyaló fuvolahangon játszott, a kompozíció által megkövetelt virtuozitással, hitelesen idézve fel az ötvenes évek Bartók–Kodály-követő magyar iskolájára jellemző optimista divertimento-hangot és (ma már jobbra csak Homoki Nagy István természetfilmjeinek kísérőzenéiből visszaköszönő) színgazdag natúra-poézist éppúgy, mint a lassú tétel ágas-bogas dallamainak gesztikuláló-deklamáló hangvételét vagy a finálé (az ötvenes években szinte kötelező) népies körtánc-atmoszféráját. Délceg produkció volt, a szólólista helytállt a műért, a zenekar pedig Madaras Gergely avatott vezényletével, sikerrel vette a ritkaság előadásának akadályát. A tapsokat megköszönve Györi Noémi szólószámmal, Claude Debussy *Syrinx* című kompozíciójával búcsúzott.

Általánosságban is elmondható, hogy Madaras Gergely, úgy látszik, könnyen megtalálja a közös hangot a Duna Szimfonikus Zenekar tagjaival, eredményesen dolgozik velük, és az együttműködés nyomán ambíciót tükröző, gondozott, a zenekar átlagszínvonalához mérten mindenképpen jónak nevezhető produkciók születnek. Mendelssohn Victor Hugo drámájához komponált Ruy Blas-nyitányából (op. 95, 1839 – ez volt a koncert bevezető száma) kiemelhetem a tömör rézfúvós tuttitkat, szépen szóltak ugyanitt a vonós akkordok, kellemesen hangzott a csellók széles dallam-

íví szólója. Madaras Gergely dinamikusan vezényelt, zenélésének határozottan volt sodra – csak a dallamjátékosként magukra maradó prímek gyengélkedtek keze alatt a magas fekvésben.

Beethoven sokat játszott szimfóniáit nagyon nehéz feladat érvényes előadásban megszólaltatni, egyrészt, mert e művek esetében, amelyeket mindannyian százszor hallottunk már a legkiválóbb zenekarok és a legnagyobb karmesterek előadásában, magától értődő természetességgel ragaszkodunk a felsőfokú kidolgozáshoz, másrészt, mert egy százegyedik előadásnak, ha lehet, valamilyen képp még érdekesnek-újserűnek is illenék lennie, s ez aztán végképp nem könnyű az erősen kötött előadói konvenciójú műveken történő erőszak nélkül. Magasak tehát az igények és keskeny az ösvény, amelyen karmester és zenekar lépdelhet. Mindennek előrebocsátása után talán érthető, miért érzem nagy elismerésnek, ha az 5. szimfónia (c-moll, op. 67 – 1804-08) meghallgatása után az egyébiránt hűvösnek és távolságtartónak tűnő egészen jó minősítést kockáztatom meg a Duna Szimfonikus Zenekar és Madaras Gergely közös produkciójával kapcsolatban. Valóban nem lelkicsinylésnek, sokkal inkább a zenekar általános teljesítményéhez képest feltűnően csiszolt és összeszedett produkciót megillető dicséretnek szánom ezt a visszafogott jelzőt. Mindjárt a nyitótétel (*Allegro con brio*) elején örömet szerzett a vonósok tiszta, tömör hangzása, később az élénken ritmikus játék, a lendület. Az *Asz-dúr Andante con moto*-hoz érve a fafúvós részek kulturált körvonalazására figyelhettünk fel. A *Scherzo* elejét ugyan lerontotta a mélyvonósok hamis bevezetője, később azonban – a triószakaszban – ismét imponálóan magasra helyeződött a mérce: feszesesség, pontosság, tisztaság jellemezte az összjátékot. Végül a diadalmas finálé (amelyre utalva a szervezők a Győzelem fantáziánévre keresztelték a koncertet) valóban a tétel által megkívánt lendülettel robogott a boldog beteljesülés felé, és a Duna Szimfonikusok viszonylag kis apparátusának szimfonikus zengése is illúziót keltett. Sikeres koncert emlékével távozhatott a zenekar törzsközönsége.

(Csengery Kristóf)

Zuglói Szent István Zeneház 2013. március 13.

Rendező: Zuglói Filharmonia

A gyermekek és az ifjúság oktatásával/nevelésével foglalkozó intézmények – bölcsődék, óvodák, általános és középiskolák, főiskolák és egyetemek – visszatérő feladata a két nem-

zeti ünnep: március 15. és október 23. méltó megünneplése. A pedagógus évről-évre szemben találja magát a kettős követelménnyel: valami újat kell felkutatni, új zenét, új verset, új levélrészletet vagy egyéb történelmi dokumentumot – de nem elég, ha a változatosság követelményének megfelelően (hiszen nyilvánvalóan nem lehet minden évben ugyanazt ismételtetni, ez az ünnep lefokozása, elsilányítása volna), az újnak méltónak is kell lennie: eszmeiségében emelkedettnek és tisztának, művészi minőségében magas színvonalúnak. Hát, ez egyáltalán nem könnyű! Már csak azért sem, mert időközben nemcsak az egymást követő tanulókorosztályok ízlése sekélyesedik és fogad be seregnyi kommersz terméket, olyasmit is, ami önmagát felstilizálva nem restell a „nemzeti érték” rangjára pályázni, hanem azért is, mert – nézünk szembe ezzel – az alacsony bérért dolgozó, agyonterhelt, minden szempontból kevéssé megbecsült pedagógusok társadalmá is egyre inkább kontraszelektálttá vált az utóbbi évtizedek során. Budapesten ma már a kedvező adottságú városrészek jó hírű óvodáiban-iskoláiban is mindennapos, hogy a szükséges műveltség híján az óvónő vagy tanítónő összetéveszti a szórakoztatóipar termékeit az igényes művészettel, s az előbbieket is alkalmasnak tartja arra, hogy egy forradalom emlékének áldozzunk velük. Még csak nem is Szörényi Levente és Bródy János (vitatható értékű) István, a királyára vagy Tolcsvay László popzenésített Nemzeti dalára gondolok. Tudok olyan óvodáról is, amelyben nemrég március 15-ét ünnepeltek egy jól ismert, külföldi slágerrel (René Dupéré Alegria című dalával), amelyre Geszti Péter írt magyar szöveget Magyarország... címmel és kezdettel, s amelyet – afféle popzenei himnuszként – (persze felvételtől) Oláh Ibolya nyers orgánumán hallgatott megilletődve a jobbat érdemlő öt-hat évesek gyülekezete. Az üzenet nyilvánvaló: a mi „szép új világunk” kultúrájában az ízlés visszajára fordított demokratizmus szellemében csak az lehet általánosan elfogadott, amit a szórakoztatóipar termel. Ez persze nem demokratizmus, hanem a kommersz egyeduralma. Magam zene tudományi iskolázottságú kritikusként azt vallom, minden jó szándékú kezdeményezésnek adjuk meg, ami jár. Nem vitatom a sláger mögött munkáló popzenészi hazaszeretet hitelességét és szépségét – de Liszt, Erkel, Kodály, Bartók (és a magyar népzene!) országában maradandóbb ünnepi zenét is talál a pedagógus – ha felkészült és igényes. Azért indítottam e borús helyzetképpel, hogy érzékeltessem, milyen különleges, megbecsültni valóan egyedi és értékes a szándék és

igény, amelynek nyomán az a 18 részes (de természetesen minden alkalommal ugyanazt tartalmazó) eseménysorozat létrejött, melynek utolsó részén magam is jelen lehettem. A Záborszky Kálmán művészeti vezetésével működő Zuglói Filharmónia, az ehhez tartozó Szent István Király Szimfonikus Zenekar, Ménesi Gergely és Horváth Gábor karmesterek, valamint – talán vele kellett volna kezdenem – Solymosi Tari Emőke zenetörténet-műsorvezető közös munkálkodása nem mai keletű: ők és a hozzájuk csatlakozó táncosok, operaénekesek és egyéb közreműködők 2011 ősze óta hoznak létre úgynevezett „komplex programokat”, amelyeket a XIV. kerület, Zugló diákjainak ezrei láthatnakhallhatnak egymást váltó, jól szervezett turnusokban (a mostani 18 alkalom összesen 5500 gyermeket mozgatott meg). A cél egyszerű, és Nyugat-Európában már hosszú ideje jól ismert: vigyük el a kultúrát, a klasszikus zenét az iskolákba! Ennek a nemes tervnek a szellemében dolgoznak hosszú évek óta a Berliini Filharmonikusok tagjai, de hozzájuk hasonlóan Európa legtöbb nagy szimfonikus zenekara is szívén viseli a jövő közönségének meghódítását. Az iskola ehhez ma már kevés: a tanár egymaga nem tud olyan összetett élményt nyújtani, még az osztályteremben levetített filmek, az ott lejátszott CD-k segítségével sem, amilyent az élő művészi jelenlét, az itt és most születő produkció varázsa adhat. (Zuglóban persze a gondolat azonos, de a gyakorlat fordított: nem az iskolákba-óvodákba „megy el” a zenekultúra, hanem az iskolák-óvodák osztályai és csoportjai látogatnak el a Zuglói Zeneház jól felszerelt nagytermébe. A lényeg azonban ugyanaz: a zene közvetítése.)

A jelenlét és a szemünk előtt-fülünk hallatára születő művészi teljesítmény izgalmas tapasztalatát kínálta Zugló óvodásainak és kisiskolásainak, az 5–10 évesek korosztályának. A magyar név megint szép lesz címmel a legutóbbi műsor, amely – tekintettel arra, hogy a programok éppen március idusa előtt zajlottak – az óvodák és iskolák kérésére ezúttal a nemzeti ünnepet, 1848-at, szorosabban véve március 14. és 15. pesti történéseit választotta témájául. Köznapiasan szólva „egyszerű, de nagyszerű” volt a forgatókönyv, vagyis minden körülmények között ki volt találva. Megragadott már az is, ahogyan a szervezők megoldották, hogy a terembe csoportokban bevonuló és a padosorokban helyet foglaló sok-sok gyerek kalauzolásának és leültetésének nem csekély időt felemészítő percei alatt, azaz a műsor előtt ne váljék a kicsik tömege kezelhetetlenné. A későbbi keretjáték cselekményében játékmesteri szerepet vállaló „Béla

Juhász”, Szerényi Béla népzeneész, hangszerkészítő mester, tanár és népzene kutató népdalt és mondókát tanított a gyülekező gyermeki sokaságnak, elszórakoztatva, lekötve és teljesen észrevétlenül meg is fegyelmezve a kicsiket. Maga a műsor a zuglóiaktól jól ismert összművészeti műfajgazdagság jegyében zajlott: Solymosi Tari Emőke megszólalásaiban jelen volt az egyszerűen, érthetően, de soha nem leereszkedve megfogalmazott történelmi és zenetörténeti ismeretanyag, ezt vetített képek kísérték (városképek, portrék, épületeket ábrázoló korabeli metszetek, kéziratrészletek), sőt a terem sarkában még egy nagy, fekete, korabeli nyomdagép is működött, amelyen Hajdu Szabolcs alkalmi „nyomdász” (valójában a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola közismereti igazgatóhelyettese) a Tizenkét pontot nyomtatta ki sok-sok példányban, hogy távoztukban a kicsik emlékül magukkal vihessék. A Magyar Táncművészeti Főiskola néptánc tagozatának sugárzóan tehetséges, szép és temperamentumos végzős növendékei a lábujjuk hegyétől a mosolyukig teljes testi-lelki lényüket mozgósították produkcióikban (koreográfus és betanító mester: Brieber János). Korhű jelmezekben a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola magánének szakos növendékei (Szűcs Dániel, Bozi Benjamin, Tardos Fülöp Péter, Baranyai István, Főző Gergő, Maglóczki Dániel, Somogyi Katalin, Sipos Katalin) játszották üdén és rokonszenvesen a forradalmi ifjúság vezéralakjait: Petőfi Sándort, Jókai Mórt, Vasvári Pált, Irinyi Józsefet. (A színpadi jelenetet Geszthy Veronika írta, a jelenet rendezője: Horváth Zoltán, rendezőasszisztens: Losonczy Anita.) Minket persze leginkább az összetett hatásmechanizmus zenei része érdekel: A Zuglói Filharmónia Szent István Király Szimfonikus Zenekara Ménesi Gergely lendületes és lényegre törő vezényletével a tőle megszokott és rá jellemző kedvvel, odaadással és magas színvonalon játszott Liszt Ferenc és Erkel Ferenc zenéjét, a Magyar fantázia, a 2. magyar rapszódia részleteit, a Hunyadi Lászlóból a Palotást és az Indulót. Számomra különösen izgalmas és vonzó volt tapasztalni, hogy egy kitűnő cimbalmossal (Szalai Andrással, a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola tanárával) kiegészülve az együttes milyen hitelesen muzsikáló „népi zenekarrá” tudott átlényegülni egy Vasvári verbunkban majd egy Gömör vármegyei Lassú és friss csárdásban (utóbbi koreográfiáját Kupecz Mihály készítette). A gyermekek szépre-jóra tanításában-nevelésében fontos szerepet játszhat egy effajta értékes, tömör, de gazdag műsor. Meg is lett a

fáradozás jutalma: csillogó szemek, lelkes taps, az interaktív műsorban együttjátszani mindig kész gyerekek lelkes közreműködése – köztük megindító módon jelen volt a gyengén látók egy csoportja is. Folytatódjék tovább és találjon ezután is támogatóra a Zuglóiak sorozata! (Csengery Kristóf)

Nemzeti Filharmonikusok 2013. március 14.

Az operabarátok nem kis öröme, egyre több (szimfonikus) zenekarunk vállalkozik operaelőadásokban való közreműködésre. Ebből (is) következően, napjaink zeneéletének egy jelentős szelete a „változatok zenés színpadra” illetve, „változatok színpadi zenére” kategóriába sorolható. A lehetőségek gazdag tárházát aknázzák ki, s ezáltal izgalmas világba kalauzolják a zenebarátokat, akik, miután megtanulták, hogy az operához szervesen hozzátartozik a látvány, e szabályt erősítő kivételek hosszú sorával szembeüthetnek, a koncertszerű előadástól a kétes értékű félszenírozott elnevezésű verziótól a hangversenytermet színpaddá varázsoló csodáig. A műfaj-karakterisztikumoknak ez az elasztikusága sokrétű haszonnal jár, többek között azzal, hogy megint „téma” lett beszélni, véleményt formálni, azaz aktívan odafordulni egy műfajhoz, amelynek élmény-kínálata kimeríthetetlen.

A Nemzeti Filharmonikusok és Kocsis Zoltán legutóbbi nagy vállalkozása a korábban hazánkban még nem bemutatott Richard Strauss operák műsorra tűzése. E program keretében került sor ebben az évadban a Capriccio kétszeri előadására (melyek közül a másodikat láttam-hallottam).

Richard Strauss utolsó színpadi műve, amelyet találóan „zenés társalgási darab”-nak nevezett, különleges ínyencfalat a zenetörténet svédasztalán. Aki magáévá tette a nagyság kritériumaként azt, hogy „amennyiben nélküle nem alakult volna így a zeneirodalom, illetve valamely műfaj története”, aligha tekintheti „alapl műnek”, amelynek ismerete hozzátartozik az „alapl műveltséghez”. Aki viszont nem rangsorolni, súlyozni, netán értékelni akar, hanem egyszerűen minél szélesebb palettáját akarja megismerni évszázadok zenei kínálatának, az örömmel fogadja a kivételes lehetőséget. Annál is inkább, mivel azok közé a kompozíciók közé tartozik, amelyekről általában keveset lehet olvasni, s az olvasottak alapján nem könnyű elképzelni, milyen lehet a zene.

Most – a szerző születése 150. évfordulójának „előestéjén”, azaz a megelőző évadban – minderre lehetőségünk nyílt, éspedig él-

ményszerűen. A Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem hepehupás pázsittá változott, rajta jelzesszerűen bútorokkal (a színpad két oldalán a poéta íróasztalával és a zenész csembebalójával), s ebben a stilizált környezetben ott-honosan mozgó szereplőkkel. A Nemzeti Filharmonikusok Kocsis Zoltán vezényletével a zenekari árokból bővültek el utolérhetetlenül gazdag hangszín-varázsszal a hallgatóságot, míg a színpadi látvány szövegének „szinkrontolmácsa”, a magyar nyelvű felirat a magasban segítette a zenés társalgás értő követését.

A közönségnevelés magasiskolája, hogy a teltháznyi érdeklődő figyelmesen követte az eszme-futtatásokat (ennyi esztétizálásban, ilyen töményen, aligha volt részük!). Hogy nem fáradtak bele, arról a szerzők gondoskodtak; oldó hatású, ám a fősodortól nem eltávolító poénokkal, frappáns megjegyzésekkel. Játék zajlott a színen, s ez jórészt annak volt köszönhető, hogy a szereplők egyénitettelen jelenítették meg a tipikus karaktereket. A Grófnőt megjelenítő Ildikó Raimondit korábban leginkább a bécsi Staatsoperben láthatta az operabarát, a grófként fellépő Bo Skovhus a videofelvételen is hozzáférhető, közelmúltbeli salzburgi Don Giovanni címszereplőjeként ismerős sokak számára. Öröm volt élőben látni-hallani Franz Hawlatát (Színigazgató), s a muzsikust Jörg Schneidernek méltó riválisa volt a költő Haja Zsolt. Az előadás Claironja is hazai színeket képviselt, Meláth Andrea alakításában. Miként az szinte már korjelenségnek számít, a közönség szívesen veszi a kidolgozott „mellékszálakat”, akár az epizodisták poénjait is. A Nemzeti Énekkar férfikarából többen kaptak lehetőséget színpadi aktivitásra, s kisebb-nagyobb együtteseikkel vidám perceket szereztek ebben az esztétizáló alkotásban. Csapó József sűgője vérbő komédiázásával egyszerűen felejthetetlen! Ami „nem látszott”, az a két rivális szerelmi vonzódása a grófnőhöz (jelentős vokális teljesítmény szükségeltett, hogy ne tűnjön zavarónak alkati adottságaik különbözősége...).

Kortalan ez a mű, pontosabban, bármiféle időbeli környezettől független. Nehéz elhinni, hogy bemutatójára 1942-ben került sor. Stílusjátékok sorjázna, megannyi utalás, amelyeknek a vájtfülvé is valószínűleg csak a töredékére „vevő” – de a tudatosítások nélkül is bele lehetett feledkezni ebbe a zenei (stiláris) bűjőcskába. A nyitva hagyott, eldöntetlen választásig vezető útnak minden perce élvezhető volt, hála a rendkívül igényes zenei kidolgozásnak. És ebben minden bizonyral része volt annak az elkötelezettségnek, amellyel Kocsis Zoltán megálmodta, s több évad folyamán megvalósítja R. Strauss-projektjét. (Fittler Katalin)

Nemzeti Filharmonikusok 2013. március 17.

Művészetek Palotája, Fesztivál Színház

A Zenekar hasábjain korábban már beszámoltam a Nemzeti Filharmonikusok 8–12 évesek részére meghirdetett ifjúsági bérlete, A varázslatos Kelet második hangversenyéről. Az a műsor keresztmetszet-formában Mozart törökös tárgyú daljátékát, a Szöktetés a szerájból mutatta be a gyerekeknek – az első koncert pedig Varázslatos India címmel a Calcutta Trió tagjainak játékán keresztül ismertette meg az érdeklődőket egy kontinentális ország számunkra különleges hangszereivel, hangsoraival, műfajaival. A műsorok moderátora mindkét alkalommal Kovács Sándor zenetörténész volt – s ő tette családiassá az utolsó összeállítást, az Ezeregyéjszaka hangulatát is. Ez a befejező program általánosságban foglalkozott az orientalizmus, a keleties hangzások, műfajok iránti vonzalom zenetörténeti jelenségével, s ennek megfelelően sok és sokféle zene szólalt meg benne különféle korszakokból és műfajokból – többnyire nagyobb művek részletei. Hallottunk versenymű-finálét, indulót egy színpadi kísérőzenéből, tételt egy gyermekeknek komponált szvitből, szimfonikus költemény-finálét és operaáriát (kettőt is: az egyik duett volt) versmegzenésítést, pedagógiai zongorasorozat részletét. Az összeállítást tudatosan vállalt sokszínűség, sőt tarkaság jellemezte, érzékelhetően azt a ki nem mondott gondolatot sugallva, hogy a Kelet varázsa a 18. századtól napjainkig a legkülönfélébb korok, stílusok és nemzetek alkotóit ragadta meg: akadt köztük bécsi klasszikus, romantikus, impresszionista, 20. és 21. századi, osztrák, francia, orosz, magyar és olasz.

Már korábbi beszámolómban is megfogalmaztam, hogy az effajta koncertek központi alakja, tetszik vagy nem tetszik ez a muzikusoknak, a műsorvezető, hiszen ő hozza ember-, sőt gyerekközelségbe a tudást, az információt, ő teheti az ismerethalmazt szeretetreméltóvá és vonzóvá, ha ügyes – s ő puskázhatja el az egészet, ha okoskodik és tudálékoskodik. Kovács Sándort nem véletlenül szeretik: mellettem ült egy négytagú család, ők pusmogták a program előtt halkán, hogy K. S. „a legjobb műsorvezető, jobb még-nál is” – szerencsére nem hallottam a másik nevet. Nos, a Zeneakadémián több mint három és fél évtizede tanító Kovács Sándor valóban tud valamit, leginkább azt, hogy csínján kell bánni efféle alkalmakkor a tudással. Ha nekünk jutott belőle, nem szabad fitogtatni, nem úgy kell átadni, mint valami alamizsnát, hanem észrevétlenül, beszélget-

ve, csupán mellékesen. És nem szabad az adatokat, összefüggéseket túladagolni, elvégre ez nem egyetem, nem is gimnázium, csak egy koncert. Beszélgetünk, játszunk, tréfálunk, vetélkedünk, aki helyes választ ad, csoki (ezúttal, keletről lévén szó, füstölő) a jutalma – de nem szabad magunkat túl komolyan venni. Ezért férhet be az illusztrációként adagolt, vetített képek közé a japán pagoda mellé a Rádió Pagodája is, vagy épp az elefánt, netán a koala maci. A gyerekek szeretik ezt a stílust, hálásak a közvetlenségért, és nem veszik észre, hogy az az egyáltalán nem nagyképzű, szakállas, öltönyös bácsi, aki a pódiumon járkal fel-alá, máris sok mindenre megtanította őket. Egyszerűség, játékoság, önirónia – ezek a kulcsfogalmak.

A sokféle tételt sok és sokféle előadó szólaltatta meg, egyvalami hozta őket közös nevezőre – az igényesség, amellyel a koncert szervezői kiválasztották őket, s amellyel ők maguk a produkciókban részt vettek. Mozart A-dúr hegedűversenyének fináléja Baráti Kristóf hangszerén csendült fel – olyan tisztán, olyan világos körvonalazással, karcsú dallamformálással és beszédes frazeálással, mintha nem is egy délelőtti ismeretterjesztő hangversenyen szólna dél-Pesten, hanem a Carnegie Hallban. Ezt Beethovenól az Athén romjaiból ismert Török induló követte – a teljes műsort korrekt szakmaisággal vezénylő Dubóczky Gergely pálcája alatt, a mindvégig kedvvel és odaadással játszó NFZ élénk ritmusú, hangsúlyokban bővelkedő tolmácsolásában. Hasonló színvonalon hallottuk Ravel közkedvelt karakterdarabját, a Lúdanyó meséi részletét is, a Pagoda esetében azonban a kritikusként elsősorban a hangzás karcsúságát, színeit kell dicsérenie. Szép koncertmesteri szóló tette emlékeztetett Rimszkij-Korszakov Seherezáde-szvitjének záró tételét. Szintén Rimszkijtől szólalt meg a Szadko című opera andalító slágere, a Hindu dal, melyet Mukk József kissé fátyolos hangon, de kulturáltan adott elő. Stravinsky Csalogányának rövid Indulójával vezetett át bennünket a zenekar a 20. századba, s hogy a magyar zeneszerzők se maradjanak ki a válogatásból, hallhattuk Farkas Gábor korrekt megfogalmazásában Bartók Mikrokozmoszából a Báli szigetét, valamint Csemiczky Miklós agyafúrt Weöres Sándor-megzenésítését, a Kínai templomot, Szakács Ildikó (ének) és Sárosi Péter (hegedű) igényesen kamaramuzsikáló kettősétől. Ez utóbbi volt a műsor legelvonatibb részlete – de a gyerekek becsületére legyen mondva, jól viselték a számukra szokatlan, karcosabb hangzásokat. Végül Szalai Ágnes (szoprán) és Puskás Eszter (alt), a Nemzeti Énekkar két tagja adta elő szép hangon, ki-

dolgozottan és hangulatosan, kellemes színészi játékkal fűszerezve Puccini Pillangókisasszonyából a Cseresznyevirág-duettet. Végzet ért a koncert, s vele befejeződött az NFZ idei ifjúsági sorozata is. Ahogy a közönség szedelőzködött, a hangulathoz érezni lehetett: aki most itt volt, eljön jövőre is, a következő ifjúsági koncertciklust meghallgatni. És utána, ha majd nagyobb lesz, a „felölt” koncertekre. Ez volna a cél...

(Csengery Kristóf)

MÁV Szimfonikus Zenekar 2013. március 28.

Olasz Intézet

Rossini-estet kínált az Erdélyi Miklós-bérlet 4. estje, a vezető karnagy és művészeti vezető Csaba Péter irányításával, melynek második részében négy szólista (Cserna Ildikó, Dobi-Kiss Veronika, Fekete Attila és Pallerdi András), valamint a Nemzeti Énekkar működött közre.

Közhely, de igaz: Rossinit hallgatni jó. Elvárásol dallamaival, hangszereleési effektusaival (elég a híres Rossini-crescendóra utalni), s nem utolsósorban ellenállhatatlan humorával. Azzal a ritka képességgel, hogy képes mosolyt csalni még a gondterhelt hallgató arcára is. Mármost, a maga részéről. Hogy tényleg felragyognak-e az arcom, az a gyakorlatban a mindenkor előadókön múlik. Ha a vezetőben „rövidzárlat” keletkezik, nem jön létre a beprogramozott hatás. De még olyankor is nagyon mérséklődik, ha az előadók „rossz vezetőnek” bizonyulnak, tehát, mérséklük a potenciális hatásfokot.

Valami ilyesmi történt az est első részében, amikor két nyitány (Olasz nő Algírban és Tell Vilmos) között korai vonós kamaraműve, a C-dúr szonáta csendült fel. Tartalmilag volt fáradt az előadás, mintha egy hosszú turné végén, ki tudja hányadszor kellett volna eljátszaniuk a műsort, nem volt benne semmi frissesség, semmi öröm. Pedig mindig látszólag nagy igyekezettel tette a dolgát: Csaba Péter vehemensen vezényelt (ez azonban inkább munkavégzésnek tűnt, semmint inspiráló irányításnak, hogy elkápráztassák a közönséget), a muzikusok pedig a leírt kottaképet keltették életre. Nem lehet kifogásunk sem a tempóválasztások ellen, s nem panaszkodhatunk a dinamikai változatosságra sem. Néhány csúnya pillanatot leszámítva, kidolgozottnak mondható az előadás. De az interpretáció személyessége, az az aktivitás, amelynek köszönhetően élmény az élőzenehallgatás (s ami miatt vannak, akik a hangversenyeket többre értékelik a legperfektebb hangfelvételnél is). „Ült” az egész, statikus

volt minden pillanat, s csak utólag regisztrálhattuk, hogy folyamat részesei voltunk. A megunthatatlan Rossini néha szinte hosszúnak érződött – míg sziporkázó előadások hallatán nem győzünk sajnálkozni, hogy máris véget ért egy-egy kompozíció. A zenekar ezúttal nem játszott, hanem dolgozott – a hangzás senkire sem hatott üdítően. A törzsközönség békésen végighallgatta: ezúttal ez jutott. Nagyon hiányzott az a bizonyos „szikra”, amely egészen más hatású muzsikálást eredményezett volna – mert a felkészülésre (stb.) aligha lehetett panasz.

A műsor második részében felcsendülő Stabat Mater nagyobb feladatnak, egyúttal nagyobb kihívásnak bizonyult – mintha ekkorra tartogatták energiájukat a játékosok. A 19. századi olasz egyházzene ez a remeke aligha tagadhatná le, hogy szerzője vérbeli operakomponista. Miután operaszerzői tevékenységét kurta-furcsán abbahagyta Rossini, élete hátralévő évtizedeinek egyik legértékesebb művét hagyta ránk e tiszteletes kompozícióban.

Az „operai” gyönyörködésnél elsősorban a szoprán és a tenor biztosította. Cserna Ildikó, akinek opera-repertoárjában legnagyobb súllyal Verdi és Mozart operaszerepek találhatók, magától értetődő természetességgel formál. Pontosabban: számára a megszólaltatni való eleve strukturált (szerepe lehet ebben annak is, hogy repertoárja a műfajok széles skáláját öleli fel). Gyönyörűséggel hallgattuk a hangzönt, amellyel az erőlködés legkisebb jele nélkül tudta elkápráztatni hallgatóját. Nem könnyű mellette alt-szólókat énekelni. Dobi-Kiss Veronika szólama – intellektuálisan végiggondolt felépítésével – tudatos művész. Hasonlíthatatlanul kisebb volumenű hangjával úgy gazdálkodik, hogy a hanganyag soha ne károsodjon, másként: kockázatmentes megoldásokra törekszik. Ezt csak akkor sajnáltuk, amikor virtuóz dallami fordulatok esetében kísérletet sem tett arra, hogy hasonló szuggesztív kifejezéssel szólásmára irányítsa az érdeklődés reflektorfényét. Érdemes lenne kilépnie a korrekt-pedáns megoldások biztonságos szférájából.

A zenekari kíséret tapintatosan gondoskodott arról, hogy soha ne fedje el az énekeseket. Habár Fekete Attila korántsem lehetett maradéktalanul boldog (a „magas desz” csúnyán kicsorbult), mégis neki köszönhetjük a legmaradandóbb zenei élményt. Áriája napokig állhatatosan kísérte a hallgatót. Ez az a „zsigeri” hatás, amit ajándékként él meg a közönség! (Talán nem perdöntő jelentőségű, de az interpretáció minőségét illetően sokatmondó, hogy – túl azon, hogy biztonsággal tudta kotta nélkül – vállalta a kotta nélküli megszólaltatást. Ettől emelkedett meg hirtelen

len a színpad – korábban Verdi Requiemjében Kovács Kolos élt ezzel a gesztussal.) Palerdi András teljesítménye röviden a megbízható jelzővel minősíthető. A Nemzeti Énekhar talán még ha akarna, se tudna „nem jó” lenni – ezúttal is felvonultatta kifejező tónusainak gazdag választékát. Tolmácsolásában rendkívül hatásosak voltak a kontrasztok, kiváltképp az utolsó itélet borzalmait festő (szoprán-szólós) tételben. Talán a profi együttesből még ki nem halt lelkesedés kísérőjelenségként számolhatunk el néhány csúnya „kiszóló” szopránhanggal. De ezek csak hajszálvékony vonalak a monumentális freskón.

A viszonylag hosszú koncert végén, nagycsüörtökön, a Stabat Mater élményével gazdagodott közönség távozott az Olasz Intézetből.

(Fittler Katalin)

Óbudai Danubia Zenekar 2013. április 12., 13.

Immár öt éve nem homályosul az az egészen kivételes operaélményem, amikor két egymást követő napon módomban nyílt megtekinteni a bécsi Staatsoperben Verdi Don Carlosának két verzióját (Don Carlo – négyfelvonásos, Don Carlos – ötfelvonásos). Ez is közrejátszhatott abban, hogy – feltűnő naivsággal – elhittem az Erkel Színház négyhónapos „próbaüzemének” programjában az infót: „Don Carlos – Opera öt felvonásban, három részben” (ha figyelmesebb vagyok, észrevehettem volna a programnál feltüntetett időtartamból (3 óra), hogy csakis a négyfelvonásos verzióról lehet szó). Így sem lebecsülendő teljesítmény, hogy szűk öt nap leforgása alatt négyszer kellett eljárnia – a zenekarnak. Erre a kétségkívül megterhelő feladatra való hivatkozással hátrítottam az elismeréseket, amelyekkel azt a vállalkozásmat értékelték (szakmabeliek és szakmán kívüliek), hogy egy 24-óra alatt kétszer nézem meg a Don Carlost (március 12-én este az egyik, 13-án délelőtt pedig a másik szereposztással). Hiszen nekem „csak” hallgatnom kellett (jóllehet, a figyelmes zenehallgatás korántsem passzív!), míg a hangszereknek szólamuk minden hangjáért is felelősséget kell vállalniuk.

Számomra a lehetőség különlegességét az adta, hogy azonos körülmények között mértettett meg a két énekes-gárda, s egyúttal picit törleszteni tudtam abból a régi sérelmes mulasztásból, amit Operaházunk egyik rangos művésze szokott neheztelve felemlgetni, miszerint a második szereposztásnak nem jut szakmai figyelem, érdeklődés. E két Don Carlos tanulságaképp előrebocsáthatom: a kettős szereposztás nemigen járt mi-

nőségi különbséggel – a magam részéről a tájékoztató jellegű (több szerepben megváltozott) „másodikját” értékeltem többre. A látvány az 1969-es előadás felújítása (rendező: Mikó András, díszlettervező: Forray Gábor, jelmeztervező: Márk Tivadar), a színpadra állítás munkáját Boschán Daisy végezte.

Remek választás volt e „próbaüzem” idején, bevezető árákkal ily módon előadni ezt az operát – a teltházas előadás közönsége hálásnak és lelkesnek bizonyult. Az énekesek idősebb generációja számára kétségkívül örömteli feladat, a fiatalok számára pedig könnyebbé jelenthetett, hogy különleges látvány-bravúrok nélkül, elsődlegesen az énekelni valóra koncentrálhattak (ez utóbbi viszont sajnálatosan azzal járt, hogy a szerepformálás is háttérbe került). Itt nem voltak extrém rendezői kérések a színpadi játékra, a mozgásra vonatkozóan – hiányérzetet a jelmezektől idegen mozdulatokkal, e környezetből kirívó testbeszéddel lehetett kelteni. A vak főinkvizítor megjelenítése például kényes színészi feladat; hogy abszurditása ne legyen groteszk. Berczely István alakításában nyilvánvaló volt, hogy a trón kénytelen lesz ismét meghódolni. Georgina von Benza Erzsébetéről sokkal kevesebbet árult el, mint Fodor Beatrix, aki éreztetni tudta a Verdi-hősnő ártatlanságát az udvari intrikák világában. Sajnálatos, hogy a (akár kölcsönös, akár egyoldalú) vonzalmak éreztetésére/kifejezésére mennyire nincsenek eszközei énekeseknek. Többnyire csak énekelt elmondásukból lehet feltérképezni vonzalmait. Általánosnak mondható jelenség ez – a rendezői színházban kevésbé feltűnő, ám e kort idéző látványvilágban nagyon is helyénvaló lett volna. Gál Erika rendkívül vonzó Eboliájából hiányoztak a nagy indulatok, Wiedemann Bernadett is csupán utolsó nagy (megbánó) jelenetével emelte formátumának megfelelő rangra a figurát. Az indulatok elementáris ereje kevésnek bizonyult az egyébként szimpatikus Posáknál (Kálmándi Mihály, Káldi Kiss András), s a Carlosok (Kiss B. Attila, Gaston Rivero) is inkább énekhangjukkal, semmint színpadi figurájukkal hatottak. Palerdi András beállónak tűnt II. Fülöpként, e figura tökéletes életrekelője Kovács Kolos volt. A szerzetes ill. V. Károly szerepében mindkét alkalommal Cser Krisztián remekelt.

Nemcsak mennyiségileg nagy feladat jutott a Don Carlossal az Óbudai Danubia Zenekarnak, s nem csupán a partitúra-megkövetelte differenciált hangzásvilág jelentett minőségi követelményeket. A két szereposztásból adódóan, a szerepüket különböző mélységig ismerő énekesek kísérete szinte megoldhatatlan feladat elé állította a színházi gyakorla-

tuk ellenére – operazene-karként viszonylag kezdő muzsikuskokat. Könnyebbé az azaz jelentett számukra, hogy Héja Domonkos irányítását kell követniük, tehát ismerős mozdulatrendszer segíti tájékozódásukat. Mind-ebből persze az következik, hogy a sok ismeretlenes egyenletrendszer hangzó vég-eredménye korántsem lett kiegyensúlyozott. Vannak a már-már hagyományos agogikák, amelyekre lehet készülni, s vannak a kiszámíthatatlan pillanatok, amikor korántsem tud együtt lenni énekes és kísérete. Mondhatnánk, minden előadás a következőnek főpróbája – de a kettős szereposztás ennek is ellene játszik. Gyakran az énekes karmesterre-figyelésének köszönhetően születtek értékes-szép részletek (Fodor Beatrix).

Ebben a rövid ám intenzív munkaszakaszban a zenekar teljesítménye szinte kizárólag a karmester kezében van. Amit ő nem kér, nem születhet meg (ellentétben a rutinos operajátzó együttesel, amelynél elég, ha jelzésszerű az irányítás). A legtöbb, ami elvárható lenne: hogy a dirigens ne csupán „lekövesse” az egyes számokban az énekeseket, hanem olyan közös produkciót hozzon létre, amelyben ténylegesen „együtt van” valamennyi szereplő. Amíg ez a technika nem terjed ki a művek egészére, voltaképp zeneileg is „próbaüzemről” beszélhetünk, olyan ismerkedő folyamat-részletekről, amelyek – idővel – alapos műismeretet eredményeznek. Miként a színpadi játékok, úgy a kíséretet is csupán „élesben” lehet megtanulni. Ehhez statisztál most a próbaüzem közönsége – az operabarátok és mindazok, akik most ismerkednek a műfajjal. A hallgatóságra aligha lehet panaszkodni az előadóknak; a nagy pillanatok mind-egyikére érzékenyen reagált a publikum: differenciáltak voltak a nyíltszíni tapsok. S ami legalább annyira értékelendő: a hosszú (négyórás) előadás végezetével sem rohant a ruhatárba, hanem tetszésnyilvánítása egyúttal az élményért való köszönet kifejezése volt. Megbecsülendő ez, felelősségteljes művészi munkával. Így nevelhető az értékek iránt fogékony, új operalátogató közönség, ami egyúttal a műfaj további virágzásának egyik alapfeltétele. Nagyon jó, hogy ehhez a többretű stúdiumhoz rendelkezésre áll a régi-új Erkel Színház.

(Fittler Katalin)

Budafoki Dohnányi Ernő Zenekar 2013. április 8.

Művészetek Palotája, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

A Budafoki Dohnányi Zenekar születésnapj hangversenyére menvén az az érzésem támadt, mintha maga a természet is ünneplésre

hangolódott volna ezen a napon. A hosszú tél, a szokatlan márciusi hóviharak és a hűvési eszések után végre megérkezett a tavasz. Az egész napos, ragyogó napfény a hangversenyterem esti programjára is beküszölt. Ez egyrészt a műsorválasztásnak volt köszönhető, másrészt pedig a zenekar játéknak. Igaza lett a koncertet rövid beszéddel megnyitó Szabolcsi Attilának, Budapest 22. kerülete (Budafok-Tétény) polgármesterének, aki megelőlegezte, hogy az ünnepelt, az idén huszadik éve hivatásossá váló együttes ad majd ajándékot közönségének. Gazdag, igényes műsort hallhattunk – ahol a zenekar ízelítőt adott az elmúlt két évtized műhelymunkájának eredményeiből és értékeiből. Az est Wagner egyetlen vígoperájának, A nürnbergi mesterdalnokok nyitányával indult, amit Gyöngyösi Levente az emberi élet kezdetét üdvözlő, a Születés címet viselő 3. szimfóniája követett, a szünet után pedig a Galántai táncok Kodálytól és Respighi Róma fenyői című szimfonikus költeménye hangzott el.

A Wagner-életműben az 1860-as évek kimagasló alkotása a Mesterdalnokok. A nyitány hamar önállósította magát az operától és majdhogynem születésétől kezdve népszerű nyitószáma a hangversenyeknek. Tökéletes választás egy ünnepi eseményhez: alaphangnemének, a C-dúrnak ragyogását már régóta ismerik a komponisták. Wagner pedig mesterien fűzte egybe a zenei dráma motívumait – a mesterdalnok-dallam, a versenydal- és a Beckmesser-téma csírját – úgy, hogy a hangszíneket kikeverve a zenekar minden hangszercsoportja időről-időre szolisztikus feladatokat is kapjon. A muzikusok éltek is a felkínált lehetőségekkel: a rezek és az ütők játéka magában hordozta az intrada méltóságát, a fafúvónál nem hiányzott a humor, és példaértékű volt a vonóskar fegyelmeltsége, hangzásuk kiegyenlítetttsége. Már volt alkalom – nem is olyan rég – az együttes előadásában hallani a művet (Zenekar 2012/3). Az is remek megfogalmazása volt a Wagner-nyitánynak, ám az akkori körülmények nem voltak ideálisak egy ilyesfajta zenekari hangzás befogadásához. Itt és most, a megfelelő térben hatalmas energiák szabadultak fel Hollerung Gábor pálcája alatt. Irányítása alatt a kis kiemelkedések után a jól felépített magaslatról, olümposzi csúcsról tekinthettünk vissza az elhangzottakra.

Az esten a zenekar arra is rámutatott, hogy elkötelezettje a magyar kortárs művek bemutatásának. Ezúttal – stílusosan egy születésnapi koncerthez – Gyöngyösi Levente 3. (Születés) című szimfóniáját választották. A négytételű kompozíció a 21. század termése

(az ihlet forrása a zeneszerző kislánya, Hanga világra jövede 2011 decemberében), ám a „modern” hangzásoktól idegenkedőknek sem kell befogniuk a fülüket, mert könnyen emészthető, kissé eklektikus művet kínál hallgatóinak a szerző. Az első tétel olykor mintha Bernsteint idézte volna (nemcsak a zene, hanem a karmester gesztusa is, mikor a tétel utáni tapsot még bátorította is), a második tétel pedig Ravel harmóniavilágához hasonlított. Sajátos atmoszférát teremtett a 3. tétel groteszk indulójának hangvétele, majd a nyitó tételre utaló, ismét felbukkanó, madár-csicsergést imitáló fuvolaszó. A „kívül” alcímet viselő 4. tételben a szerző énekszólókat alkalmaz, melyet ezúttal Cecília Lloyd szólaltatott meg. Elismerés illeti az énekesnőt csengő szopránjából áradó tisztaságáért, a megformálás átéltségéért, ám sokáig nem volt világos, milyen nyelven is énekel (József Attila Tedd a kezed című költeménye hangzott el). Lehetséges persze, hogy a szöveg érthetlensége nem a művésznő hibája. Máskor is volt már hasonló tapasztalatom az első emeleten ülve: bizonyos helyeken köztudottan nehezen érthető az énekszöveg az egyébként kiváló akusztikájú hangversenyteremben. A mű egyértelműen sikeres fogadtatásban részesült, melyben a zeneszerző is osztozott az előadókkal.

A második részt indító Galántai táncok azért volt igazán tanulságos, mert rámutatott arra, milyen aranytartalékok rejlenek a zenekarban. A jól ismert, galántai cigánynóták dallamait feldolgozó Kodály-mű ugyanis különleges dramaturgiával hangzott fel: a színpadon a zenekar tagjaiból alakult „cigánybanda” (egy-egy prímás, kontrás, bőgős és klarinétos) előadásában a megfelelő helyeken a Kodály-alkotást megszakítva megszólaltak azok a dallamok melyek a komponistát inspirálhatták darabja megírására. A kettő egymás mellett kivételes élménnyé formálódott, rámutatva, mivé váltak a galántai cigányok nótái Kodály zeneszerzői műhelyében. A banda klarinétosa és prímása káprázatosan virtuóz volt, de maradt még szólistakvalitású hangszeres a klarinétoszlóban: a zenekarban szólót játszó muzikus hasonlóképpen mesterien játszott. Tetszettek a jól elhelyezett zenei poémok is, Hollerung Gábor kivárt és mindig jó időben mutatott rá ezekre.

A zárószámban, Ottorino Respighi 1924-ben írt szimfonikus költeményében, a Róma fenyőiben gazdag és koncentrált előadást élvezhettünk. A négy tételből felépülő mű részleteiben is, saját jargon és rangon, egyéni karakterekkel szólalt meg. Ott voltak a Villa Borghese fenyői alatt játszadozó gyermekek, a katakombák melletti fák, a Gianicolo

fenyőin daloló csalogány trillái és a ködös Via Appia örökzöldjei. Mindezek szép hangszerzőlökkel, a végén orgonával megerősített apoteózis-élménnyel.

És akinek még ennyi jó nem lett volna elég: a ráadásban Vajda János Quodlibetje (a Debrecenbe kéne menni dallamának elbújtatásával) szerzett örömteli percek, majd az állandó „munkatárssal”, a Budapesti Akadémiai Kórustársaság közreműködésével egy magával ragadó előadásban búcsúzott a zenekar Händel Messiásának Halleluja-feldolgozásával – basszusgitárral, szaxofonnal és a karmester „táncával”. Még sok ilyen szép napot, Budafoki Dohnányi Zenekar!

(Kovács Ilona)

Nemzeti Filharmonikus Zenekar 2013. április 11.

Művészetek Palotája, Bartók Béla
Nemzeti Hangversenyterem
Rendező: Nemzeti Filharmonikus
Zenekar

A Nemzeti Filharmonikusok fennállásának 90. évfordulóját ünneplő hangverseny éppen április 11-ére, a költészet napjára esett. Nem tudom, véletlen-e vagy nagyon is tudatos műsorszerkesztői koncepciót tükrözött az, hogy a műsor nagy része szorosban kapcsolódott a költészethez. A tartalmas és elgondolkodtató est mindkét félideje vitán felül nagy vállalkozása a Kocsis Zoltán-irányította közreműködőknek. Az első részben két Liszt-zongoraverseny, az A-dúr és a Haláltánc (utóbbi Celanói Tamás 13. században élt ferences szerzetes Dies irae című versére komponált gregorián sequentia parafrázisa), a másodikban pedig Beethoven monumentális utolsó szimfóniája, a Kilencedik hangzott el, aminek 4. tétele Friedrich Schiller Örömdájának (immár az Európai Unió himnuszának is) zenei megfogalmazását foglalja magában. De még a ráadás is költemény-ihlette Liszt-kompozíció volt: a szólista, Enrico Pace az Années de Pèlerinage (Zarándokévek) II. kötetéből választotta a 104. Petrarca-sonettet, ami ráadásul az ő nevével (Pace non trovo...) kezdődik.

A két Liszt-mű elsősorban az olasz zongoraművész számára jelentett kihívást, mely így, egymás után nemcsak jelentős szellemi, hanem komoly fizikai erőpróba is. A hallgató ugyanakkor különleges élményben részesült, mert a koncertök elhangzása önkéntelenül is összehasonlításra késztetett. Liszt A-dúr versenyműve – ellentétben a Haláltánccal – nem a hódító virtuozitást és a zongora sok helyen már a 20. századot előlegező, ütőhangszeres hangzását helyezi előtérbe.

Sokkal inkább a kifinomultságot, az elmélyültséget és az érzékeny lírát képviseli – mely utóbbinak egyik látványos megnyilvánulása például a cselló-zongora párbeszéde. Ez ezen az estén is elbűvölően hatott. Bár nagyon sok részletszépségnek lehettünk fültanúi a szólista formálásait illetően – amihez markáns billentés és az ezzel együtt járó csengő hang társult –, az volt az érzésem, hogy nem ez a megfelelő Liszt-mű arra, hogy az 1989-es Utrechti Nemzetközi Liszt Zongoraverseny győztese megcsillogtassa jártasságát a komponista világában. Legalábbis ezen az estén nem ez volt az ő Liszt-darabja, sokkal inkább a Haláltánc. Az 1905-ben Kern Aurél által még „Liszt egyik rút és bizarr” darabjának tartott mű hiteles és meggyőző előadását élvezhettük Pace-nak köszönhetően. Liszt halálvízióinak, az inspirációt jelentő középkori haláltáncfreskók zenei freskókká transzformálásának hatásos, értő megszólaltatása volt ez az interpretáció. Itt még nem a zeneszerző öregkori műveire oly jellemző rezignált hangvételt halljuk, hanem a téma kegyetlen és infernói oldalát, amire a művész látványosan rá is mutatott. Keze alatt minden változat külön hangulattá vált, melyekben a skálamenetek, glisszandók és repetíciók félelmetes hangzásokat, suhanásokat, csontváz-zörgéseket mutattak be. Előadása egyszerre volt örvénylő és lidérces, megrendítő és látomászerű. S bár a hat variáció és a Coda önmagukban is jól felépített fantáziaképeket alkottak, a darab mégis egységes egészet alkotott: a tolmácsolás szigorú ritmusának köszönhetően a befejezésben érte el a legmagasabb csúcst.

Kocsis Zoltán nemcsak a Liszt-műveket (melyeket zongoraművészként is igen jól ismer), hanem a szünet utáni Beethoven-szimfóniát is kotta nélkül vezényelte. Ez az attitűd már az első taktusoktól megadta azt a szabadságot a dirigensnek, hogy – a kotta követésének fázisától eltekintve – közvetlenebb kapcsolatot teremthessen zenészeivel. Ugyanis a két Liszt-műben sem csupán kíséretről van szó, hanem – különösen a Haláltáncban – ihlető, atmoszférát teremtő, egyenértékű társprodukcióról, melynek nem könnyű feladatát a zenekar elsőrangúan, nagy odaadással oldotta meg.

A hangverseny második felét kitöltő mű, Beethoven 9. szimfóniája önmagában is kihívás. A zeneszerző utolsó (befejezett) megszólalása a szimfóniákat tekintve, melyre különösen hosszú ideig, rekordmennyiségű vázlatot írva készült. Mindent belekomponált, amit még utoljára a szimfónia műfajával el akart mondani, a zárótételben pedig – addig egyedülálló módon – az emberi hangot is

megszólaltatta. Utóbbi a Nemzeti Énekkar (karigazgató: Antal Mátyás) tagjai és a négy szólista – Borsos Edith, Ócsai Annamária, Brickner Szabolcs és Gábor Géza – képviselték. Az előadás a műhöz és az alkalomhoz méltóan ünnepi színvonalú volt. Megnyilvánult benne a beethoveni erő és küzdelem (legelőször a nyitótétel timpani-menydörgéseivel), tele volt markáns karakterekkel, áradt belőle az energia és a felszabadult zenélő kedv. Kocsis Zoltán nagyformátumú előadást vezényelt, az évek során kikristályosodott előadói tapasztalatának birtokában. A szimfónia interpretációjának legszebb momentumait hosszan lehetne sorolni, két megrendítő szakaszt mégis kiemelnék. Az egyik a 3. tételben megmutatott érzelmi mélység volt, ahol mintha a köztudottan távolságtartó zeneszerző két évtizeddel korábbi Heiligenstadti végrendeletének hangjegyekbe öntött, őszinte, öngyötrő vallomása ismétlődött volna meg a zenekar játékában. Az előadás másik, kivételesen emlékezetes csúcsa a 4. tétel reménytelen kinyilatkoztatásának, megformálása volt, ahol a teljes előadói apparátus tudása legjavát adta. A „Testvér léssen minden ember” beethoveni üzenetének csak rövid lecsengést engedélyezett a közönség. Hosszan zúgott a vastaps, pedig – talán – a megilletődött csend lett volna a legnagyobb elismerése a kiváló tolmácsolásnak.

(Kovács Ilona)

MÁV Szimfonikusok 2013. április 17.

Művészetek Palotája,

Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem.
Rendező: MÁV Szimfonikusok

Kezdek gyanakodni önmagamra. Nem váltam valamely rejtélyes agymosás következtében, tudtomon kívül a MÁV Szimfonikusok titkos ügynökévé? Már hosszú hónapok óta mást sem írok az együtesről, mint lelkes kritikákat. Mindenesetre tény, hogy a zenekar jó ideje csupa kellemes élménnyel ajándékozott meg, lett légyen az adott estén vagy délelőttön a karmester Takács-Nagy Gábor, Csaba Péter vagy egy külföldi vendégművész. Április 17-én a Művészetek Palotájában az utóbbi konszerttel valószínűleg meg: amerikai dirigens, Irwin Hoffman vezényelte az együtest. Magam még nem hallottam a New York-i születésű muzsikust, a zenekar műsorfűzetéből azonban megtudtam, hogy nem először lép fel a MÁV Szimfonikusok élén: 2005-ben már járt náluk. A kiséletrajz azt is elárulta, Hoffman volt a Chicagói Szimfonikus Zenekar vezető karmestere Solti György előtt, és a magyar főzeneigazgató regnálása idején is az

együttes állandó karmestere maradt. Rám elsőként műsorválasztásával gyakorolt kedvező benyomást. A hangverseny kezdőszámként, szakítva a nyitány-versenymű-szimfónia sablonnal, a mifelénk „egyműves” szerzőként ismert Ernest Chaussontól (1855–1899), az Eugene Ysaÿe-nak dedikált Poème szerzőjétől vezényelte a Magyarországon soha nem hallható B-dúr szimfóniát (op. 20–1890). A háromtételű darab – azon kívül, hogy a koncerten kézhez kapott ismertető igazolva, valóban a mű keletkezési évében elhunyt César Franck erőteljes hatását mutatja, s így a 19. századi francia zenei termés koherenciájáról tanúskodik – tartalmas, gazdag, lényegre törő zenének bizonyult, amelyet nagyon kellemes volt hallgatni. Irwin Hoffman rokonszenvesen dirigált: pálca nélküli mozdulatai egyszerűséget sugalltak, pontosan és lényegre törően irányított, világos elképzelésekkel, színgazdagon, dinamikusán, feszes ritmussal és sodrással fogalmazva meg a nyitó Allegro vivót, súlyt helyezve a lassú középtétel széles vonós dallamosságának drámai akcentusaira és ugyanitt a rézfúvók hangzásának fényére, majd a finálé wagneri apoteózis-hangjának hiteles felidézésére. Mű és előadás értékei találkoztak, vonzó darab szólalt meg érvényes előadásban.

Hasonlóan szép perceket szerzett szünet utáni második számként, a műsor fináléja gyanánt Ravel táncfantáziája, az 1919–20-ban komponált La Valse. Hoffman vezénylése mindjárt a mű kezdetén, a zene vést jólőn sötét morajlásának felidézésével gondot fordított a mű önmagán túlmutató tartalmai: a haláltánc-jelleg, egy korszak letűntét ábrázoló vízió érzékeltetésére. (Maga Ravel egyébként tiltakozott a sötét és démoni karakterű mű efféle magyarázatai ellen – de hát a mai művészet-elemzés már rég túljutott azon, hogy szerzői állításokat vagy tagadásokat perdöntő jelentőségűnek tekintsen. Először is egy alkotó nem mindig lehet tisztában műve összes érvényes értelmezési lehetőségével – vulgárisan szólva: nem mindig biztos, hogy tudja, mit is írt valójában. Másrészt sokszor tapasztaljuk, hogy az alkotók titkolóznak előttünk: elterelnek, megtévesztenek – az vesse rájuk az első követ, aki még soha nem akarta elrejtteni a világ elől legbensőbb gondolatait.) Súlyosan hömpölygő, sodró, gomolygó, sötét zenei felhő volt Hoffman betanításában a La Valse – magam is ilyennek vélem a művet, egyetértettem tehát az előadással.

A leglényegesebb: a MÁV Szimfonikusok kitűnően játszottak a vendégkarmester keze alatt: pontos ritmus, tiszta intonáció, gondozott szólamok, tónusos vonóskar, rajzos fú-

vós szólások, zengő tuttik. És az állapot legfőbb fokmérője: a kamarazenei részletek is kidolgozottan, igényesen ékelődtek a szimfonikus folyamatba. Magabiztos, szép produkciók szólaltak meg a muzsikusk hangszerein. Hoffmant figyelve úgy értékeltem, ez a sallangtalan, minden magamutogatástól mentes zenélés az idős kori művészi érettség és alázat szép példája. Nem is csoda, fűztem tovább magamban az okfejtést, hiszen a maestro már nem fiatal, ránézésre lehet úgy hetvenöt éves is. Később aztán az internetet böngészve egy Wikipédia-címszóból megtudtam: jövőre lesz kilencven esztendő... Le a kalappal az ilyen szellemi és fizikai frissesség előtt.

Természetesen szólistája is volt a koncertnek, nem akarja: a műsor középpontjában elhangzott versenyművet korunk egyik legkiválóbb hegedűse, a zenekarral gyümölcsöző kapcsolatot ápoló Baráti Kristóf adta elő. Prokofjev 2. hegedűversenyének (g-moll, op. 63 – 1935) több vetülete van. Hangszeres szempontból meghatározó a rendkívüli technikai követelmény, a folyamatosan beszélő hangszeres magánzólam elokvenciája, könnyedsége, zenei értelemben pedig a darab nem olyan vad és nyers, mint sok más Prokofjev-mű, inkább egyfajta finom, elegáns távolságtartás és hűvösség jellemzi – olyan, mint az ezüstös holdfény: simogató, de hűvös. Jól érzékelteti ezt a pengetett vonós kísérettel megszólaló lassú tétel, amely a 20. századi versenymű-irodalom egyik legmegindítóbb tétele lehetne (méltó párjaként annak a lassúnak, amelyet Ravel G-dúr zongoraversenyében hallunk), Prokofjev azonban nem ezt akarja – nem a megrendítés a célja, hanem egy különös, tartózkodó szemérem bemutatása: feltárom az érzéseimet, de nem beszélek róluk nyíltan, inkább csak utalásokban. Mindezt azért érdemes elmondania a kritikusknak, mert ezúttal a legszebb-legjobb történet: az előadás „fedte” a művet, éppen olyan volt, mint maga a kompozíció. Ha tehát leírjuk, milyen Prokofjev 2. hegedűversenye, azt is megfogalmazzuk, hogyan muzsikált Baráti Kristóf. Stradivarija mint mindig, most is kristálytisztá hangon szól, ő maga pedig választékos tagolással, könnyed eleganciával játszott, maradéktalanul érvényesítve e különös, nemes mű minden szépségét és gazdagságát: a könnyed és választékos zenei beszédet éppúgy, mint a virtuozitást és a temperamentumot. A lelkes közönség két ráadást is kikövetelt: Baráti először nemrég megjelent, nagyszerű Ysaÿe-lemeze, a Hat szólószónáta Pécssett, a Kodály Központban készült felvételének műsoráról szólaltatta meg az abszolút slágert, az Obsessiónt

(2. szólószónáta, 1. tétel, op. 27, no. 2), majd Bach d-moll partitájának (BWV 1004) Sarabande-tételével búcsúzott.

(Csengery Kristóf)

Pannon Filharmonikusok 2013. április 12

Művészetek Palotája, Bartók Béla
Nemzeti Hangversenyterem
Rendező: Pannon Filharmonikusok

Különlegesen élénk érdeklődés kísérte a Pannon Filharmonikusok áprilisi román-francia-cseh estjét a Művészetek Palotájában. Akik autóval érkeztek, fél órával a koncert előtt azt tapasztalhatták, hogy a mélygarázs megtelt, már csak a szabad téri parkolóban lehet helyet találni. A Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben körbepillantva pedig nemigen látott üres széket a belépő – ezen az estén talán még zsúfoltabb ház fogadta a Pécsiakat, mint amilyen két nappal korábban korunk egyik legnagyobb zongoraművészt, Grigorij Szokolovot. Öröm arra gondolni, hogy Pécs zenekarának sikerül Budapesten ilyen népes közönséget mozgósítania. Ez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy az elkényeztetett főváros ma már a magáénak tekintti a baranyai megyeszékhely zenekarát. Részbe van ebben sok mindennek: Hamar Zsolt, majd Peskó Zoltán Pécssett végzett munkájának, a közelmúltban Európa Kulturális Fővárosaként eltöltött év sikeres abszolválásának, Bogányi Tibor jelenlegi karmesteri tevékenységének, a Kodály Központ hírének – de persze mindenekelőtt annak, hogy az elmúlt esztendőben a zenekar kinőtte régi ruháit: jobb, jelentősebb együttesé vált, mint amilyen korábban volt. Persze ne feledjük: ezen az estén szólista is csatlakozott a Pécsiakhez, a népszerű, török zongoravirtuóz, Fazil Say személyében. Ő korábban is vendégeskedett már a Pannon Filharmonikusoknál, 2010-ben Anatólia csendje című 3. zongoraversenyének magyarországi bemutatóját a zenekarral tartotta – bizonyára az ő fellépésének vonzereje is jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy a Müpában ezen a koncerten minden széknek akadt gazdája.

Say nem az a művész, aki egységesíti a közönséget, hanem az, aki megosztja. Akad, aki csodálja, mások bohóckodásnak bélyegzik ötleteit. Tény, hogy provokatív, szélsőséges muzsikusk, akinek zenén kívüli megnyilvánulásai is gyakorta vitát kavarnak. De ha valaki csak a muzsikára összpontosít, az is bőven találhat mehhökkentőt az ankarai születésű, 43 éves világpolgár játékában. Így történt ez most is, Maurice Ravel G-dúr zongoraversenye esetében. Az 1931-ben befejezett kompo-

zícia látszatra nagyon is illik Fazil Say egyéniségéhez, hiszen zenei nyelve jelentős inspirációt merít a jazzből, amely Say számára is igen fontos. Mégis úgy éreztem, ezúttal éppen ez a mozzanat volt az, ami a szólistát „elvitte az erdőbe”. A jazz hatása Ravel versenyművében könnyed karaktereket, szellemességet, eleganciát és virtuozitást eredményez – mindez egy sajátosan 20. századi „fanyar klasszicizálás” keretei között, finom távolságtartással valósul meg. Say azonban „belemenősen” zongorázott, a tételeket mind tempóváltással, mind hangsúlyok, mind a zene kontrasztjai szempontjából kiélezve, s végeredményben rapszodikus, szélsőséges hatást érve el ez által. Játékában sok hirtelen indulatkitörés akadt, és sok szabadosság is, melyeket hallva a közönségben helyet foglaló muzsikuskok fejüket csóválhatták: itt-most eltértünk a kotta utasításaitól, s mindenképpen eltértünk a mű szellemétől. Raveli sziporkázás helyett inkább csapongásban, szellemesség helyett indulatokban, könnyed virtuozitás helyett erőszakosságban volt részünk. Elrajzolta, átszínezte tehát a mű tónusait Fazil Say – tartok tőle, ez nem az a kompozíció volt, amelyet a zeneszerző megírt, s a legkevésbé sem az, amelyet magában elképzelt. Mi hiányzott? Ami Saynál máskor is: az ízlés, a művészi fegyelem, a mérték. Ez mutatkozott meg a ráadásokban is. Zenekari szólistafelépés esetén egyet, vagy ha nagy a siker, legfeljebb kettőt illik adni. Say szerénytelenül négyet adott: saját hatásvadász jazz-improvizációit vezette elő, végül Mozart Ah, vous dirai-je, maman variációt (K. 265 – a dallamot Hull a pelyhes, fehér hó kezdősorral ismeri a magyar közönség) szólaltatta meg – utóbbi olyan kiélezett túlkarakterizálással, hogy a közönség kevésbé művelt része nem jött rá, hogy Mozartot hall – azt hitte, ez a darab is egy Fazil Say közönségre kacsintó viccei közül, és hangos nevetésekkel honorálta az interpretációs poénokat.

A koncert román karmestere, Cristian Mandeal (1946), Herbert von Karajan és Sergiu Celibidache egykori tanítványa, ma hazájának egyik vezető muzsikusa jellegzetesen az a dirigens, akit nem nézni, inkább hallgatni érdemes. Ha nézzük, talán megtéveszt a sok fellengzős, felesleges teatralitással megterhelt mozdulat, főként pedig a kifejezetten pontatlan ütéstechika. Ha viszont lehunyjuk a szemünket, és csak a hangzó végeredményre összpontosítunk, feltűnik, milyen jól betanította Mandeal a Pécsiaknek George Enescu 1. zenekari szvitjét (C-dúr, op. 9 – 1903) – milyen érzékletesen felszínre hozza a kiválóan játszó zenekar segítségével a román folklórhatások és a nyugat-európai

barokk-klasszikus hagyomány műfajainak egymásra hatását, s egészében véve milyen meggyőzően érvel előadása az 1. szvit kvalitásai mellett. Az egyedülálló egyszólamú (!) nyitótételben (Prélude a l'unison) vonzott a tiszta, kifejező vonós játék, a széles gesztusok pátosza, az atmoszférikus játék. A Menuet hallgatásakor a kecsesség fegyverzett le, az Intermezzóban a választékos színek kikeverése sikerült legjobban, míg a gazdag hangzású finálét a zene mozgalmassága felől közelítette meg Cristian Mandeal és a Pannon Filharmonikusok zenekara. Hasonlóan kedvező benyomásokat szereztem a második részben Dvorák 8. szimfóniájáról (G-dúr, op. 88 – 1889) is. Telt hangzás, lendület és délceg karakterizálás a nyitó Allegróban, kecses indítás és kinyíló szimfonikus horizont a Brahmsra emlékeztetően Janus-arcú (hol líraian lágy, hol drámaian megfeszülő) Adagio-ban, áradóan dallamos valcer és kellő indulatú, a robbanékonyságot sem nélkülöző finálé – egészében és részleteiben egyaránt szép produkcióval zárták nagy sikerű budapesti koncertjüket a Pannon Filharmonikusok.

(Csengery Kristóf)

Nemzeti Filharmonikusok

2013. április 20.

Április 20. – Művészetek Palotája, a Nemzeti Filharmonikusok próbaterme
Rendező: Nemzeti Filharmonikus Zenekar

Már többször is alkalmam nyílt beszámolni a Nemzeti Filharmonikusok hasznos sorozatáról, amely Próbatermi vendégség címmel a 2012/2013-as évadban másodízben vonzotta a közönséget a Művészetek Palotájának VI. emeletére, az együttes tágas és világos próbatermébe. Ezekkel a – mindig szombaton megrendezett és mindig 18.00-kor kezdődő – kamarazenei estekkel az NFZ olyan nemzetközi gyakorlathoz csatlakozott, amelyet a mai magyar szimfonikus zenekari palettán a legtöbb jelentős együttes ápol, ráadásul Kocsis Zoltán muzsikusi esetében a projekt mögött meghúzódó elgondolás nemcsak zenekar-pedagógiai szempontból hasznos, hanem okos marketingfogás is. Más szóval a kamarazene hatása nemcsak azért üdvös, mert a zenekari muzsikusi számára ez az alkalom az egyéni megmérettetés lehetőségét és a megszokott szimfonikus repertoárból való kilépés üdítő élményét kínálja (önmagában ez is elég volna). A próbaterem „privát” környezetében, a zenekar menedzsmentjének vagy művészeti vezetésének egy-egy jele által irányított „beszélgetős koncertek” a helyszínnel és a kommunikáció módjával a fesztelen közvetlenség atmoszféráját is meg-

teremtik – így a zenekar már valóban szinte barátkozhat közönségével. És miért ne tenné? A rendhagyó formai keretek (vagyis inkább az, hogy ezeknek az esteknek – jól esően – nagyon kevésbé van úgynevezett „formájuk”) azt sugallják, hogy érdemes lebontani a válaszfalat művész és közönsége között, hiszen mindketten ugyanazt akarják: a zene örömét. A hivatásos muzsikusi ebből él – a zenehallgató pedig ezzel teszi szebbé napjait. Hadd kerüljenek közel egymáshoz!

Megnyugtató volt tapasztalni, hogy a sorozat nem szűnik meg: az idei háromrészes ciklus utolsó koncertjén már ott feküdt kinyomtatva minden egyes széken a jövő évadra tervezett három est pontos műsora és résztvevőinek listája. Az idei évadzáró hangversenyt Buzás Aida szopránénekesnő, a Nemzeti Filharmonikusok programmenedzsere vezette, muzsikusi kollégáit kedvesen faggatva munkájukról és magánéletükről, összekötőszövegeiben pedig nemcsak az elhangzó művekről szólva, de a koncerteket megelőző szervező tevékenység menetébe is beavatva a jelenlévőket. Maga a műsor ezúttal háromnegyed részben a 18. és 19. század mesterműveiből válogatott, egy mű idejére a 20. századba is átrándulva. Elmésen választották ki a darabokat, érzékelhetően azzal a törekvéssel, hogy magas és mély vonósok, fafúvók, rézfúvók és ütők egyaránt lehetőséghez jussanak. Beethoven Esz-dúr Szeptettjében (op. 81/b – 1795) például egy szokványos kvartett összetételű vonós együtteshez (Papp Dániel, Miczki Rita – hegedű, Kertész Sándor – mélyhegedű, Deák György – gordonka) két kürt (Gál László, Kutas Dávid) csatlakozik – pontosabban a két rézfúvós a vonósok élére áll, mert többnyire ők kapják a szólisztikus feladatokat, ők játsszák a dallamot, a vonósok inkább alkalmazkodva kísérik. Beethovennek ez az opuszama ellenére viszonylag korai, egyszerű zenei világú kompozíciója kidolgozott szólamokkal, csiszolt előadásban, derűs kiegyensúlyozottsággal és a kellő dinamizmussal szólalt meg, a két kürt mindvégig kulturáltan vezette a zenei társalgást. Kritikai megjegyzésként legfeljebb annyit tehetünk hozzá mindehhez, hogy szólamuk olykor kissé kiszólt a szeptett vonós törzsből, levált annak korpuszáról – de hát nem könnyű négy vonós és két rézfúvós tökéletes hangzásegyensúlyát eltalálni.

A Giovanni Battista Pergolesinek tulajdonított D-dúr fuvolaverseny volt az est egyetlen nem-kamarazenei alkotása – ezúttal azonban Szabó Anita szólóit nem igazi zenekar, hanem a lehető legtakarékosabb vonós apparátus: két hegedű (Papp Dániel, Miczki Rita), cselló (Deák György), nagybőgő (Kovács

Attila Ferenc) és csembaló (Csizmadia Angelika) kísérte. Vagyis, ha úgy tetszik, a tolmácsolás már a hangszerösszetétellel sem a concerto-profil, hanem a műben megbúvó kamarazenei alternatívát hangsúlyozta – joggal, hiszen a darab faktúrája áttetsző, dallamai karcsúak, könnyedek és társalgó karakterűek. Szabó Anita kiegyensúlyozottan, a barokk fuvola hangzására akarva-akaratlanul is viszszaulál, kellemesen fátyolos-pasztelles hangon, a tételek ártatlan báját előtérbe állítva, a saroktétélekben lendületesen és sok derűvel, a lassú középtételben a hegedűs Papp Dánielhez hasonlóan érzékenyen díszítve játszotta szólamát. Különösen a fináléban hallott mozgékony, csicsergő játéka maradt emlékezetes számomra.

A szünetet követően aztán a klarinét vette át a vezető szerepet. Két művet is hallottunk, mely ezt a hangszert állítja középpontba – s a zenekar vezetősége nagyon rokonszenvesen nem egy, hanem két klarinétosnak adta meg a lehetőséget, hogy közönség elé lépjen: Salamon György az ausztrál Ross Edwards (1943) Binyang (a szó maori nyelven madarat jelent) című kamarakompozícióját (1996) adta elő az ütőhangszeres Joó Szabolcs társaságában, Szatmári Zsolt pedig Carl Maria von Weber Klarinétötösében mutatta meg tudását – a vonós kvartettet ezúttal Papp Dániel és Miczki Rita hegedűsök, Balogh Enikő brácsás és Deák György csellista alkotta. A Binyang egy parádés „beszélő” darab, amelyben a klarinét persze „madárnyelven” csicsereg, nagyon mozgékonyan (és mindvégig a tonalitás keretei között) idézve fel a szárnyas lények kommunikációját, a clavesen és krotálon játszó ütős pedig jelzészserű mérőütésekkel kíséri. Salamon György remekül idézte fel a tételek egzotikus atmoszféráját, a primitív-egzotikus világ ihletését, amely ösztönzésével (nyilvánvalóan) a mű mögött áll. A teljes koncert legszebb élményét azonban Szatmári Zsolt nyújtotta: a kritikus nem érzi magát igazságtalannak, ha neki nyújtja át a jelképes pálmát. Weber Klarinétötösét olyan igényes hangképzéssel, olyan szuverén közlékenységgel, olyan virtuózan és választékosan tolmácsolta, játékában olyan természetességgel jelentek meg a Weber-zene jellegzetes topozsai, a tánc, az operai megszólalásmód vagy éppen a harmadik tétel humora, hogy öröm volt mindezt hallgatni, belefeledkezve a nemesen megmunkált, kiváló produkcióba, amelyben a Papp Dániel vezette vonóscsapat épp oly magas színvonalon teljesített, mint a koncert korábbi számaiban.

Csengery Kristóf

Lemezkritika

Szimfonikus vadászat (Vox Artis, VA 012)

Kovács Gergely, MÁV Szimfonikus Zenekar, vezényel: Győriványi Ráth György – olvasható a CD borítóján, melyről a régi versailles-i kastélyhoz megérkező XIV. Lajos tekint az érdeklődőre (Adam Frans van der Meulen festményrészletéről). Arra gondolhatnánk, kürtversenyeket tartalmaz a korong – de a borító hátoldala változatosabb műsorról tájékoztat, amely átiratokat, kürtös kamarazenét, versenyműveket és szimfóniát egyaránt tartalmaz.

A MÁV Szimfonikus Zenekar kürtművészeinek szólisztikus illetve kamaramuzsikusi teljesítményéből ad ízelítőt a felvétel, amelyről kevés konkrétumot árul el az inkább csupán szórólapnak, semmint kísérfűzetnek tekinthető (korántsem hibátlan) melléklet. Nem lenne felesleges tudni, mennyi idő állt e felvétel elkészítésére az előadók rendelkezésére, s a muzsikusként érdeklődők minden bizonnyal szívesen vennék a kottanyagra vonatkozó információkat is.

A program színes. Mintegy a nyitány funkcióját tölti be egy Desz-dúr Andante, amelynek szerzője Anton Bruckner, a négy kürtre készített átíraté Michael Hóltzel (vajon a bruckneri oeuvre mely szegletében keresendő az eredeti?!). Aztán Mozart-block következik, előbb egy kürtverseny (KV 495), majd a Kürtkvintett (KV 407), mindkettő Esz-dúr hangnemben.

Az apparátus csökkenő tendenciája Anton Richter – Rudolf H. Fühler kürtkvartette (azaz 4 kürtre) komponált 6 darabjába torkoll, amely intermezzónak tekinthető a zeneileg leginkább kidolgozott záró-produkciók előtt. Ezek a miniatűrök elsősorban a homogén kürt-hangszín-hangzáson belül felmutatható karakterek gazdagságával tűnnek ki – azonban a tempóválasztás nem minden esetben tűnik meggyőzőnek. Haydn kései, két kürtre és zenekarra komponált Esz-dúr versenyművében valószínűsíthetően Benyus János a szólista-partnere Kovács Gergelynek. Leopold Mozart F-dúr vadász szimfóniájának élvezeti értékéből sokat levon, hogy a technikai kivitelezés színvonala messze elmaradt a zenei kidolgozottság mögött.

Elsősorban Kovács Gergely számára tűnhetett értékesnek a lehetőség, hogy szólójával megörökítésre kerülhet Mozart egyik kürtversenye. Ebben a környezetben remekül megállja a helyét, s aligha jut eszébe a hallgatónak, hogy összevesse a mű megannyi rögzített interpretációjával. (Íme, egy sajátos vetülete annak, hogy az idők folyamán felgyülemlett előadóművészi teljesítmények óhatatlanul is befolyásolhatják a gyakorló muzsikusok műsorválasztását.)

A Kürtkvintett minden bizonnyal „előbb” lett volna, ha a koncertpódiumhoz szokott muzsikusok nem stúdióban (tehát közönség nélkül) játszzák.

Haydn kettősversenyében érződik igazán az összeszokottság a szólisták és a kísérfűzetes együtt-muzsikálása során, Leopold Mozart szimfóniájában pedig felcsillannak a zenei humor sziporkái is, ami karmester és muzsikusi harmonikus munka-kapcsolatára enged következtetni.

A technikai kivitelezést illető több műgonddal „ütösebb” felvétel is születhetett volna – de így sem lehet panaszunk a hallgatnivalóra. Legnagyobb értéke az, hogy „van”; hogy megszülethetett olyan időszakban, amikor megannyian temetik a hangfelvételeket (számos szakmai közeg, fórum is). Remélhetőleg az összeállítás címe olyanok figyelmét is felkelti, akik korábban nem gondolták volna magukról, hogy örömet találnak elmúlt korok művészi muzsikájában. Így aztán az is előfordulhat, hogy a hangfelvételeknek köszönhetően kapnak kedvet ahhoz, hogy élőben is meghallgassák azokat, akiknek művészi teljesítményére a korongok jóvoltából figyeltek fel.

Fittler Katalin

Zádor: Divertimento Elegie and Dance (NAXOS 8.572549)

A kiadvány gerincén e két darabot tartotta kiemelésre méltónak a kiadó, jóllehet a korongon Eugene Zádor (Zádor Jenő) négy kompozíciója szerepel. Folytatása ez a tavaly nyáron megjelent szerzői albumnak,

amely öt művét tartalmazta, ugyancsak a MÁV Szimfonikus Zenekar tolmácsolásában. Ezek a korongok szervesen összetartoznak azzal a projekttel, amely Rózsa Miklós műveiből kínált gazdag válogatást.

A két szerző életének közös vonása, hogy mindkettőjük pályája Hollywoodban teljesedett ki. Rózsa világhírré tett szert filmzenéivel, míg Zádor Jenőnek e területen inkább csak a megbecsülés adatott meg: munkásságának jelentős részét teszi ki az alkalmazott zeneszerzői praxis, elsősorban más szerzők felvázolt műveinek részletes kidolgozása. Háttérmunkásként tehát ritkán jutott neki a rivaldafényből, mégis elégedett lehetett – ennek közvetett bizonyítéka, hogy a filmzenés karrier mellett is jutott kedvéből-energiájából „saját” műveket írni, akár felkérésre, akár pedig vállalva, hogy esetleg az íróasztalfiókban fogják végezni.

Oeuvre-jének áttekintésekor, az egyes darabok sorsát követve, örömmel regisztrálhatjuk: jutott nyilvánosság a daraboknak, nemritkán rövid idő alatt több zenekar is műsorra tűzte őket. Tehát, Zádor számára a biztos megélhetést jelentő filmzenei munkálkodás mellett volt alkalom saját mondanivalóval (koncert-)közönség elé lépni.

Az idej lemezújdonságon kizárólag Amerikában született darabok találhatóak: az Elégia és Tánc, valamint a vonósokra szánt Divertimento az 1954-es év termése, a Studies for Orchestra 1969-ből való, az Oboaverseny pedig 1975-ben készült.

Az előző szerzői lemez tapasztalatait tovább erősítik e művek: Zádor, aki tudatosan a közönség széles rétegéhez kívánt szólni, könnyű kézzel könnyen érthető muzsikát vet papírra. Hangjának közvetlenségét, a mondandó súlyát-léptékét tekintve, nemritkán indokolatlannak tűnik a választott nagy-apparátus – talán az amerikai koncertélet gyakorlata készítette arra, hogy a nagyobb közönséget vonzó zenekarral szólaltassa meg ciklikus műveit. Végighallgatva, soroló jelleggel rövid tételek füzérének érezzük ezeket; a tudatos felépítettség kizárólag a Studiesnak jellemzője, itt – lévén szó nyolc tételről – a zsánerdarabok változatos egymásutánja finálé-érzetet keltő zárótételhez vezet. Talán épp a néha indokolatlanul nagy apparátus miatt okoznak hiányérzetet a tételek – a zenei tartalom kisléptékű, a visszatérő formák nyugodt statikája is közrejátszik ebben. Nem lenne jogos drámaiságot számon kérni, ha a szerző konfliktusmentes vi-

lágba akarja kalauzolni a hallgatóságát – de néha olyannyira redukált a „szókincese”, hogy még a rövid tételeket is nehéz figyelemmel követni. Ritmusvilágában patternek ismétlődnek, a hosszú-rövid-rövid-hosszú (a Bárdos-féle „kéknefelejs”) már-már zenei monogramjának tekinthető, dallaminvenióját pedig

mintha mindegyre szemérmesen visszafojtaná. Intimitása nem mindig egyeztethető össze a reprezentatív megszólaltatással.

Mindeközben érződik Zádor zeneszerzői rutinja, amely akkor kamatozik leginkább, amikor valamiféle egyéni ötletet bont ki.

A korong műsor-sorrendje szerencsésnek mondható: az Elégia kezdete a szépen formált fuvola-szólvál szinte invokációnak tekinthető.

Az Oboaverseny Hadady László oboahangjának szépsége avatja élménnyé, miközben mindegyre várjuk, hátha differenciáltabb kapcsolat alakul ki a szólista és a kísérő-együttes között (a legnagyobb „történet” egy szólóhegedű-kommentár a lassútételben). A nyitótétel gesztusmotívumai engedik sejtetni az amerikai „kapcsolatot”, a zárótétel középrésze szublimált dal-hangjában érződik leginkább a magyar zenei anyanyelv.

A Divertimento akár idehaza is születethetett volna; nálunk a '30-as évek kedvelt műfaja a századközépre vált divatossá (kedvelté a hallgatóság körében, s kipróbálható műfajja a különböző korosztályokhoz tartozó szerzők számára) – ilyen szempontból érdekes ez a távolban megfogant, harmóniát és optimizmust sugárzó darab, a mikro-képletekből való építkezésével, lassútételének pentaton dallamvilágával.

A Divertimento egyébként az előadók szempontjából rendkívül hasznos darab: olyannyira áttetsző, hogy rendkívül fegyelmezett összjátékot, kristálytisza intonációt, s az imitációs zárótételben kontrollált dinamikai arányokat követel. A MÁV Szimfonikus Zenekar vonósai – néhány indulatosan kisiklott magas hegedűhangtól eltekintve – példásan oldották meg a kényes feladatot.

Minden bizonnyal élvezetesebb játszani-való a tételenként egy-egy ötletet kibontó, humoros karaktereket is megjelenítő Studies; itt viszont kamatozik az előadók fantáziája, asszociációs készsége is. A tételek hatásossága sokban függ attól, hogy ne csak lejátszások, hanem értőn megformálják a miniatűröket.

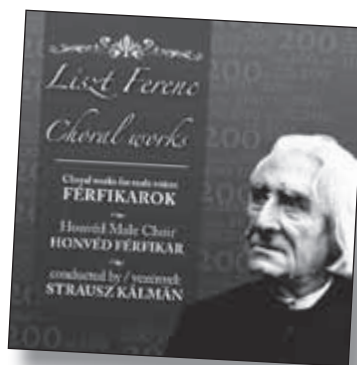
Mariusz Smolijjal hangfelvételek sorozatát készítette már az együttes – harmonikus ösztömlátogatásunkat dicséri legújabb közös produktumuk is, amelyet elsősorban olyan zenebarátoknak ajánlunk, akik szívesen vesznek körül magukat kiegyensúlyozottságot, problémátlanságot su-

gárzó „hangkulisszával”, olyan hallgatnivalóval, amely egy szóval úgy jellemezhető: kellemes.

Fittler Katalin

Liszt Ferenc férfikarai a Honvéd Férfikar előadásában

Önmagán túlmutató elgondolkodnivalót is kínálna ez a felvétel, nem is keveset. Például azt, hogy miközben figyelemmel követjük az „idők szavát”, s azt a fejlődést-módosulást, amelynek nyomán más és más műfajok, stílusok, irányzatok stb. kerülnek az érdeklődés előterébe, szin-

te észrevétlenül merülnek feledésbe műfajok, stílusok, irányzatok, stb. Nemcsak azok, amelyek méltán tűntek le, hanem azok is, amelyek voltaképp továbbélnek, csak épp leárnyékolva. Ráadásul, nemcsak a mostoha sors ellenére készült művek, hanem mindazok, amelyek odasorolhatók a történeti termésből.

Miután a férfikarok hegemoniáját fokozatosan felváltotta a vegyeskarok iránti megnövekedett érdeklődés, az egynemű karok fokozatosan perifériára kerültek, s bizonnyal a zenei pálya elnöiesedésének is szerepe van abban, hogy a nőikarok száma jelentősebb, mint a férfikaroké. Nem tipikusan magyar jelenség, de hazai viszonyainkra rendkívül jellemző.

Amikor pedig megindul egy ilyen folyamat, nincs megállás. A megszólaltatás csekélyebb reménye hervasztólag hat a szerzői lelkesedésre és aktivitásra, s az előadók után az előadnivalók csökkenő tendenciát mutatnak. A meglévő történeti repertoár is marginális jelentőségű vált, hiszen – éppen a ritka megszólaltatás következtében – elsősorban kuriózumként hatott, tehát az érdekessé-

gek-ritkaságok kedvelőinek érdeklődésére tarthatott számot.

Így van ez a férfikarokkal is. Még a kórusmuzsika kedvelői is könnyen zavarba jönének, ha kedvenc férfikaraik felől érdeklődnének... Éppen ezért örvendetesek azok a törekvések, amelyek lehetővé teszik a nagyközönség számára a férfikari irodalom értékeinek a megismerését – s ennek leghatékonyabb módja a hangfelvétel-készítés, hiszen a korongok (bármennyire is kongatják a vészharangokat a lemezcégek világszerte) bármely koncertteremnél nagyobb hallgatósághoz tudják eljuttatni a zeneirodalom értékeit (a média bizonyos műfajok esetében korántsem igyekszik kihasználni a lehetőségeit, így szerepe a férfikarok – s általában a kórusmuzsika – terjesztőjeként elhanyagolható).

Madártávtalból úgy tűnhet, Liszt világszerte az ismert-játszott szerzők közé tartozik, s ha

ez nagy vonalakban igaz is, kénytelenek vagyunk megállapítani: az ő oeuvre-jének diszkográfiája sem nélkülözi a fehér foltokat. Pontosabban, kalkulálva a kereslet-kínálat viszonylataival, az amúgyis népszerűt tartják méltónak további felvételekkel még nagyobb népszerűsítésre juttatni (nem egyedi jelenség ez; elég, ha a négy évszázad gazdag diszkográfiáját

tekintjük, Vivaldi több száz, többségében hasonlóképp tetszetős versenyművének háttérbe szorításával). Éppen ezért, hálaival és köszönettel tartozunk e felvételért az előadónak, a Strausz Kálmán vezette Honvéd Férfikarnak.

Többé és kevésbé ismert kompozíciókat tartalmaz a műsor: A kovács Lamennais abbé szövegére készült, A művészekhez Schiller gondolatait önti hangokba, A titán Schober, A munka himnusza pedig Kaufmann versének megzenésítése. A program csaknem felét az a nagylélegzetű munka teszi ki, amelynek zenei anyaga forrásul szolgált legnépszerűbb szimfonikus költeményének, a Les préludes-nek: az Autran verseire készült A négy elem (ez utóbbi örvendetes módon az utóbbi évtizedekben koncerttermekben is felcsendült, igaz, többnyire olyan kommentár kíséretével, amely afféle nyersanyag-lelőhelynek tüntette fel...).

A Honvéd Férfikar ez utóbbit Bizják Dóra, az előző műsorszámokat pedig Nagy László Adrián zongorakíséretével rögzítette a 2011-ben a Magyar Rádió 22-es stúdiójában. Stúdiófelvétel, ahol tehát volt lehetőség is-

méltásra, korrigálásra – de az eredmény azt sejteti, hogy a művek alapos ismeretében készült a kiérlelt előadás. A kísérőszövegben Kaisinger Rita gondosan elszámol a bonyolult forráshelyzettel, s vázolja a művek mostoha sorsát is. Eme adalékok ismeretében még nagyobb az igényes megszólaltatás értéke – s arra kell gondolnunk: ha Lisztnek ilyen férfikar állt volna rendelkezésére...

A művek szövege francia vagy német. Az e nyelveket értő hallgató számára is komoly feladat lenne a szöveg követése, még a legérthetőbb szövegmondás esetén is, márpedig az tartalmazza a Liszt számára fontos gondolatokat, s értésük nélkül csak annyi jut el a hallgatóhoz, mint az olyan tévéműsorból, amelyet számunkra érthetetlen nyelven sugároznak. Tehát, a formaritmus, a harmóniamenetek, az életmű ismeretében tipikus-jellegzetes liszti harmóniak vagy épp dallamfordulatok biztos támpontokat adnak, de sokminden elveszhet.

A férfikar előadásából kitűnik, a szerző maximálisan ügyelt a szöveg érthetőségére. Talán nem sokat tévedek, ha a németet (alaposabb nyelvismeret birtokában) jobban érthetőnek tartom (más kérdés persze érthető szavakat felismerni, vagy folyamatosan követni – mintegyszinkrontolmácsolva a szöveg egészét).

A korong végighallgatása sem fárasztó, de az egy-egy művel való alaposabb ismerkedésre is méltó az előadás. Strausz Kálmán vezényletével plasztikusan érvényre jut a faktúra, intenzívek a kontrasztok, s nem utolsósorban, szépen megformáltak a szólisztikus szakaszok, szólista-rangú kórustagok tolmácsolásában. Nem irigylésre méltó a zongorakísérők helyzete, hiszen Liszt a hangszerelők számára adott elsősorban támpontokat e gazdag letétekkel. Tehát, minél inkább el tud vonatkoztatni a korrepetitóri munkától a kísérő, annál meggyőzőbb a játéka. S ha mindezt a hangszerelt (zenekari) kíséret ismeretében teszi, akkor jár legközelebb a liszti elképzelések megvalósításához.

Fittler Katalin

Liszt-album, ritkán hallható művekkel (St. Stanislaus, Requiem)

Liszt kései, töredékesen fennmaradt műve, a Szent Szaniszló oratórium 2003-ban Amerikában kelt hangzó életre. A Cincinnatiában megrendezett 130. Májusi Fesztiválon csendült fel, s világső hanglez-felvételét a következő évben a 30. Nemzetközi Liszt-Nagydíjjal értékelte a Liszt Ferenc Társaság. Nem telt el egy évtized, s hazai előadók is

megszólaltatták, s felvétel nélkül széles körben ismertté. A fidelio-kiadvány (FID CD 004) emellett még egy szép, indokolatlanul ritkán hallható kompozíciót tartalmaz, a rézfúvósokkal és üstdobbal megerősített, orgonakíséretes Requiemet. Pontosabban, voltaképp érthető, hogy ritkán kerül

előadásra, hiszen négy férfiszólistán kívül férfikart foglalkoztat, ezt a napjainkban viszonylag ritka apparátust.

A Honvéd Férfikar számára ideális ez a kompozíció, megmutathatja benne mindazokat az erényeket, amelyek birtokában akkor is élvonalbeli együtteseink közé tartozna, ha nem egyedüli képviselője lenne a hivatásos férfikórusnak nemcsak a hazai mezőnyben, hanem – amennyiben hihetünk a felvétel kísérőfüzetben közölt információknak – egész Közép-Európában.

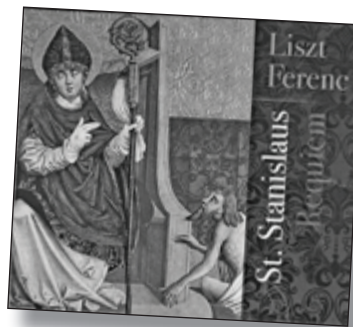
Jóllehet, a Honvéd Férfikar gyakran szólistákat tagjai sorából választja, ezúttal operanékesként is ismert művészekkel társult: a tenor Mukk Józseffel és Kálmán Lászlóval, valamint Haja Zsolttal (bariton) és Kovács Istvánnal (basszus).

A második korongon, az oratóriumot követően szereplő mű „helyzeti hátránnyal” indul a hallgatók legtöbbszörénél. Kevesen tervezik a 2-korongos album végighallgatását, s aki ténylegesen követi a tételek egymásutánját, korántsem hibáztatható, ha az első mű által kapott élmény birtokában abbahagyja a zenehallgatást. Ahhoz pedig idealistának kell lenni, hogy reménykedjünk benne, hogy legközelebb ott folytatja, ahol abbahagyta...

Pedig ez a háromnegyed órás opusz valóban megérdemelné a figyelmet. Miként az interpretációból kiderül, olyan kompozíció, amelyre napjaink embere is könnyen tud hangolódni (sőt, ha megismerte, a későbbiek során már tudatosan akarja újrhallgatni, ha úgy érzi: érzéseinek hangzó megjelenítése egyfajta vigasztalás – liszti műcímet idézve: Consolation – lenne számára.

Mindkét mű karmestere Strausz Kálmán, a mise orgonaszólámát Nagy László Adrián játssza, a hangszeresek vélhetően az oratóriumban közreműködő Óbudai Danubia Zenekar tagjai.

A két mű: két világ. A mise már-már befelé fordulón visszafogott (ha úgy tetszik, személyes) – mármint a romantikus érzelmek megjelenítési skáláján, az oratórium pedig közelít a színpadot is helyettesítő, láttató érzelem-festéshez. A torzóként fennmaradt

mű három részletét (Szt. Szaniszló anyjának áriáját, valamint a két Polonéz) Kákonyi Árpád empátiás hangszerelésében hallhatjuk. A különböző szempontok alapján összeállított „best of...” albumokkal megbarátkozni kényszerülő 21. századi

hallgató számára aligha jelent nagy megrázkódtatást, hogy töredékes kompozíciót hall. A felvétel tetszetős hallgatnivalót kínál, az interpretáció nagy erénye, hogy bátran felvállalja a hangulatokat-karaktereket tehát a romantikától nem idegen módon széles ecsetvonásokkal dolgozik, nagyméretű hangzásképre vetítve az érzelmeiket-indulatokat. A szólisták közül külön említésre méltó Wiedemann Bernadett, a Honvéd Férfikarhoz ezúttal a Budapesti Stúdiókórus társult. Az oratóriumon belül, a megelőző két Intermezzo-tétel folytatásaként, s a zárókórust megelőzően, zeneileg szinte idegen testnek hat az orgonakíséretes 129. zsoltár (amely önmagában jelent meg nyomtatásban), ezt az érzetet a program ismerete sem képes megszüntetni.

A liszti életmű alapos ismerői a fennmaradt (írásos) dokumentumok alapján nem tudnak közös nevezőre jutni abban, hogy vajon mekkora tényleges szerepet játszott Carolyne von Sayn-Wittgenstein hercegné e témaválasztásban. Ami a kutatót érdekli, a hallgató számára indokoltan közömbös – hasonlóképp az is érdektelen, hogy hogyan alakult a végül megzenésített (nehezen követhető verziók során kialakult) szöveg. A sok átdolgozás legfeljebb Liszt igényességének közvetett bizonyítéka, s egyike lehet azon okoknak, amelyek miatt az idős mester érdeklődése alábbhagyott...

Az ismeretlen Liszt címhez megannyi tematika kívánkozna a gazdag életműből. De talán érdekesebb lenne a szerző kiismerhetetlenségére felfigyelni. Egyrészt azokra a jelenségekre, amelyek hosszú időn keresztül állandósulnak életművében (mondhatni, jellegzetes hangjának kialakítói), másrészt pedig az alkalmi karakterizálás szándékával megfogalmazott, hasonlóképp karakterisztikus intonációs típusokra – s e két, ellentétes kiindulópontú, ugyanakkor markáns típus kölcsönhatására. Efféle vizsgálódásokhoz az olyan interpretációk adnak készletet, amelyek képesek elhitetni a közönséggel, hogy általuk maga a mű válik hangzó valósággá. Amelyektől a hallgató többnek, gazdagabbnak érzi magát.

Fittler Katalin

Hol tart ma a zenekari muzsikások képzése Magyarországon?

Miközben a világ számos helyén felismerték azt a tényt, hogy a zenei pályát választók legnagyobb része zenekari muzsikusként fogja hivatását gyakorolni, és ennek megfelelően optimalizálták az oktatási rendszerüket, addig Magyarországon – a zenekari próbajátékok tapasztalati alapján – úgy tűnik, hogy erősen egyoldalú, technikai jellegű és a szólisztikus művek elsajátítását célba vevő oktatás zajlik, amely többnyire figyelmen kívül hagyja a legnagyobb „felvevő piac” igényeit. Az is szembe-tűnő, hogy míg a XX. század második felében főleg a magyar vonósok telítettek a nyugat-európai zenekarokat, addig napjainkban inkább a magyar fúvósok halmozzák a versenygyőzelmeket és töltik meg a rangosabbnál rangosabb európai zenekari állásokat. Ezzel párhuzamosan az is megállapítható, hogy a magyar zenekarok többségében (egy-két kivételtől eltekintve) a briliáns fúvóshangzás mellett különösen a magas vonós szólamok, fátyolosnak és fésületlennek tűnnek. Ugyan a nyugati viszonyokhoz képest a szomorúan gyenge vonós-hangszerpark is okolható, de más tényezők is közrejátszanak. A vonós növendékek egyéni képességeik szerint elsajátítják a skálák, etűdök, előadási darabok és versenyművek előadását, megtanulják a „faltól-falig” vonók használatát, majd amikor eljutnak egy próbajátékra, képtelenek értelmezni az előttük álló feladatot. Nemhogy lapról nem tudnak olvasni, de az előre kiadott művészleteket sem tudják helyes tempóban és dinamikával, akár hang-, vagy hangnem felismerési hiba nélkül előadni. És ha a zenekar a szokásos „státusz elvesztés” rémétől retteg, felveszi a technikailag legfelkészültebb – normális körülmények között a zenekari munkára alkalmatlan – pályázót, akkor aztán kiderülnek a további hiányosságok is: hiába az akadémián kötelező, a növendékek értéklisztáján igencsak hátul szereplő zenekari és kamarazenei gyakorlat, fehérén-feketén

kirajzolódik, hogy hiányosak az ismeretek nem csupán az zenekari irodalom, de az alkalmazkodás, az igazodás, a vonóhasználat, sőt még a kollektívában való megfelelő viselkedés terén is. Szomorú tapasztalat az is, hogy a magukat a „nagyzenekarok utánpótlását kinevelő ifjúsági zenekar”-ként aposztrofáló, de egyre inkább szerepet tévesztő együttesekből kikerülő, magasabb szintre eljutni kívánó vonósok sem igazán ismerik azokat a műhelytikokat, amelyek csakis az olyan nagy múltú együttesek tulajdonát képezik, ahol évtizedes tapasztalatok öröklődnek folyamatosan, miközben nem önjelöltek, de nagy zenekari tapasztalattal bíró, világszerte elismert karmesterek, művészek adják át tudásukat, titkaikat. Ezek a titkok pedig nem azonosak a gombnyomásra induló, a kottaképet bürokrataként értelmező, a stílus-követelményeket, a karmester instrukcióit és a kamaramuzsikálás egymást hallgató követelményeit figyelmen kívül hagyó, gépszerű játékmóddal. Ezeket a titkokat valószínűleg nem az alkalmi vagy a szociális meggondolásokból támogatott megélhetési együttesekben, esetleg harki-brigádokban lehet elsajátítani – egyre inkább a populáris műfajok felé kacsintgatva – hanem az egyetemi képzés ideje alatt, nagy zenekari tapasztalatokkal bíró művészeknél tanulva a zenekari játék csínját-bínját.

Talán nem véletlen, hogy számos ország zeneoktatásában a legkiválóbb zenekari művészek is részt vesznek, külön tanórák keretében oktatva az új generációt a stílusismeretre, a zenekari állásokra és a speciális technikákra. Így az sem véletlen, hogy ezekben az országokban a zenekari állások többkötetes kiadványokban találhatóak, és a próbajátékokra érkezők kotta nélkül interpretálják bármelyik mű kijelölt részleteit. Ezekben az országokban talán felismerték, hogy a napjainkban a

végletekig visszaszorult iskolai énekközpontok mellett csupán a hangversenytermek és az azokat megtölteni tudó szimfonikus zenekarok tudják az embereket „klasszikuszene-közelségbe” csalogtatni.

Ezek után érdemes megvizsgálni a kérdést, hogy megfelelő-e a vonós oktatás iránya Magyarországon, évtizedes szimfonikus zenekari tapasztalatokkal rendelkezők-e a tanárok, netán egyidejűleg aktív zenekari művészek és elismert szólisták egy személyben – ami például a Lajtán túl egyáltalán nem szégyellendő dolog. Az érdeklődő, aki rászánja magát a Liszt Ferenc Zene-művészeti Egyetem honlapjának tanulmányozására, meglepődve tapasztalhatja, hogy míg a fúvós tanárok zöme első osztályú szimfonikus zenekarok tagjaként és elismert szólistaként is ismert, addig a vonós tanárok (különösen a hegedűsök) között csak elvétve találunk olyat, aki hosszú szimfonikus zenekari gyakorlatra tett volna szert egy első osztályú együttes vezető muzsikusként.

Érdemes azt is megvizsgálni, hogy feladata-e a karmesternek, vagy művészeti vezetőnek a zenekari művészek oktatása. Nem lenne-e célravezetőbb, ha a zenekari tagságra vágyó aspiránsok már képzésük során tisztába jönnének a zenekari játékmóddal és hangzásvilággal, azok a karmesterek pedig, akik igényekkel lépnek föl a zenekaruk minőségét illetően, végre a produkciókra koncentrálnának, megspórolva a hosszadalmas „műhelymunkát”, amelynek keretében alapfogalmakat kénytelenek tisztázni?

Sorozatunk olyan karmesterek és előadó-művészek megszólaltatásával keresi a választ, akiknek nem csupán határozott elképzelésük van az oktatásról és a zenekari munkáról, de életpályájuk során bizonyítottak is.

Együtt kell a csatát megnyerni

- interjú Falvai Attilával, a Nemzeti Filharmonikus Zenekar koncertmesterével

Bizonyára sokan emlékeznek még rá a szakmában, hogy 1977-ben az azóta sajnálatosan korán elhunyt kiváló zeneszociológus és hangverseny-rendező, Strém Kálmán könyvet adott közre „Hol vannak a magyar vonósok” címmel, amelynek egyes interjúi akkoriban a Muzsikában is megjelentek. Az azóta eltelt közel négy évtizedben rengeteg változás történt, és a magyar muzsikuskok előtt is megnyíltak a határok. De mintha a magyar hegedűsök kevésbé lennének eredményesek a nemzetközi próbajátékokon, mint más hangszeren játszó kollégáik. Ön hogyan látja ezt a kérdést?

! *Nem látom tragikusnak a helyzetet. Tudomásom szerint elég sok magyar művész játszik külföldi zenekarokban. Mindenesetre van néhány olyan dolog, amiről érdemes ennek kapcsán beszélni.*

– Örvedetes, hogy az utóbbi években kitűnő hegedűs, csellista művészek kerültek ki a Zeneakadémiáról. Ez azért jelzi, hogy jó irányban halad a dolog. Nem ismerem, hogy mit tervez a Zeneakadémia a zenekari képzéssel kapcsolatban a jövőben, de bízom benne, hogy ott is megindul egy pozitív folyamat.

Amikor egy hegedűs próbajátékra jelentkezik, akkor a követelmények között előre meghatározott zenekari állások szerepelnek, illetve a szolórepertoárból általában egy versenymű. Erre azért van szükség, hogy egyrészt megállapítható legyen, hogy a jelentkező miként viszonyul a zenekari muzsikáláshoz, mennyire van tisztában a zenekari játék alapjaival, másrészt a versenymű előadásán keresztül meg lehessen ítélni a hangszeres tudását is. Kamarazeneesként és zenekari muzsikusként azonban ritkán találkoztam olyan helyzettel, hogy a jelentkező, tekintettel arra, hogy zenekari állásra pályázik, a zenekari anyagokkal legalább olyan körültekintően és gondosan foglalkozott volna, mint a versenyművel. Ugyanezt tapasztaltam azoknál a fiatal kollégáknál is, akik a próbajátékra való felkészülésük alatt megkerestek. Számukra a Brahms- vagy Csajkovszkij-koncerttel való foglalkozás fontosabb volt, mint a zenekari részletek kidolgozása. Ez eleve olyan hibás megközelítés, amiről úgy gondolom, hogy változtatásra érdemes.

! *Ez azonban nem új keletű probléma, hiszen a Zeneakadémián közel egy évszázada erről folyik a vita, hogy szólista-képzés legyen-e inkább, vagy zenekari muzsikusk-képzés.*

– Úgy látom, hogy nem csak a Zeneakadémián, hanem már a Konzervatóriumban is elsősorban szólistaképzés folyik. Olyan ez, mintha csak űrhajósokat képeznénk. De hány pilótából lesz végül űrhajós? Ugyanakkor persze az is igaz, hogy a képzés során természetesen meg kell tanulni a repertoárt, mert azon lehet megtanulni magát a hege-

dülést. Véleményem szerint a szólista, a kamarazeneész, illetve a zenekari muzsikusk szerep különböző játékmódokat kíván meg. Tehát az a játéktípus, amit egy szólista követ, az teljesen használhatatlan zenekarban, és fordítva. Egy szólista játékmódja mindig sokkal intenzívebb és szilárdabb hangzású kell legyen, mint amit adott esetben egy zenekari játék megkíván. A zenekarban a színek és hangminőségek összeadódnak, ezt nevezhetjük szólamhangzásnak.

Zenekari játékmóddal külföldi egyetemeken külön foglalkoznak, ahol a zenekari állásokat a megfelelő stílussal és a megfelelő játékmóddal tanítják meg.

! *Feltételezem, hogy erre alkalmas, tapasztalt muzsikusk irányításával...*

– Igen, ehhez van megfelelő tanár, tehát ez egy külön óra. Bár a Zeneakadémián is van zenekari óra, de nem tudok arról, hogy ez egyéni foglalkozás keretében zajlana olyan szinten, hogy hogyan is kell, mondjuk egy Beethoven-szimfóniában bizonyos állásokat eljátszani. Ez nagyon fontos dolog, amit megfontolásra érdemesnek tartok. Egyszer volt egy érdekes kísérletem. A Rádiózenekarban egy próbajáték során javasoltam, hogy fordítsuk meg a próbajáték sorrendjét, hiszen zenekari muzsikuskat keresünk és nem szólistát. Ezért a próbajátékot a zenekari állások meghallgatásával kezdtük és csak azután került sor a további fordulóra, a versenyműre, amikor a zenekari játszóknak meg kellett felelni. Érdekes eredmények születtek ezzel a módszerrel. Mindannyian tudjuk, akik zenekarban játszottunk, vagy játsunk, hogy egy zenekari produkció előkészítésére mindössze néhány nap áll rendelkezésre, tehát bizonyos stílári dolgokkal eleve tisztában kell lenni. A másik dolog, amiről eddig nem beszéltem - ismét csak a képzéssel összefüggésben - az hogy a szolórepertoár hónapokig való gyakorlása során a zenei gondolkodásra való nevelés lényegesen kevesebb elemet mutat fel.

! *Pontosan mit ért ez alatt?*

– Elsősorban azt, hogy amikor egy hangszeres elé tesznek egy zenekari szólámat, akkor az első olvasat alkalmával mennyi információt képes kiolvasni abból, nem pedig

azt, hogy egy tanár irányításával hogyan tanult meg egy adott darabot. A különböző zenei stílusok mindegyike különböző játékmódot feltételez, s mindehhez még hozzájön az, hogy ha valaki beül egy szólamba, akkor abban hogyan találja meg a helyét. A beilleszkedés is a zenekari munka része, vagyis hogy egy adott szólam mennyire válik egységessé és ezekben a szólamokban ki, hogyan fordítja saját szólista ambícióit a zenekar javára. Ezt nagyon fontos dolognak tartom, ami egyaránt vonatkozik mind a játéktílusra, mind az intonációra.

■ Milyen szerepe van az intonációnak?

– Az intonáció sarkalatos kérdés. A zenekar saját intonációjával kapcsolatban érdemes megemlíteni azt a tényt, hogy a vonós hangszerek sajátja az üres húr használata. Az üres húrok könnyörtelenül jelzik az intonációs hibákat. A kamarazenében úgy szoktuk mondani, hogy az intonációban van egy úgynevezett vízszintes és függőleges intonációs rend, a partitúrának megfelelően, amikor van egy olyan adott harmónia, amelyhez bizonyos hangokat lefele vagy felfele kell intonálni, mert bármennyire is jól esne egyedül az adott hangmagasságot játszani, azt nem teszi lehetővé a harmónia. Ez a függőleges intonációs rend. A vízszintes intonáció pedig az, amikor egy fekvő akkordhoz játszik egy dallamot egy fúvós vagy egy vonós szólam, amelyben már lehet egy a fül számára kellemesebb intonációt alkalmazni, hogy kiemeljük a dallamnak a harmóniában betöltött szerepét. A függőleges intonáció azonban néha keretek közé szorítja ezt, és ha valaki erről nem vesz tudomást, akkor nagyon furcsa dolgok tudnak szólni, annak

ellenére, hogy mindenki saját magához képest helyesen intonál. Olyan ez mint a „mindenki egyért, egy mindenkiért” tehát a csatát együtt kell megnyerni.

■ Hogyan lehet ezt elsajátítani?

– Ez idő, és igény kérdése, vagyis hogy melyik karmester milyen módon tudja mindezt érvényre juttatni. Minden zenekarnak van egy intonációs fegyelme kisebb - nagyobb kilengésekkel. Az intonáció gyakorlása egy véget nem érő munka. A külső fülnek – ebben az esetben a karmesternek – fontos szerepe van, mivel az egymás közti távolság, hallhatóság és az arányok mind befolyásolják a tiszta intonációt.

■ Ezt a problémát, akkor csak az összpórbák alkalmával lehet megoldani...

– Nem feltétlenül. A kényesebb helyzetekben minden zenekar tart szólampróbákat, ahol ezen lehet dolgozni, de a végeredmény természetesen az összpórbán alakul ki. Egy zenekar stílusát többek között ezek a nüanszok határozzák meg, és ha az évek során ezek megfelelően ki vannak csiszolva, akkor a következő produkciókban már maguktól érvényre jutnak.

■ *Őn azt a szót használta, hogy nem az egyéni ambíciók feláldozásáról van szó a sikeres zenekari játékokban. Ön tulajdonképpen nem egészen értem, hogy miként lehetnek valakinek szólista ambíciói mondjuk a konziban, amikor nap mint nap arról ballunk, hogy 9-10 éves nem csak csodagyerekek, hanem csodakislányok adják elő lebegő virtuozitással*

Brahms Hegedűversenyét? Tehát ha valaki 17 éves koráig nem nyer nemzetközi versenyeket, akkor kicsi a valószínűsége, hogy szólistakarriert fog csinálni.

– A szólista ambíciókkal kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy számos kiváló kollégám játszik több kamaraegyüttesben és vállal szólista feladatokat is. A zenekari munka mellett tehát meg lehet találni az egyensúlyt ami az egyén számára is megadja azt a lelki békét, ami az életben a legfontosabb. Remek dolog például az NFZ Kamarakoncert sorozata is, ahol kitűnő produkciókat lehet hallani.

■ *Gondolom, azért abban a tanároknak is van felelőssége, hogy milyen irányba orientálják a növendékeket.*

– Ne feledjük el, hogy a szólista karrierhez nemcsak tudás és tehetség kell, hanem nagy adag szerencse is. A képzésre visszatérve még fontosnak tartom elmondani, hogy az utóbbi években kialakult egy tendencia, amit nem tartok jónak. Nevezetesen azt, hogy ha érzékelik egy ügyesebb vagy tehetségesebb növendék, akkor a tanárok bizonyos tananyagot többszörösen átugorva olyan nehézségű műveket bíznak rá, amit egészen biztosan nem fog tudni úgy megoldani, ahogyan arra néhány évvel később már képes lenne.

■ Konkrétan mire gondol?

– Arra gondolok, hogy a képzés folyamán a folytonosság, vagyis az, hogy technikailag és zeneileg milyen szinten van az a bizonyos hangszeres növendék, azt egy tanárnak meg kell tudni úgy ítélni, hogy ne terhelje meg olyan feladatokkal, amelyek inkább gátolnák, mint segítenék a fejlődését, annak ellenére, hogy adott esetben mondjuk el tudná játszani már a konziban a Brahms Hegedűversenyt, de messze nincs azon a biztos technikai, érzelmi és zenei szinten, hogy ezt érdemben megtegye. Azok után pedig, hogy egy ilyen nehézségű darabot már megtanított a növendéknek, a tanár nem fog visszanyúlni olyan etűdökhöz, olyan előadási darabokhoz és olyan koncertekhez, amelyeket a növendék viszálypésként él meg. Személy szerint én egy sokkal alaposabb zenei és technikai képzést tartanék helyesnek a középfolkon és a Zeneakadémián egyaránt, amelyben a zenekari játék és a zenekari művész fogalma ismét elismert és rangos cél lehet.

(Kaizinger Rita)

Rengeteg kamarazenét kell játszani

– Beszélgetés Almási Zoltánnal, a Berliini Filharmonikusok hegedűművészeivel

Almási Zoltán hegedűművész

1980-tól 1989-ig Halász Ferenc

növendékeként a Liszt Ferenc Zene-

művészeti Főiskolán. 1987-ben az

Országos Flesch Károly hegedű-

versenyen harmadik helyezést ért el,

a Weiner Leó kamarazenei versenyen

pedig első díjat kapott.

1988–89-ben az Ifjúsági Világzenekar

koncertmestere volt.

1989 szeptemberében elnyerte

a Berliini Filharmonikusok Karajan-

ösztöndíját, 1991-től a Berliini

Filharmonikusok tagja.

1993-ban három másik kollégájával

megalapította az APOS-Quartettet,

amelynek primáriusa.

2000-től a Karajan-Akadémia tanára.

A Berliini Barokk Szólisták tagja.

I Sokak számára úgy tűnik, hogy a magyar hegedűsök mintha kevesebb eséllyel jutnának be híres külföldi zenekarokba, mint mondjuk rézfúvós kollégáik. Ön is osztja ezt a véleményt?

– Nem ismerem az erre vonatkozó statisztikákat, tehát nem tudom megmondani, hogy ez valóban így van-e. Az első dolog azonban, ami ezzel a kérdéssel kapcsolatban válaszként felötlik bennem, az egy nagyon profán magyarázat. Én is nagyon sokat gondolkoztam ugyanis azon, hogy miért lett sokkal nehezebb elnyerni egy állást ma, mint azelőtt. És nem csak a magyar hegedűsök számára. Én nem hiszem, hogy ez a probléma kizárólag a magyar hegedűsöket érinti, mert ugyanolyan nehéz ma egy német, egy osztrák, vagy olasz hegedűsnek valamelyik élvonalbeli európai zenekarba bekerülni, mint magyar pályatársának. Mára ez európai problémává vált.

I Mi ennek az oka?

– Egész egyszerűen az, hogy rendkívüli mértékben kinyíltak a határok. Ma egy olyan globalizált világban élünk, ami harminc vagy húsz évvel ezelőtt még ismeretlen volt. Ennek következtében olyan mennyiségben öntik el Európát a magasan képzett, kiváló adottságokkal rendelkező ázsiai hegedűsök, ami komoly konkurenciát jelent az európaiak számára. A rézfúvósokat azonban még nem érte el ez a hullám.

I Tulajdonképpen ezzel azt akarja mondani, hogy a híres európai hegedűiskolák néhány generáció alatt megteremtették a saját konkurenciájukat?

– Mostanában nagyon sokat tanítottam Japánban, sokat tanítottam koreaiakat Berlinben és most szeptemberben is hozzájuk készülök Koreába. Egyértelmű számomra, hogy ez a fajta harminc éves, jól felépített munka, ami a Kodály-módszerrel vette kezdetét Japánban – ahol már a hatvanas években elkezdték bevezetni a Kodály-módszert –, mostanában hozza meg gyümölcsét. Ha megnézzük a jelentősebb európai zenekarokat – és ennek

az adatnak erre a beszélgetésre készülve konkrétan utána néztem –, feltűnő, hogy egyre több az ázsiai muzsikussal, ami régebben nem volt jellemző. Zenekaronként – ha például a zürichi Tonhallét mint az egyik jelentős európai zenekart említem –, a két zenekari csoportban, tehát a prímében és a szekundban, hét ázsiai hegedűs van, ami azt jelenti, hogy japánok, kínaiak, koreaiak és van még néhány tajvani is. Nálunk is az én volt tanárom – ő koncertmester –, japán. De ő másik generációhoz tartozik, harminc éve került be. Viszont akit most fölvevünk, ő is japán. Van egy japán kollégám, aztán van egy szőlőbrácsás – ő is a negyvenes generációhoz tartozik most –, aki szintén japán. A Berliini Szimfonikus Zenekar koncertmestere kínai. Megnéztem az Nord-Deutsche Rundfunkot, a West-Deutsche Rundfunkot, a nagy német zenekarokat, mindenhol 5-6 ázsiai játszik, ami a két hegedűszólam 35-40 fős létszámát alapul véve – van ahol még kevesebben vannak – közel 20%. Ennek alapján el tudom képzelni, hogy az európai nagy zenekarokban csak a hegedűsöket figyelembe véve pillanatnyilag körülbelül nyolcvan-kilencven olyan állás van, amit ázsiai hegedűsök töltenek be. Ehhez járul továbbá, hogy időközben Kelet-Európa is kinyílt. Ha összevetjük tehát azzal, hogy régebben miért volt sikeresebb külföldön a magyar hegedűs társadalom, akkor azt az is magyarázza, hogy az orosz hegedűsök közül akkoriban csak a szólisták jutottak el Európába. Az orosz hegedűiskola pedig napjainkban is ontja a jobbnál jobb hegedűsöket.

I Ráadásul az oroszok legtöbbször már részben vagy egészben a főiskolai tanulmányaikat is nyugat-európai zeneakadémiákon végzik, tehát nem a diploma után ismerkednek meg azzal a zenei közeggel, ahol később majd el szeretnének helyezkedni.

– Igen, de ez az ázsiaiakra is vonatkozik, mert nagyon sok ázsiai már nem onnan jön ide, hanem Európában folytatja a tanulmányait, európai tanártól. Akik pedig nem jönnek Európába, hanem ott maradnak, és ott tanulnak, ők is olyan mester-

kurzusokra járnak, és mi általunk, európai zenészek által is olyan sokat tanulnak, hogy valóban elmondhatjuk, hogy mi, akik oda járunk tanítani, tulajdonképpen a saját konkurenciánkat neveljük ki. Én úgy látom - és hangsúlyozom, hogy semmiféle statisztikai adat nem áll a rendelkezésemre -, hogy ez nem magyar, illetve magyarországi jelenség. Tehát nem arról van szó, hogy válságban lenne a magyar hegedűoktatás. Éppen most beszélgettem németekkel: nagyon sok olyan, nálunk Orchesterakademie-t végzett tehetséges hegedűs van, aki azt mondja, hogy „persze mindig mondják, hogy jó vagyok és dicsérnek...”, és valóban hallom, hogy jó hegedűs. Ugyanakkor jönnek ötvenesével, hatvanasával japán meg koreai hegedűsök, akik mind a mai napig 10-12 órát gyakorolnak, minden vágyuk hogy Európába kerüljenek, vagy már itt tanulnak két-három éve, tehát jó előre úgy szervezték az életüket, hogy majd Európában folytathassák azt. Ott van a hangszerpark, ami hatalmas különbség. Vagyis pénz. A japán szülők, a koreai szülők olyan hangszereket, hátszázgot tudnak biztosítani a zenetanuláshoz, amellyel az európai átlag nem versenyezhet.

■ *Nyilván a középosztály, illetve attól felfelé*

– Igen, és hatalmas számban vannak. Sapporóban tanítottam négy évig kurzuson nyaranként két hetet, ami azt jelentette, hogy a Csendes-óceáni térségből kikerülő hegedűs utánpótlás, tehát amerikaiak és ázsiaiak alkották a zenekarokat. Olyan hangszerekkel jelentek meg és olyan manuális tudással, hogy 16-17 évesen például olyan technikai problémákat oldanak meg ezek az ázsiai lányok, ami korábban elképzelhetetlen lett volna. Ott ugyanis 90%-ban lányokból áll ma már egy zenekar. Olyanfajta szociológiai és demográfiai átalakulás ment végbe az utóbbi évtizedekben, ami azt eredményezte, hogy hatalmas harc alakult ki az állásokért. Mindez a fúvós hangszereknél még nem érezteti hatását, mert az ázsiai konkurencia elsősorban a vonósok, illetve a zongoristák között jelent meg.

■ *Ennek Ön szerint mi az oka?*

– Erre is a gender-kérdésben kell keresni a választ. Aki Ázsiában ma zenét tanul és nem informatikával foglalkozik vagy nem business-man lesz, az nő. Régebben ez

Európában is többnyire így volt, de Ázsiában abszolút ez a jellemző. És meggyőződésem, hogy ez a fajta változás tíz-tizenöt év múlva a latin-amerikai piacot is el fogja érni. Ott egy tudatos, tervszerű felépítmény van kialakulóban, ami most Gustavo Dudamellel kezdődik. Találkoztam ezekkel a venezuelai gyerekekkel, mert voltak Berlinben és játszottak. Nagyon sok kollégám kijár oda tanítani. Tehát ha időt, pénzt, tudást investálnak a zeneoktatásba, akkor az előbb utóbb meghozza a gyümölcsét, és én ezt látom most az ázsiaiaknál. Abból, hogy az ázsiaiak tulajdonképpen Európában most sokkal inkább jelen vannak, mint régebben, az következik, hogy az európaiak sokkal nehezebben vetik meg itt a lábukat, de ez nem csak magyar jelenség. Német kollégákat látok, akik tíz évig várnak egy állásra, kiegészítő állásokba mennek, és a végén elmennek külföldre. De hát ez a futballban ugyanígy van. Harminc évvel ezelőtt a Bayern München tizenegy német játékosból állt, többnyire müncheniből vagy legalábbis bajorból. Igaz, hogy most megint egy olyan időszakot élünk, ahol ismét valamivel több német van, de közben, tíz évvel ezelőtt a Bayern München úgy állt fel, hogy az Oliver Kahn volt a kapus, és mellette tíz külföldi játszott. Állandóan változik a világ, és az által, hogy Európa elvesztette a gazdasági vezető szerepét az Egyesült Államokkal együtt, vagyis a nyugati civilizáció ezt a gazdasági szerepet már réges-régen elvesztette Ázsiával szemben, és Ázsia kulturálisan is ugyanígy felemelkedett.

■ *Említette az Önöknél működő Orchesterakademie-t. Nálunk ilyen nincs, és nem is nagyon tudunk róla sokat...*

– Nem csak a Berliini Filharmonikusoknál van ilyen, hanem időközben talán már valamennyi német nagyzenekarnál működik. Tulajdonképpen ez egy ösztöndíj fiatal, tehetséges, arra érdemes zenészeknek 23 és 25 év között, vagyis röviddel a diploma előtt, vagy után. Gyakorlatilag arról van szó, hogy az ösztöndíj fejében kiképzik őket, vagyis az ott játszó muzikusok egyéni, kamarazenei és zenekari oktatást adnak ezeknek a fiataloknak, és természetesen játszanak a zenekarban is. Néha még keresnek is hozzá egy kis pénzt, de itt nem arról van szó, hogy ők fizetést kapnak. Ez nem más, mint egy posztgraduális képzés, amikor már túl vannak az alapképzésen, vagyis nem kell

megmondani, hogy merre van a lefelé meg a felfelé, és nagyon komoly felvételi követelmények alapján lehet csak bejutni. Én ezt kaptam meg először, amikor Berlinbe jöttem. Tehát én Magyarországról nem úgy kerültem a Berliini Filharmonikusokhoz, hogy ismeretlenül, mert úgy nehéz lett volna. Már maga a meghívás is nagyon nehéz.

■ *De feltételezem, hogy az Orchesterakademie-re talán könnyebb jelentkezni...*

– Az Orchesterakademie-re természetesen könnyebb jelentkezni, mert ott egyetlen helyre például tizenhatan játszottunk. Ami persze nem azt jelentette, hogy tizenhatan adtuk be a jelentkezésünket, hanem körülbelül negyvenen vagy ötvenen, és ebből tizenhatot hívtak meg. Ennek körülbelül a fele volt angol, illetve német. Az ázsiaiak akkor még ritkaságszámba mentek. Főleg Közép- és Nyugat-Európából jöttek pályázók. Én akkor megkaptam ezt az ösztöndíjat, ami semmi garanciát nem jelentett arra, hogy én oda bekerülök, mint ahogy az ösztöndíjasoknak csak egy nagyon kis része marad ott, viszont arra garanciát jelent, hogy megismer az ember egy bizonyos zenekari kultúrát, egyfajta hagyományt. Egy hagyományt ugyanis sokkal könnyebb ápolni akkor, ha az ember tisztában van vele, hogy mi az, amit ápolni kell.

■ *Ezért cserében teljesíteni kell egy bizonyos szolgálatszámot?*

– Igen, ezért van egy bizonyos szolgálatszám, amiért az ember annyi fizetést kap, ami éppen a lakbérre elég, valamint arra, hogy ne haljon éhen. Viszont az e fölötti szolgálatszámot korrektül kifizetik.

■ *Úgy, mintha kiegészítőt bírtak volna?*

– Igen, pontosan úgy. Viszont az nincs garantálva, hogy majd hívják az embert. Itt is nagy különbség van. Az állandó tagok megismerik a jelölteket, látják, hogy mennyire bevethetők, mennyire gyorsak. Szerintem a próbajáték rendkívül tökéletes dolog. Kizárólag arról ad információt, hogy mennyire tehetséges valaki, milyen manuális képességei vannak, az általános hegedűsi és zenei képességeiről ad valami fajta képet, arról azonban, hogy mennyire képes beilleszkedni valaki egy zenekarba, arról nem. Persze egy próbajáték alapján ezt nagyon nehéz megítélni,

de vannak helyek, és nem szívesen tévednék, de azt hiszem a Fesztiválzenekarban is volt egy időszak, amikor beültették kamarazenélni a muzsikusokat. Abból azért már valamit le lehet mérni, annak ellenére, hogy a kamarazene azért másfajta zenélés, mint a zenekar. Más a hangképzés, másra kell figyelni. Ez a fajta hullámlázása az offenzív és defenzív játéknak, ami a zenekari játék jellemzője sokkal komplexebb attitűdöt kíván meg. Ezer antennával kell rendelkeznie egy zenekari zenésznek. Viszont a kamarazenélés már sokkal közelebb áll ehhez, hiszen azt a fajta készséget, hogy egy tempóváltásnál, vagy egy agogikánál, amit kvartettezés közben a másik három előadó csinál, a negyedik mennyire veszi át, itt már sokkal jobban le lehet mérni. Az Orchesterakademie-n ezek azok a dolgok, amelyeket tesztelnek, miközben persze az ösztöndíjasok ezeket ott meg is tanulják.

■ Ezek szerint van olyan, aki bekerült az Orchesterakademie-re, foglalkoznak is vele, de kiegészítőként őt nem hívják, míg mondjuk a társát igen?

– Pontosan. Sőt, hogy egy konkrét példát mondjak, volt olyan akadémistánk, akire a szólam egy része azt mondta, hogy nem tart rá igényt, mert nem tud vele együtt dolgozni. Ilyen előfordul. Ez persze nem azt jelenti, hogy az akadémistáktól ugyan azt várjuk el, mint azoktól, akik 15-20 éve a zenekarban játszanak, de meg kell felelni egy bizonyos nívónak. Vagy időközben kiderül például, hogy idegileg nem bírja a terhelést, de millió ilyen dolog előadódhat.

■ Nálunk még mindig azért kárboztatják az akadémiai oktatást, hogy ott változatlanul szólistaképzés folyik. Önnek mi erről a véleménye?

– Szerintem hatalmas nagy hiba. Magyarország egy kicsi ország kevés lehetőséggel. Ami nem azt jelenti, hogy a szólistaképzésnek nincsen létjogosultsága, teljesen természetes, hogy van. De valahol 20-21 éves kor környékén következik be az illúzióvesztés a legtöbb zenésznél. Mindenki arra készül – és hazudik, aki nem –, hogy elképzelni magát a Zeneakadémia Nagyszínházában, most már a MüPában, amint Brahms-koncertet játszik. Valamikor fel kell ismerni, hogy tehetséges vagyok, jól is hegedülök, de soha nem fog megtelni miattam a Nagyszínház.

■ Ebben a felismertetésben mennyi szerepe van a tanárnak?

– Igazából ez egy olyan téma, ami szerintem borzasztó nehéz, és megint csak találkozunk egy olyan problémával – erről beszélgettünk most éppen Simon Rattle személyi titkárával, aki szintén muzsikus –, hogy érdekellentét van a tanár és a növendék között, mert a tanárnak eredményt kell felmutatnia. S a tanár eredményességét elsősorban azon mérik le, hogy az adott növendék éppen hányadik Paganini-koncertet, vagy éppen a Brahms-koncertet játssza. Tehát a pillanatnyi dicsőséget igyekszik learatni, és nem a jövőt nézi. A problémát az okozza, hogy fel kell ismerni, hogy lehet, hogy ez a növendék 20-21 éves korában remekül fog Bruch-koncertet játszani, csak az nem fog sehová vezetni. Csemegeuborkákat csinál nagy uborka helyett. Tehát nagyon finom, de úgy fog maradni. És élete végéig frusztrált ember lesz, aki a szólistakarriertől nagyon távol kerül, viszont soha nem részesült abban a kamara- illetve zenekari kiképzésben, ami arra predesztinálná, hogy később eséllyel pályázzon egy zenekari állásra. Egyébként ez egy orosz probléma, az oroszok a mintapéldái ennek. Nekem volt két orosz kollégám, egyik sincs már a zenekarban.

■ Milyen esélyekkel pályázhat, mondjuk a Berliini Filharmonikusoknál egy külföldi a próbajátékon?

– Mindenhol, ahol emberek vannak, léteznek különböző érdekek, ellentétek. Ami viszont nálunk a próbajáték-meghívást és a próbajáték lebonyolítását illeti, annál korrektebb dolgot én még nem láttam és nem hallottam sehol. Annyira előítélet-mentes a zenekar, hogy bárhonnan jöjjön valaki, és akár ismerjük, akár nem, ha valaki nagyon jól játszik, akkor nyert ügye van. Tele van a zenekar olyan kollégákkal, akik kívülről jöttek, nem ismerjük, nálunk soha órát nem vett, ismeretlenül felvettük és utána vagy bevált, vagy nem. A zenekar olyan, mint egy hajó. Megy előre az ismeretlen felé. Aztán egyszer csak egy kicsit megdől, vagy jobbra, vagy balra. És abban a pillanatban reagálni kell: fej föl, fül kinyit! Valamifajta defenzív játékmódra van szükség. Abban a pillanatban nagyon oda kell hallgatni és meg kell menteni! Tizedmásodpercekről van szó. Itt nem lehet perceket hezitálni. Az Orchesterakademie-n ezt lehet megtanulni.

■ Ha valaki végül is belátja, hogy nincs reménye szólistakarrierre, de szívesen bekerülne egy jó zenekarba, akkor mit tegyen?

– Véleményem szerint kamarázzon, amennyit tud. A kamarazenében – vonósok esetében leginkább a triótól a szextettig – kinyílnak olyan csatornák, amelyek fejlesztik azokat a képességeket, amelyekre a zenekari játékban is szükség van. Végtelenül gazdag és változatos a kamarazenei repertoár. Vegye komolyan a kamarazene-oktatást! Véleményem szerint a képzés legfontosabb része a legtöbb muzsikus számára. Hacsak nem arról van szó, hogy egy egészen különleges képességű ember, aki nagyon komoly eséllyel pályázik arra, hogy egy karriert befusszon. Ami persze még akkor sem biztos, hiszen bármi történhet. De aki látja magában a tehetséget, azt az érzéket, hogy jó muzsikussá váljon, de nincs meg benne az a többlet, ami őt szólistává tenné, annak a számára a kamarazene az, amit a felismerés pillanatától kezdve a legintenzívebben kellene művelnie.

■ Végül is Ön szerint akkor milyennek kell lenni egy sikeres próbajátékhoz, inkább szólistának, vagy inkább kamarazenésznek?

– Magán a próbajátékon természetesen inkább szólistának. Félreértés ne essék, itt nem valamiféle magamutogató paradicsommadár egyéniségről van szó. Hanem nagyon jó képességekkel rendelkező, annyira azért szólistatípusú egyéniségről, hogy a koncertet megjeleníthesse, jól játssza, de valójában mindenki arra kíváncsi, hogy hogyan építhető be egy csapatba. Tehát a Brahms-koncert nem mérce, hanem eszköz. Eszköz arra, hogy lemérhető legyen, hogy milyen szinten hegedül valaki. Ebben az esetben tehát az, hogy elnyeri-e az állást, az inkább azon fog eldőlni, hogy mennyire játssza jól a Brahms-koncertet, de hogy megtartja-e az állást, az már azon az általános zenekari kultúrán múlik, amit szerintem az Orchesterakademie tanulmányi ideje alatt és emellett végzett különböző kamarazenei mesterkurzusokon magába szívott. De mindennek akkor lesz jelentősége, ha már megkapta az állást. Tehát egy örökös logikai paradoxonról van szó, amivel sajnos együtt kell élni annak, aki zenekarban óhajt muzsikálni. De ez adja a szépségét és a változatosságát is.

Pályázati felhívás kiemelt művészeti célok megvalósításának támogatására zenekarok és énekarok részére

A pályázat kiírója (támogató):

Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI)

A pályázat célja

Az EMMI az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény (Emtv.) 21. §-a alapján nyílt pályázatot ír ki *kiemelt művészeti célok megvalósításának* támogatására zenekarok és énekarok részére.

A pályázat keretösszege, pénzügyi forrása

A pályázati keretösszeg a Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény alapján 34 720 000 Ft. A keretösszegeből 250 000 Ft a pályázat elbírálásában részt vevő szakértői testületi tagok tiszteletdíjára fordítandó.

A pályázatok támogatására **34 470 000 Ft** fordítható.

A pályázat keretösszege az EMMI 2013. évi költségvetésében a 20/13/5 „Az előadó-művészeti törvény végrehajtásából adódó feladatok (működési és művészeti pályázatok)” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzaton rendelkezésre áll.

A támogatásra fordítható keretösszegek megoszlása

1. altéma: 10 000 000 Ft

2. altéma: 24 470 000 Ft

A bírálatra felkért szakértői testület a beérkezett pályázatok függvényében az altémák keretösszegeit módosíthatja.

A pályázaton elnyerhető támogatási összegek: a támogató nem határoz meg minimum és maximum elnyerhető támogatási összeget.

A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás.

A finanszírozás módja: előfinanszírozás.

A pályázók köre: mindkét pályázati altémában az a zenekar vagy énekar pályázhat, amely megfelel az Emtv. 44. § 5., 7., 8., 18., 19., 25., 32. és 38. pontjában meghatározott, a pályázóra vonatkozó feltételeknek.

Nem részesülhet támogatásban az a pályázó, amely a korábbi év(ek)ben az EMMI illetve jogelődjei és a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) által nyújtott, lejárt határidejű támogatással nem számolt el, azt nem a célnak megfelelően használta fel, illetve az elszámolást a támogató egyéb tartalmi, formai problémák, hiányosságok miatt nem fogadta el.

A megvalósítás időszaka: 2013. április 1. – 2014. március 31.

Azokhoz a szakmai programokhoz,

amelyekhez a pályázó a 2012. évi kiemelt művészeti célú EMMI által meghirdetett pályázaton támogatást nyert, kiegészítő támogatás nem igényelhető!

A pályázat benyújtásának határideje

A pályázatok postára adásának határideje: a pályázati kiírásnak az NKA portálján történő megjelenésétől számított 30. naptári nap, a jelen pályázati felhívás esetében **2013. május 16.**

A pályázat kezelője: Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága (a továbbiakban: NKAI) **Nevezési díj, saját forrás**

A pályázat benyújtásához nevezési díjat nem kell fizetni.

A támogatás igényléséhez saját forrás igazolása nem szükséges.

Nem igényelhető támogatás felújításra, nagy értékű eszközbeszerzésre, természetbeni hozzájárulásokra, érdek-képviselői vagy szakmai szervezeti tagdíjra és pályázati nevezési díjra.

A pályázat tartalmi elemei

1. Pályázati adatlap

Az adatlap letölthető az NKAI portáljának nyitó oldalán (www.nka.hu), a jobboldali sávban elhelyezett „EMMI Fejezeti kezelésű pályázattal” menüpont alatt, az aktuális pályázati felhívások almenüpontból.

2. A pályázati adatlapoz kötelezően csatolandó dokumentumok:

1. költségkalkuláció (a Pályázati adatlap 1. számú melléklete)
2. jogi dokumentáció (a Pályázati adatlap Kitöltési útmutatója szerint). A jogi dokumentáció hiánypótlása nem lehetséges!
3. az adott altémára vonatkozó, kötelezően csatolandó szakmai anyag

Pályázatot benyújtani a következő két altémában lehet:

1. altéma

A pályázat célja: nemzetközi fesztiválon, meghívás alapján teljesítendő külföldi vendégjátékon, koncertturnéval való részvétel

Pályázati keretösszeg: **10 000 000 Ft**

Támogatás igényelhető:

- alkotók, közreműködők, előadók tiszteletdíjára, és annak járulékaira,
- szállásköltségre,
- útiköltségre,
- szállításra,
- biztosításra,
- részvételi díjra, regisztrációra, nevezési díjra,
- bérleti díjra,
- reklám- és PR-költségre.

A pályázatához csatolni kell:

- a fesztivál meghívóját, programját,
- a koncertturné szakmai, logisztikai és gazdasági tervezetét.

Egy pályázó egy pályázatot nyújthat be az altémára, melyben több támogatási célt is megjelölhet.

A költségkalkulációt annyi példányban kell elkészíteni, ahány támogatási célra nyújtják be a pályázatot, majd a rész-költségkalkulációkat egyetlen költségkalkuláción összesíteni kell!

2. altéma

A pályázat célja: hangversenyprogramok, ifjúsági koncertek, kortárs zenei bemutatók megrendezése

Pályázati keretösszeg: **24 470 000 Ft**

Támogatás igényelhető:

- alkotók, közreműködők, előadók tiszteletdíjára, és annak járulékaira,
- szállásköltségre,
- útiköltségre,
- szállításra,
- bérleti díjra,
- jogdíjra,
- reklám- és PR-költségre.

A pályázatához csatolni kell a hangverseny, hangversenysorozat programját, fő közreműködőit, tervezett időpontját, helyszínét.

Egy pályázó egy pályázatot nyújthat be az altémára, melyben több támogatási célt is megjelölhet.

A költségkalkulációt annyi példányban kell elkészíteni, ahány támogatási célra nyújtják be a pályázatot, majd a rész-költségkalkulációkat egyetlen költségkalkuláción összesíteni kell!

A pályázatban leírt és a pályázati eljárásban keletkező adatok közérdekű adatoknak minősülnek. *A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény* alapján a pályázat meghatározott adatait a kiíró az NKAI-n keresztül közzéteszi a www.kozpenzpalызat.gov.hu honlapon.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 4/2013. (I. 31.) EMMI utasítás alapján az emberi erőforrások minisztere nevében eljárva:

Halász János
kultúráért felelős államtitkár s. k.

További részletek:

http://www2.nka.hu/pages/emmi/aktualis_palyazati_felhivasok/zenekarok-enekkarok/zenekarok-enekkarok.pdf

BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 5. vasárnap 19.30

Bartók Béla

Nemzeti Hangversenyterem

Zene plusz ...

Mendelssohn: Szentivánéji álom
Vez.: Hollerung Gábor

Május 19. vasárnap 19.30

Bartók Béla

Nemzeti Hangversenyterem

Énekel az ország

Mozart: Requiem
Kodály: Psalmus Hungaricus
Vez.: Hollerung Gábor

Május 24. péntek 19.00

**Klauzál Gábor Budafok-Tétényi
Művelődési Központ**

Budafoki Hangversenyesték

A ritmustól a tánczenéig
Km.: A Budafoki Dohnányi
Zenekar ütőegyüttese
Harmonia Garden

Május 25. szombat 19.30

**MOM Kulturális Központ (1124
Budapest, Csörsz u. 18.)**

Universitas

Szabados: Időzene
Haydn: 44. (Gyász) szimfónia
Bartók: Divertimento
Hangversenymester: Berán Gábor

Június 1. szombat 19.30

**Nyíregyházi Kodály Zoltán
általános iskola koncertterme**

Brahms: Német requiem
Km.: Nyíregyházi Cantemus
Vegyeskar
Budafoki Dohnányi Zenekar
Vez.: Hollerung Gábor

DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 10. 19.00

Tavaszi bérlet 7.

„Felcsendül a TV Híradó egykori
szignálja is”

A zenekar által meghirdetett

zeneszerző-verseny díjazott darabja

Beethoven: 3. c-moll zongoraver-
seny Op. 37
Schumann: 2. C-dúr szimfónia Op. 61
Km.: Zsoldos Bálint (zongora)
Vez.: Deák András
Műsorvezető: Zelinka Tamás

GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Május 9., csütörtök, 19.00

Győr, Richter Terem

Sándor-bérlet

*Népszerű filmzenék Wagnertől John
Williamsig.*

Star Wars
Harry Potter
Indiana Jones
Jurassic Park
Titanic

Vissza a jövőbe
Karib-tenger kalózai
Volt egyszer egy vadnyugat...stb
Vez.: Hollerung Gábor

Május 10., péntek, 19.00

Győr, Richter Terem

Varga-bérlet

*Népszerű filmzenék Wagnertől John
Williamsig*

(Star Wars, Harry Potter, Indiana
Jones, Jurassic Park, Titanic, Vissza
a jövőbe, Karib-tenger kalózai,
Volt egyszer egy vadnyugat...)
Vez.: Hollerung Gábor

Május 16., csütörtök, 19.00

Győr, Richter Terem

Richter-bérlet

A. Vivaldi: A négy évszak
F. Schubert: V.(B-dúr) szimfónia
D.485
Vez.: Bényi Tibor
Km.: Nagy Zsuzsa, Daniela Galler,
Györe Nóra, Horváth István –
hegedű

KODÁLY FILHARMÓNIA DEBRECEN

Május 9., csütörtök 19.30

Bartók terem

Yaron Gottfried vendégszereplése

Aharon Harlap (Yaacov Barzilai):
My Father will no longer bless the
bread
Geroge Gershwin: Rhapsody in Blue
Leonard Bernstein:
Chichesteri zoltárok
Kodály Kórus Debrecen (karigaz-
gató: Pad Zoltán)
Nagyvárad Állami Filharmónia
Énekkara (karigazgató: Lászlóffy
Zsolt)
Kodály Filharmonikusok
Debrecen
Vezényel és zongorán
közreműködik: Yaron Gottfried

Május 13., hétfő 19.30

Békéscsaba, Csabagyöngye

Kulturális Központ

Wagner-Beethoven-est

Nürnbergi mesterdalnokok – nyitány
Nagypénteki varázs
Trisztán és Izolda – előjáték és
Izolda szerelmi halála
L.v. Beethoven: III. (Esz-dúr)
„Eroica” szimfónia op.55.
Sümei Eszter – ének
Kodály Filharmonikusok
Debrecen
Vez.: Somogyi-Tóth Dániel

Május 15., szerda 15.00

Debrecen, Bartók terem

*Vivaldi: Négy évszak – ifjúsági
koncert*

Kodály Filharmonikusok
Debrecen
Műsorvezető: Zsengellérné Varga
Valéria

Május 15., szerda 13.00

Debrecen, Bartók terem

*Vivaldi: Négy évszak – ifjúsági
koncert*

Kodály Filharmonikusok
Debrecen
Műsorvezető: Zsengellérné Varga
Valéria

Május 16., csütörtök 10.00

Debrecen, Bartók terem

*Vivaldi: Négy évszak – ifjúsági
koncert*

Kodály Filharmonikusok

Debrecen

Műsorvezető: Zsengellérné Varga
Valéria

Május 16., csütörtök 15.00

Debrecen, Bartók terem

*Vivaldi: Négy évszak – ifjúsági
koncert*

Kodály Filharmonikusok
Debrecen
Műsorvezető: Zsengellérné Varga
Valéria

Május 21., kedd 19.00

Nyíregyháza, Kodály terem

Wagner-Beethoven-est

Nürnbergi mesterdalnokok-nyitány
Nagypénteki varázs
Trisztán és Izolda - előjáték és
Izolda szerelmi halála
L.V. Beethoven: III. (Esz-dúr)
„Eroica” szimfónia op.55.
Sümei Eszter – ének
Kodály Filharmonikusok
Debrecen

Május 28., kedd 14.00

Debrecen, Bartók terem

*Vivaldi: Négy évszak – ifjúsági
koncert*

Kodály Filharmonikusok
Debrecen
Műsorvezető: Zsengellérné Varga
Valéria

Június 8., szombat 19.30

Református Nagytemplom

J.S. Bach: h-moll mise BWV 232
Bach: h-moll mise BWV 232
Julia Sophie Wagner, Bakos
Kornélia, Kálmán László, Tobias
Berndt – ének
Kodály Kórus Debrecen
Kodály Filharmonikusok
Debrecen
Vez.: Helmuth Rilling

Június 13., csütörtök 19.30

Bartók terem

Dohnányi-Dvořák-est

Dohnányi Ernő: Szerenád – zene-
kari változat op.10
Antonín Dvořák: E-dúr szerenád
op.22
Vezényel: Bényi Tibor
Műsorvezető: Zsengellérné Varga
Valéria
Vezényel: Erdélyi Dániel

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 7., kedd 15.30

Magyar Nemzeti Múzeum

*Molnár Ágnes ének-diplomakoncert-
je*

R. Strauss-dalciklusok,
S. Rachmaninov-dalválogatás,
Puccini-áriák
Vez.: Kesselyák Gergely

Május 11. (szombat)

10.00 és 11.30

Magyar Nemzeti Múzeum

Unokák és nagyszülők bangversenyei
Mire való a karmester?
W.A. Mozart: C-dúr (Jupiter)
szimfónia
Vez.: Csaba Péter

Május 15. (szerda) 19.30

Művészetek Palotája BBNH

Szöke Tibor-mesterbérlet

C. Debussy: Noktürnök (Felhők,
Ünnepek)
M. Ravel: G-dúr zongoraverseny
M. Ravel: Zongoraverseny bal
kézre
A. Roussel: Bacchus és Ariadne
– 2. zenekari szvit, op. 43
Km.: Jean-François Heisser
Vez.: Csaba Péter

Május 24. (péntek) 19.00

Olasz Kultúrintézet

Lukács Miklós-bérlet

Dohnányi E.: Szimfonikus percek
J. Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
A. Dvořák: VIII. szimfónia, op. 88
Km.: Csökmei Margit
Vez.: Héja Domonkos

Május 31. (péntek) 18.00

Festetics Palota Tükörterme

Festetics-bérlet

J.S. Bach: h-moll szvit BWV.1067
W.A. Mozart: A-dúr szimfónia,
K.201.
L. van Beethoven: f-moll
vonósnyégyes, op. 95.
Km.: Oross Veronika Vez.: Takács-
Nagy Gábor

Június 7. (péntek) 19.00

Olasz Kultúrintézet

Erdélyi Miklós-bérlet

E. Schneider: Gordonkaverseny
(Dugud) –
magyarországi bemutató
G. Mahler: IV. szimfónia
Km.: Rácz Rita, Fenyő László
Vez.: Csaba Péter

Június 8. (szombat) 11.00

Olasz Kultúrintézet

Varga László-bérlet

E. Schneider: Gordonkaverseny
(Dugud) – magyarországi
bemutató
G. Mahler: IV. szimfónia
Km.: Rácz Rita, Fenyő László
Vez.: Csaba Péter

Június 21. (péntek) 18.00

Festetics Palota Tükörterme

Festetics-bérlet

G. Verdi: Quartet
B.Britten: Lachrymae
S.Prokofjev: Nyitány héber
témákra, op. 34
S.Prokofjev:
Klasszikus szimfónia, op. 25

Június 24-29. curtis napok

*A Curtis Intézet (USA) kurzusokkal
és koncertekkel egybekötött
bemutatózó hete*

Km.: Kökényessy Zoltán
Vez.: Angelo Cavallaro

Július 11., csütörtök 20.30

Vajdahunyadvári nyári koncertek
Beethoven-est

MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 6. 19.00

Miskolc, Művészetek Háza

Szezonbérlet

Mozart: d-moll zongoraverseny
Beethoven: IX. d-moll szimfónia

Miskolci Szimfonikus Zenekar
Km.: Nemzeti Énekkar
Zongora: Falvai Katalin
Ének: Fodor Beatrix, Bakos Kornélia, Kálmán László, Kovács István
Vez.: Kovács László

Május 13. 19.00

Miskolc, Művészetek Háza

Népszerű Bérlet

Ravel: Lúdanyó meséi
Bizet: C-dúr szimfónia
Debussy: Három Nocturne – Felhők, Ünnepek
Ravel: Bolero
Miskolci Szimfonikus Zenekar
Vezényel: Gál Tamás

Június 20. 17.00 és 19.00

Miskolci Nemzeti Színház,

Nyári Színház

Promenáde koncertek

Műsoron: népszerű nyitányok, polkák, keringők
Miskolci Szimfonikus Zenekar
Vezényel: Kovács László

NEMZETI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Május 9. csütörtök 19.30

Bartók Béla

Nemzeti Hangversenyterem

Pjotr Iljics Csajkovszkij: Vonósszerenád
Dmitrij Sosztakovics: XIII. szimfónia, op.113 („Babi jar”)
Km.: Fokanov Anatolij – bariton
a Nemzeti Énekkar Főfőkara (karigazgató: Antal Mátyás)
Honvéd Főfőkar (karigazgató: Strausz Kálmán)
vez.: Michail Jurowski

Május 14. kedd 19.30

Bartók Béla

Nemzeti Hangversenyterem

JOHANNES BRAHMS: II. B-dúr zongoraverseny
Km.: Denis Kozhukhin – zongora
George Enescu:
II. A-dúr szimfónia
Vez.: Kocsis Zoltán

PANNON FILHARMONIKUSOK – PÉCS

Május 2., csütörtök 19.00

Kodály Központ

A zongora arca: Frankl Péter
Mozart: Don Giovanni – Nyitány
Schumann:
a-moll zongoraverseny
Schubert-Vass András:
A halál és a lányka – a vonós-
négyes szimfonikus zenekari
változata
Km.: Frankl Péter – zongora
Vez.: Vass András

Május 4., szombat 19.30

Művészetek Palotája

A zongora arca: Frankl Péter
Mozart: Don Giovanni – Nyitány
Schumann:
a-moll zongoraverseny
Schubert-Vass András:
A halál és a lányka – a vonós-

négyes szimfonikus zenekari
változata
Km.: Frankl Péter – zongora
Vez.: Vass András

Május 3., péntek 18.00

Kodály Központ

Segítség, komolyzene!

Schubert-Vass András:
A halál és a lányka – a vonós-
négyes szimfonikus zenekari
változata

Május 11., szombat 18.00

Kodály Központ

Az év tehetése: Bencze Csaba

Debussy: Egy faun délutánja
Bourgeois: Harsonaverseny
Mendelssohn: Szentivánéji álom
Km.: Bencze Csaba – harsona
Bartók Béla Leánykar
(karig.: Kertész Attila)
Vez.: Vass András

Május 22., szerda 19.00

Művészetek Palotája

Hommage à Ligeti
Kétfelvonásos opera négy képben
Ligeti György: Le grand macabre
A Neue Oper Wien előadásának
félleg szcenírozott változata a
Művészetek Palotája és
a Pannon Filharmonikusok
együttműködésében
Szövegíró:
Ligeti György és Michael Meschke
Karmester: Vajda Gergely
Rendező: Carlos Wagner
Rendezőasszisztens:
Doris Schumacher
Díszlet: Andrea Cozzi
Jelmez: Christof Cremer
Látványterv: Norbert Chmel
Karigazgató: NN
Km. többek között Nicholas
Isherwood, Annette Schön Müller,
Jennifer Yoon, Bányai Júlia,
Anna Manske, Gerhard Karzel,
Arno Raunig,
Pannon Filharmonikusok,
Amadinda Ütőegyüttes
(művészeti vezető: Rácz Zoltán)

Május 23., csütörtök 19.00

Kodály Központ

Hommage à Ligeti
Kétfelvonásos opera négy képben
Ligeti György: Le grand macabre
A Neue Oper Wien előadásának
félleg szcenírozott változata a
Művészetek Palotája és
a Pannon Filharmonikusok
együttműködésében.
Szövegíró:
Ligeti György és Michael Meschke
Karmester: Vajda Gergely
Rendező: Carlos Wagner
Rendezőasszisztens:
Doris Schumacher
Díszlet: Andrea Cozzi
Jelmez: Christof Cremer
Látványterv: Norbert Chmel
Karigazgató: NN
Km. többek között Nicholas
Isherwood, Annette Schön Müller,
Jennifer Yoon, Bányai Júlia,
Anna Manske, Gerhard Karzel,
Arno Raunig,
Pannon Filharmonikusok,
Amadinda Ütőegyüttes
(művészeti vezető: Rácz Zoltán)

Június 6., csütörtök 19.00

Kodály Központ

Évadzáró hangverseny
Mozart:
Szóktetés a szerájból – Nyitány
Nebojsza Jovan Zivković:
II. concerto marimbára és
zenekarra
R. Strauss: Alpesi szimfónia
Km.: Nebojsza Jovan Zivković
– marimba
Vez.: Bogányi Tibor

Június 8., szombat 18.00

Szent István tér

Szabadtéri zenés PIKNIK

Június 21., péntek 19.00

Kodály Központ

Mesterek és Tanítványok a Zene
ünnepén

SAVARIA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 10., péntek, 19.30

Bartók Terem

Szimfónia bérlet 10.

Romantikus est Petrő Jánossal
R. Wagner:
Trisztán és Izolda - Előjáték és
Izolda szerelmi halála
F. Mendelssohn:
e-moll hegedűverseny, op. 64
P. I. Csajkovszkij:
6. h-moll szimfónia
(Patetikus szimfónia), op. 74
Km.: Králik Abigél – hegedű
Vez.: Petrő János
Savaria Szimfonikus Zenekar

Május 31., péntek, 19.30

Bartók Terem

Szimfónia bérlet 10+1

Évadzáró hangverseny
Sz. Rahmanyinov:
2. zongoraverseny
J. Sibelius:
2. D-dúr szimfónia op. 43.
Km.: Zsoldos Bálint – zongora
Vez.: Mika Eichenholz
Savaria Szimfonikus Zenekar

SEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 7. kedd 19.30

Színház

Vaszy/6

Schumann:
Manfred-Nyitány, Op.115
Aron Harlap:
Tűzben Égő Betűk – Dalciklus
Jakov Barzilaj Verseire
Rachmaninov:
II. Szimfónia, E-moll, Op.27
Km.: Somogyvári Tímea – Szoprán
Vez.: Doron Salomon (Izrael)

Május 14. kedd 19.30

Színház

Bizet: Arles-I Lány – I. Szvit
Saint-Saëns:
A-moll Gordonkaverseny, Op.33
Debussy: A Tenger
Ravel:
La Valse – Táncköltemény
Km.: Várdai István – Gordonka
Vez.: Kovács János

Május 21. kedd 10.00

Városháza, Széchenyi Tér

Szeged Napja – Ünnepi Műsor
Vez.: Gyüdi Sándor

Május 23. csütörtök 20.00

Baden-Stadtheater

Wagner: A Nürnbergi Mesterdal-
nokok – Nyitány
R. Strauss: Rózsalovag – szvit
Verdi: A Végzet Hatalma – Nyitány
Muszorgszkij-Ravel:
Egy Kiállítás Képei
Vez.: Norbert Pffaflemeyer

Május 21. kedd 19.00, Korzó

Kortárszenei Korzó – hangverseny

Tóth Péter: Téli rege
Hollós Máté: Grand Ansamble
Madarász Iván: Episodi concertanti
(km.:Bálint János –fuvola)
Sári József: Con spirito
Vezényel: Gyüdi Sándor
A belépés ingyenes

Május 25. szombat 20.00

Baden-Stadtheater

Wagner: A nürnbergi
mesterdalnokok – nyitány
R. Strauss: Rózsalovag – szvit
Verdi: A végzet hatalma – nyitány
Muszorgszkij-Ravel:
Egy kiállítás képei
Vezényel: Norbert Pffaflemeyer

Május

Korzó Zeneház

IFJÚ TEHETSÉGEK HV.
Vez.: Gyüdi Sándor

Június 1. szombat (esőnap jún. 2.)

11.00

Gyerekkoncert a Vadasparkban

Vezényel: Gyüdi Sándor

21.00

Hangverseny a Vadasparkban

Vezényel: Gyüdi Sándor
A koncertek vadasparki belépővel
látogathatók.

SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Május 6. hétfő 19.00

Aba-Novák Kulturális központ

Liszt Ferenc hangversenyterem

Aba-Novák-bérlet

Francia portrék 2. –
Impression de la musique
Vez.: Izaki Maszahiro

Május 27. hétfő 19.00

Szolnoki Főiskola, Campus

főépület

Campus & kamara bérlet

Balettest a Szolnoki táncműhely
közreműködésével
Vez.: Cser Ádám

Június 10. hétfő 19.00

Damjanich Múzeum díszudvara

A zene poétái 4. - Klasszikus
mesterhármas
Vez.: Izaki Maszahiro

Június 17. hétfő 19.00

Szolnoki Főiskola, Campus

főépület

Campus & kamara bérlet

A zene poétái 5. – Orosz mesterek
Vez.: Izaki Maszahiro

A DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET:

I. HEGEDŰ SZÓLAMVEZETŐ, KONCERTMESTERI KÖTELEZETTSÉGGEL EGÉSZ ÁLLÁSRA

A próbajáték időpontja: 2013. május 13. (hétfő) 10:00 óra
A próbajáték helye: Duna Palota – Színházterem (1051 Budapest, Zrínyi u. 5.)

A próbajáték anyaga:

Bach szólószonátájából I. tétel (tetszőleges)
klasszikus (Mozart, Haydn) versenyműből saroktétel kadenciával
vagy
romantikus (Brahms, Csajkovszkij, Mendelssohn, stb.) versenyműből saroktétel

Zenei állások – kijelölt részek a következő művekből:

Weber: Oberon nyitány
Brahms: IV. szimfónia – IV. tétel
Schumann: II. szimfónia – II. tétel
Beethoven: II. szimfónia – II. és IV. tétel
Haydn: 45. („Búcsú”) szimfónia – IV. tétel
Brahms: I. szimfónia – II. tétel
Rimszkij-Korszakov: Spanyol capriccio (részlet)

Az írásbeli jelentkezéseket szakmai önéletrajzzal és elérhetőséggel személyesen vagy e-mailben **2013. május 6-ig** az alábbi címekre várjuk:

Zenei iroda: Duna Palota 1051 Bp., Zrínyi u. 5. 4. em./409.
Telefon/Fax: (+36 1) 355-83-30; Mobil: +36 20 772-43-85
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu

A próbajáték anyaga a zenei irodában április 16-tól személyesen átvehető vagy a honlapunkról letölthető! www.dunaszimfonikusok.hu
A zenekar zongorakísérőt nem biztosít. További információk az említett elérhetőségeken.

Az állás betöltése: **2013. június 1.**

Budapest, 2013. április 10.

Szklenár Ferenc
művészeti vezető

A DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET:

III. KÜRT, I. KÜRT VÁLTÁSI KÖTELEZETTSÉGGEL EGÉSZ ÁLLÁSRA

A próbajáték időpontja: 2013. május 13. (hétfő) 11:30 óra
A próbajáték helye: Duna Palota – Színházterem (1051 Budapest, Zrínyi u. 5.)

A próbajáték anyaga:

Mozart: IV. kürtverseny (KV 495) I. tétel (visszatérésig)
vagy
R. Strauss: I. kürtverseny I. tétel

Kijelölt zenei állások a következő művekből:

Brahms: d-moll zongoraverseny – I. tétel / III. kürt
Mendelssohn: III. („Skót”) szimfónia – II. tétel / III. kürt
Csajkovszkij: V. szimfónia – II. tétel / I. kürt
Brahms: II. szimfónia – I. tétel vége / I. kürt
Haydn: 45. („Búcsú”) szimfónia – IV. tétel / I. kürt
Kodály: Hány – Intermezzo / I. kürt
Beethoven: VII. szimfónia – I. tétel / I. kürt

Az írásbeli jelentkezéseket szakmai önéletrajzzal és elérhetőséggel személyesen vagy e-mailben **2013. május 6-ig** az alábbi címekre várjuk:

Zenei iroda: Duna Palota 1051 Bp., Zrínyi u. 5. 4. em./409.
Telefon/Fax: (+36 1) 355-83-30; Mobil: +36 20 772-43-85
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu

A próbajáték anyaga a zenei irodában április 16-tól személyesen átvehető vagy a honlapunkról letölthető! www.dunaszimfonikusok.hu
A zenekar zongorakísérőt nem biztosít. További információk az említett elérhetőségeken.

Az állás betöltése: **2013. szeptember 1.**

Budapest, 2013. április 10.

Szklenár Ferenc
művészeti vezető

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET AZ ALÁBBI ÁLLÁSRA:

II. OBOA, VÁLTÓ ANGOLKÜRT (határozott idejű állásra)

A próbajáték időpontja: **2013. június 10., hétfő, 16 óra**

A próbajáték helyszíne:

Richter Terem, 9021 Győr Aradi vértanúk útja 16.

A próbajáték anyaga:

Mozart: C-dúr oboaverseny I. tétel kadenciával
zenei szemelvények

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a zenekar titkárságára (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.) vagy e-mailben (office@gyfz.hu) kérjük eljuttatni **2013. június 6-ig**. A zenei állások részletes listája és kottaanyaga a titkárságon átvehető, vagy a zenekar honlapjáról www.gyfz.hu letölthető.

Zongorakísérőt a zenekar igény szerint biztosít.

További információ a zenekar titkárságán,
Ósz Gábor zenei titkárnál. Tel.: 30/86 41 693

Az állás betölthető: azonnal

Az álláshely betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20. §-ban előírtak megléte szükséges.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Győr, 2013. április 10.

Fűke Géza
Igazgató

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET AZ ALÁBBI ÁLLÁSRA:

I. KLARINÉT

A próbajáték időpontja: **2013. június 10., hétfő, 14 óra**

A próbajáték helyszíne:

Richter Terem, 9021 Győr Aradi vértanúk útja 16.

A próbajáték anyaga:

Mozart: A-dúr klarinétverseny I. és II. tétel
zenei szemelvények

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a zenekar titkárságára (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.) vagy e-mailben (office@gyfz.hu) kérjük eljuttatni **2013. május 31-ig**. A zenei állások részletes listája és kottaanyaga a titkárságon átvehető, vagy a zenekar honlapjáról www.gyfz.hu letölthető.

A próbajátékokra csak a jelentkezésük alapján kiválasztottak kapnak meghívást.

Zongorakísérőt a zenekar igény szerint biztosít.

További információ a zenekar titkárságán,
Ósz Gábor zenei titkárnál. Tel.: 30/86-41-693

Az állás betölthető: 2013. augusztus 1.

Az álláshely betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20.§-ban előírtak megléte szükséges.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Győr, 2013. április 10.

Fűke Géza
Igazgató

A PANNON FILHARMONIKUSOK-PÉCS NONPROFIT KFT. PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET AZ ALÁBBI ÁLLÁSRA: TIMPANI ÜTŐ KÖTELEZETTSÉGGEL

A próbajáték anyaga:

TIMPANI:	Elliott Carter: Eight pieces for timpani / 8. Marsh Bartók: Concerto 4. tétel (42–50-ig) Bartók: 2. hegedűverseny II. tétel Beethoven: 5. szimfónia 4. tétel Beethoven: 9. szimfónia 4. tétel (814-végig) Brahms: 1. szimfónia 4. tétel (419- végig) Berlioz: Fantasztikus szimfónia 4. tétel Mozart: Prágai szimfónia Hindemith: Szimfonikus metamorfózisok (2. tétel)
KISDOB:	Bent Lylloff: Arhus etűd Ravel: Bolero Rimcskij-Korszakov: Seherzadé 3. 4. tétel Rossini: Tolvaj szarka – nyitány
XILOFON:	Stravinsky: Tűzmadár Gershwin: Porgy és Bess Harangjáték: Kodály: Hány-szvt 6. Császári udvar bevonulása Debussy: La Mer
RÉZTÁNYÉR:	Csajkovszkij: Rómeó és Júlia nyitány Csajkovszkij: 4. szimfónia 4. tétel (270-)

Az írásbeli jelentkezéseket kérjük beküldeni az alábbi címre:
Pannon Filharmonikusok-Pécs Nonprofit KFT. 7622, Pécs Breuer Marcell sétány 4.
vagy az info@pfz.hu címre

A zenekari szemelvényeket a jelentkezés regisztrálása után a meghívott pályázónak megküldjük, illetve személyesen a zenekar székházában átvehetők.

A próbajáték tervezett időpontja: 2013. május 31.

A próbajáték helyszíne: Kodály Központ

Az állás betöltése: megegyezés szerint.

Bővebb felvilágosítást a 72/500-328 ill. 20/449-8502 telefonszámon adunk!

Pécs, 2013. április 15.

Horváth Zsolt
igazgató

A PANNON FILHARMONIKUSOK-PÉCS NONPROFIT KFT. PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET AZ ALÁBBI ÁLLÁSRA: SZÓLÓ I. KÜRT

A próbajáték anyaga:

I. FORDULÓ	W.A.Mozart: Kürtverseny I.tétel kadenciával R.Strauss: Esz-dúr kürtverseny (Op. 11.) I. tétel
II. FORDULÓ	Zenekari szemelvények Beethoven: III. szimfónia 3. tétel, I. kürt szólam Beethoven: VI. szimfónia 3. tétel és I. kürt szóló Mahler: I. szimfónia I. kürt I. tétel 32-44 és 208-218 Mendelssohn: Szentivánéji álom – Notturmo Csajkovszkij: V. szimfónia II. tétel I. kürt szóló R. Strauss: Till Eulenspiegel I. kürt 6-20 és 449-463 R. Strauss: Ein Heldenleben I. kürt a mű kezdete és a 78-79 ziffer Stravinsky: Sacre du Printemps Első rész I. kürt 25-26, 40-41, 43-46, 57-59, 72-75,

Az írásbeli jelentkezéseket kérjük beküldeni az alábbi címre:
Pannon Filharmonikusok-Pécs Nonprofit KFT. 7622, Pécs Breuer Marcell sétány 4. vagy az info@pfz.hu címre

A zenekari szemelvényeket a jelentkezés regisztrálása után a meghívott pályázónak megküldjük, illetve személyesen a zenekar székházában átvehetők. Zongorakísérőt igény szerint biztosítunk!

A próbajáték tervezett időpontja: 2013. június 27.

A próbajáték helyszíne: Kodály Központ

Az állás betöltése: megegyezés szerint.

Bővebb felvilágosítást a 72/500-328 ill. 20/449-8502 telefonszámon adunk!

Pécs, 2013. április 15.

Horváth Zsolt
igazgató

A PANNON FILHARMONIKUSOK-PÉCS NONPROFIT KFT. PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET AZ ALÁBBI ÁLLÁSRA: KONCERTMESTER

Első forduló

J. S. Bach:
választható az alábbi három közül:
Adagio és Fuga a g-moll szőlőszonátából, BWV 1001
Grave és Fuga az a-moll szőlőszonátából, BWV 1003
Adagio és Fuga a C-dúr szőlőszonátából, BWV 1005

W. A. Mozart:

választható az alábbi három közül:
G-dúr hegedűverseny, No.3, K216, 1. tétel kadenciával (Allegro)
D-dúr hegedűverseny, No.4, K218, 1. tétel kadenciával (Allegro)
A-dúr hegedűverseny, No.5, K219, 1. tétel kadenciával (Allegro aperto - Adagio - Allegro aperto)

Második forduló:

egy hegedűverseny első tétele kadenciával az alábbiak közül:
L. v. Beethoven: D-dúr hegedűverseny, Op.61
J. Sibelius: d-moll hegedűverseny, Op.47
F. Mendelssohn-Bartholdy: e-moll hegedűverseny, Op.64
A. Glazunov: a-moll hegedűverseny, Op.82
Bartók Béla: Hegedűverseny, No.2, Sz. 112, BB 117
H. Wieniawski: fisz-moll hegedűverseny, No.1, Op.14
J. Brahms: D-dúr hegedűverseny, Op.77
P. I. Csajkovszkij: D-dúr hegedűverseny, Op.35
Koncertmesteri szőlők
Zenekari részletek

Az írásbeli jelentkezéseket kérjük beküldeni az alábbi címre:
Pannon Filharmonikusok-Pécs Nonprofit KFT. 7622, Pécs Breuer Marcell sétány 4.
vagy az info@pfz.hu címre

A zenekari szemelvényeket a jelentkezés regisztrálása után a meghívott pályázónak megküldjük, illetve személyesen a zenekar székházában átvehetők. Zongorakísérőt igény szerint biztosítunk!

A próbajáték tervezett időpontja: 2013. június 27.

A próbajáték helyszíne: Kodály Központ

Az állás betöltése: megegyezés szerint.

Bővebb felvilágosítást a 72/500-328 ill. 20/449-8502 telefonszámon adunk!

Pécs, 2013. április 15.

Horváth Zsolt
igazgató

A SAVARIA SZIMFONIKUS ZENEKAR PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET II. FUVOLA, PICCOLO ÁLLÁSRA

A próbajáték helye és ideje:

Bartók Terem – 9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
2013. május 6. hétfő 10.00

Jelentkezési határidő: 2013. május 3. péntek

A meghallgatás anyaga:

FUVOLA – Mozart: G-dúr fuvalverseny I. tétel kadencia nélkül
PICCOLO – Vivaldi: a-moll koncert I. és II. tétel

Zenekari részletek, melyeket kérés esetén biztosítunk:

FUVOLA: Beethoven: 3. Leonóra – nyitány
Mendelssohn: Szentivánéji álom – Scherzo
Rossini: Tell Vilmos – nyitány
PICCOLO: Bartók: Concerto 3. tétel
Kodály: Páva - variációk 14. variáció
Mozart: A varázsfuvola – 13. ária
Bizet: Carmen – nr 3. felső szőlam
Puccini: Angelica nővér – 13. cifertől
Rimcskij – Korszakov: Scheherazade III. és IV. tétel
Rossini: Semiramis – nyitány
Csajkovszkij: IV. szimfónia III. tétel

Az álláshely betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény 20.§-ban előírtak megléte szükséges.

Az állás teljes munkaidőre szól, a kinevezés a próbaidőt követően határozatlan idejűvé válik. A közalkalmazotti jogviszony kezdete: 2013. szeptember 1. Bérézés a KJT. előírásai alapján.

A jelentkezéseket az alábbi címre kérjük eljuttatni: Savaria Szimfonikus Zenekar, 9700 Szombathely, Rákóczi u. 3. vagy kisssemusic@gmail.com

Zongorakísérőt igény szerint biztosítunk.

További információ: Kiss Barna 20/555-0599

Szombathely, 2013. március 7.

Mérei Tamás
igazgató

zeneKar
HÍRLELTÁRSZEMELTŐSÉG 2013. MÁRCIUS

Pályázati felhívás a minősítéssel nem rendelkező zenekarok, énekkarok 2013. évi támogatására

Az elmúlt nyári pályázati kiadvány elbírálásának eredményeként támogatásra jogosultak a 2013. évi FODD díjazás (a kiadványban: Össz.) 26. § (c) pontja alapján a minősítéssel nem rendelkező zenekarok és énekkarok 2013. évi szponzorprogramjaink keretében és művésztámogatás céljából.

további hírek

Csaba Péter vezényli a Zuglói Filharmonikát új vezető

A MÁV Szimfonikus Művész Vezetője, Csaba Péter nagyszámú műveivel vezényli a Zuglói Filharmonikát szombati este a Bartók Béni Nemzeti Hangversenyteremben. Koncertjeit László

Londonban koncertezik Kassai István zongoraművész új műveit

Bársony szponzorált Londonban Kassai István Liszt Ferenc új zongoraműveit, athen járták a Balassi Intézet Londoni Magyar Kulturális Központ dísztermében lesz hallható hétfőn. A műveket a szponzor Mészáros Mihály, Liszt Ferenc, Kodály Zoltán, Weinert László és Enyel Ferenccel együtt adták. Először Kócsy Ágnes zenészei, a londoni Bartók Béni Zenekari Központ

AMI BENNÜNKET ÉRDEKEL – NAPI FRISSÍTÉSSSEL!

A zenekar újság online változata több hírrel, friss próbajáték kiírásokkal, hangverseny programokkal, archív cikkekkel zene-kar.hu címen!

A Zenekar újságot 1994-ben indította a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete. A kéthavonta megjelenő folyóirat azóta is az egyetlen olyan szaklap, amely kimondottan a szimfonikus zenekarokhoz és azokról szól, érintve minden olyan témát, amely a zenészek érdeklődési körébe tartozik: közélet, hangversenykritika, zenetörténet, hangszervilág, oktatás, egészség. A nyomtatott újság azonban nem tudja már betölteni gyorsuló világunk egyre nagyobb információéhségét, ezért párhuzamosan létrehoztuk a papíralapú újság internetes változatát, amely napi információkkal és érdekes interjúkkal, szakmai vitákkal kívánja olvasóit bővebbé és igényeit kielégíteni.

Internetes portálunkon napi frissítéssel olvashatunk a magyar zenei közélet eseményeiről, kritikái rovatunkban a szimfonikus zenekaraink Budapesten megrendezett hangversenyeiről. Ezek mellett könyv és CD kritikákat, zenetörténeti tanulmányokat teszünk közzé, és Műhely rovatunkban foglalkozunk a kultúrát érintő kormányzati döntésekről, azok hátteréről. Hírt adunk tudományos kutatásokról a zenei-, valamint a zenekari oktatás terén, a zenekari muzikusok egészséges életmódjával foglalkozó tudományos kutatásokról illetőleg a munkahelyi ártalmakról, új hangszerrekről, hangszerkészítési módszerekről és egyéb elméleti kérdésekről, zenekari programokról, fesztiválokról, versenyekről és nem utolsósorban próbajátékokról, álláslehetőségekről.

RSS A legfrissebb híreink és a próbajáték lehetőségek már közvetlenül elérhetők az RSS szolgáltatásunkon keresztül, akár mobiltelefonon is.
HÍREK: feed://zene-kar.hu/rss/news_rss.php
PRÓBAJÁTÉKOK: feed://zene-kar.hu/rss/probajatekok_rss.php

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK, VALAMINT A MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA, A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL.

A szerkesztőség címe:
 MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE
 1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
 e-mail: info@zenekarujsg.hu
 www.zene-kar.hu
 Felelős kiadó és szerkesztő: **POPA PÉTER**

A kiadvány a PRESS TIME KFT. gondozásában készült.
 Felelős vezető: Schmidt Dániel

ISSN: 1218-2702

Az interjúkban elhangzott véleményekkel és kijelentésekkel szerkesztőségünk nem feltétlenül azonosul. Észrevételeknek, helyesbítéseknek készséggel helyt adunk.

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:

Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasznú Nonprofit Kft.

Cím: 1221 Budapest, Tóth József u. 47.
 Levélcím: 1775 Budapest, Pf. 122
 Művészeti titkárság: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/b. IV. ép.
 Telefon: 322-1488 • Fax: 413-6365
 E-mail: info@bdz.hu
 www.bdz.hu

Budapesti Filharmoniai Társaság Zenekara

1061 Budapest, Andrásy út 22.
 Tel.: 331-2550 • Fax: 331-9478
 http://www.bpo.hu

DUNA szimfonikus Zenekar Duna Palota Nonprofit Kft.

1051 Budapest, Zrínyi u. 5.
 Próbaterem: 1054 Budapest, Szabadság tér 2. (Hazatérés temploma)
 Tel./fax: (+36-1) 355-8330
 Bérletvásárlás, jegyrendelés:
 Duna Palota Tel.: (+36-1) 235-5500
 www.dunaszimfonikusok.hu
 E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu

Győri Filharmonikus Zenekar

9021 Győr, Aradi vértanúk u. 16.
 Tel.: (96) 312-452 • Fax: (96) 319-232
 E-mail: office@gyfh.hu
 www.gyfh.hu

Kodály Filharmonia Debrecen

4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c.
 Tel.: (52) 500-200 • Fax: (52) 412-395
 E-mail: info@kodalyfilharmonia.hu
 www.kodalyfilharmonia.hu

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Enekkar és Kottatár Nonprofit Kft.

1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
 Tel.: 411-6600 • Fax: 411-6699
 E-mail: kovacs.g@filharmonikusok.hu
 www.filharmonikusok.hu

MÁV Szimfonikus Zenekar

1088 Budapest, Múzeum u. 11.
 Tel.: 338-2664 • Tel./fax: 338-4085
 E-mail: office@mavzenekar.hu
 www.mavzenekar.hu

Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.

3525 Miskolc, Fábrián u. 6/a.
 Tel.: (46) 323-488
 E-mail: missyo@hu.inter.net • www.mso.hu

Óbudai Danubia Zenekar

1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 5., I. em 4., kapucsengő: 26.
 Levélcím: 1399 Budapest, Pf. 716
 Tel.: (+36-1) 373-0228 • Tel./fax: (+36-1) 269-1178
 E-mail: info@danubiazenekar.hu
 www.danubiazenekar.hu

Pannon Filharmonikusok – Pécs

7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.
 Tel.: (72) 500-320 • Fax: (72) 500-330
 E-mail: info@pfz.hu
 www.pfz.hu

Savaria Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
 Tel.: (94) 314-472 • Fax: (94) 316-808
 E-mail: info@sso.hu
 www.sso.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar

6720 Szeged, Széchenyi tér 9. Korzó Zeneház
 Tel.: (62) 426-102
 E-mail: orch@symph-szeged.hu • www.symph-szeged.hu

Szolnoki Szimfonikus Zenekar

5000 Szolnok, Hild tér 1
 Aba-Novák Kulturális Központ
 Tel.: (30) 9358-368
 E-mail: info@szolnokszimfonikusok.hu
 www.szolnokszimfonikusok.hu

Zuglói Filharmonia Non profit Kft. – Szent István Király Szimfonikus Zenekar

1145 Budapest, Columbus u. 11.
 Tel./Fax: (36-1) 467-0788; 467-0788;
 E-mail: zuglofilharmonia@szentistvanzene.sulinet.hu
 http://www.szentistvanzene.hu

Adams
Alexander
Alphasax
Amati
Bach
Bags
Berg Larsen
BG
Blackburn
Borgani
Buffet Crampon
B&S
Cannonball
Charles Bay
Cherub
Conn
Courtois
Denis Wick
Dotzauer
E. Schmid
Eastman
Edwards
Fontaine
Francois Louis
Getzen
Hammig
Hardcase
Holton
Hoyer
Jody Jazz
Jupiter
Kellwerth
King
König & Meyer
Kromat
Lebayle
Leblanc
Lorée
Ludwig
Majestic
Manhasset
Marca
Marigaux
Mateki
Melton
Miyazawa
Morizono
Muramatsu
Musser
Neotech
P. Mauriat
Paiste
Pearl
Powell
Premier
Rico
Rigotti
Roy Benson
Rudolf Meinl
Sankyo
Schagerl
Schneider
Schreiber
Seiko
Selmer
Sonaré
Steuer
Straubinger
Studio 49
Trevor J. James
Vandoren
VMI
Wilde + Spieth
Wittner
Yamaha
Yanagisawa

20 ÉV

TISZTA HANG

20 ÉVES A FON-TRADE MUSIC,
30 ÉVES A CSIDER HANGSZERÉSZMŰHELY

www.fontrademusic.hu

1081 Budapest, Kiss József utca 14., Telefon: 1 210 2790, 30 488 6622

FON
TRADE MUSIC